Økonomiplan for 2026 — 2029

Sortland kommune

Fagerlundtunet bo- og aktivitetssenter

Innhold

Forord 3
Handlingsplan 5
Budsjettvedtak 7
1A Bevilgningsoversikt - drift (§5-4 første ledd) 7
1B Bevilgninger - drift (§5-4 andre ledd) 8
2A Bevilgningsoversikt - investering (§5-5 første ledd) 8
2B Bevilgningsoversikt investering (§5-5 andre ledd) 9
Økonomisk oversikt - drift (§5-6) 12
Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser i økonomiplanen (§5-7) 13
DEL 1 Forutsetninger, rammebetingelser og utfordringer 16
A) Økonomiplan og årsbudsjett 16
B) Statsbudsjettet for 2026 - Nasjonalt nivå 18
C) Statsbudsjettet for 2026 - Lokalt nivå for Sortland kommune 23
D) Kommunale gebyrer - Selvkostbudsjett 2026 24
E) Kommunalrapports kommunebarometer 26
F) Befolkningsutvikling og demografikostnader 27
G) Sykefravær og IA - arbeid 34
DEL 2 Økonomisk utvikling i planperioden 37
Økonomiske måltall for bærekraftig utvikling i økonomiplanperioden 37
Økonomisk handlingsrom i Sortland kommune 38
Økonomisk utvikling i planperioden 40
DEL 3 Hovedtallene i budsjettet (sentrale kapitler) 43
Sentrale inntekter 43
Finansinntekter og -utgifter 44
Avsetninger og årsoppgjørsdisposisjoner 45
Satsingsområder 46
DEL 4 Kommunens tjenesteområder 51
Kommunedirektør 51
Oppvekst 59
Helse og omsorg 71
Teknisk og Samfunnsutvikling 88
Sentrale poster 99
DEL 5 Investeringer i økonomiplanperioden 100

Forord

Kommunedirektøren legger med dette fram sitt forslag til budsjett- og økonomiplan for 2026-2029. Forslaget bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett, KS' prognosemodell for frie inntekter, inneværende budsjett og økonomiplan, kommunens økonomiske stilling, politiske vedtak som gir føringer og andre forhold som påvirker kommunens økonomiske situasjon.

De siste årene har kommunen hatt en høy investeringstakt. Det nye sykehjemmet er nå ferdigstilt, og planleggingen av flerbrukshallen er i gang for perioden 2026–2029. Kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan for denne perioden innebærer et samlet låneopptak på rundt 373 MNOK. Dersom planene gjennomføres som foreslått, vil den totale lånegjelden bli opp mot 1,8 MRD kroner innen 2029. Dette gir kommunen store og langvarige finansielle forpliktelser, som vil prege økonomien i mange år fremover.

Vi merker oss også at andelen lånegjeld har økt betydelig de siste årene, og det er planlagt ytterligere investeringer i kommende økonomiplanperiode. Dette vil føre til økte driftsutgifter, både som følge av gjennomførte og planlagte investeringer. Kommunen har allerede måttet ta i bruk trekkrettigheter for å sikre likviditeten, noe som illustrerer hvor stram økonomien er.

Sortland kommune står foran betydelige økonomiske utfordringer i årene som kommer. Investeringen i den nye flerbrukshallen vil først få direkte konsekvenser for driftsbudsjettet fra 2028. Selv om det forventes at rentenivået kan synke noe frem mot dette tidspunktet, vil kommunen fortsatt måtte tilpasse driften for å håndtere endringer i kapitalkostnader, demografi og øvrige driftsutgifter. Dette krever kontinuerlig omstilling og nøye økonomisk styring.

Prognoser viser at disposisjonsfondet vil være tilnærmet tomt ved regnskapsavleggelsen for 2025. Dette betyr at kommunen ikke lenger har økonomiske reserver å støtte seg på dersom det oppstår uforutsette utgifter eller merforbruk i driften. Det gjør kommunen sårbar, og understreker behovet for å tilpasse driften fortløpende når nye utfordringer oppstår.

Det er da enda viktigere å arbeide for en positiv befolkningsutvikling og å dimensjonere tjenestene riktig i forhold til fremtidig demografi. Kommunedirektøren er spesielt opptatt av nettopp denne tilpasningen til demografiutvikling, og de utfordringer dette representerer. Vi har et tydelig behov for beslutninger som bidrar til en sunnere økonomisk utvikling og at kommunens økonomi forblir bærekraftig.

På den ene siden skal – og må – kommunen tilpasse tjenesteproduksjonen og kostnadene til den andelen av befolkningen i kommunen som etterspør tjenestene. Dette betyr en nødvendig tilpasning av tjenestetilbudet (og økonomien) innenfor barn og unge/oppvekst, og helse og omsorg.

I tillegg er det – uavhengig av demografi – nødvendig å ettergå kostnadsnivået i tjenesteproduksjonen, da Sortland kommune – sammenliknet med landsgjennomsnittet – har gode inntekter. Utfordringen er at vi har en for høy kostnad knyttet til produksjonen av de fleste av tjenestene vi leverer. Dette betyr at det relativt gode inntektsnivået vårt blir spist opp av en for høy produksjonskostnad.

Dette vil kommunedirektøren adressere gjennom en nødvendig gjennomgang av organisasjonen og hele spekteret av tjenesteområdene, og vårt bemanningsnivå.

Sortland kommune må raskere «veksle om» økonomien fra de tjenesteområder hvor behovet reduseres/bortfaller, til de områder som har behov for å styrkes.

Etter prinsippet om forutsigbar planstyring og virksomhetsstyring påhviler det oss også som regionsenter og vekstkommune å sikre en attraktiv, fremtidsrettet og utviklingsorientert kommune.

Dette fordrer at vi innehar nødvendige ressurser til å evne og ivareta denne viktige samfunnsrollen og posisjonen. Eksempelvis vil Hålogalandsveien være en realitet i nær fremtid, og vi må posisjonere oss tydelig(ere) i forhold til det mulighetsrommet dette representerer for Sortland og Vesterålen.

Det er en logisk sammenheng i å tilpasse drift og tjenestetilbud til det nivå befolkningen etterspør, samtidig som vi også frigjør ressurser og økonomi for en målrettet styring mot de ambisjoner vi har definert gjennom vårt planverk og strategiske retning for kommunen.

Kort oppsummert økonomisk situasjon

- Det er nødvendig å fortsette arbeidet med strukturell omstilling i planperioden.
- Kommunen må sikre bedre sammenheng mellom daglig drift og plan- og virksomhetsstyring
- Kommunen må tilpasse drift og tjenestetilbud til forventet demografiutvikling og de økonomiske rammene som gis i statsbudsjettet.
- Mangelen på fondsreserver gjør kommunen ekstra sårbar for uforutsette hendelser.
- Det er ikke budsjettert med bruk av disposisjonsfond i løpende drift i det fremlagte budsjettforslaget, kun til egenkapitaltilskudd til KLP.
- Sortland kommune skal være en motor i regionen for ytterligere vekst og positiv utvikling

Avslutningsvis er det meget gledelig å fremheve at Fagerlundtunet bo- og aktivitetssenter nå er ferdigstilt og tatt i bruk. Denne investeringen er avgjørende for å møte behovene til en økende andel eldre innbyggere i kommunen.

Sortland, 31.10.2025

Trond Stenhaug

Kommunedirektør

Handlingsplan

Handlingsplan for Sortland kommune 2026–2029

1. Økonomisk bærekraft og risikohåndtering

- **Styrke økonomistyringen:** Følg opp budsjettdisiplin i alle enheter og gjennomfør løpende budsjettkontroll.
- **Ingen bruk av disposisjonsfond:** Unngå budsjettering med bruk av fond, og bygg opp nye reserver over tid.
- **Likviditetsstyring:** Overvåk og bruk trekkrettigheter kun ved behov, og vurder tiltak for å bedre likviditeten.
- **Gjennomgå investeringsplaner:** Prioriter investeringer som gir størst effekt for tjenestene og økonomien, og vurder utsettelser eller nedskalering ved behov.

2. Omstilling og effektivisering

- **Omstillingsarbeid:** Gjennomfør nødvendige omstillinger i takt med endret demografi og økonomiske rammer.
- **Effektivisering:** Identifiser og gjennomfør tiltak for å redusere driftskostnader, for eksempel samlokalisering av tjenester, nedleggelse av små barnehager/skoler, og optimalisering av ressursbruk.
- **Digitalisering:** Øk bruk av digitale løsninger og velferdsteknologi for å effektivisere tjenesteproduksjonen og møte fremtidige behov.

3. Tilpasning til demografiske endringer

- **Tjenestetilpasning:** Reduser kapasitet i barnehage og skole i tråd med synkende barnetall, og styrk kapasitet og kompetanse i helse- og omsorgstjenestene for å møte økt andel eldre.
- **Plan for eldreomsorg:** Utarbeid og implementer en plan for å møte økt behov for pleie- og omsorgstjenester, inkludert styrking av hjemmetjenesten og forebyggende tiltak.
- **Boligtilpasning:** Planlegg og bygg flere tilrettelagte boliger for eldre og personer med funksjonsnedsettelser.

4. Investeringer og vedlikehold

- **Prioriter investeringer:** Gjennomfør kun nødvendige investeringer, og prioriter vedlikehold av eksisterende bygg og infrastruktur for å unngå forfall og økte fremtidige kostnader.
- **Fleksible investeringsrammer:** Sørg for fleksibilitet i investeringsbudsjettene for å kunne håndtere uforutsette hendelser.

5. Kompetanse og rekruttering

- **Rekrutteringsstrategi:** Utarbeid og gjennomfør en strategi for å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse, spesielt innen helse, omsorg og tekniske tjenester.
- **Kompetanseutvikling:** Tilby opplæring og videreutdanning for ansatte for å møte nye krav og utfordringer.

6. Arbeidsmiljø og sykefravær

- **Redusere sykefravær:** Følg opp nærværsstrategien og gjennomfør tiltak for å redusere sykefraværet til 8,5 % innen 2029.

7. Samfunnsutvikling og samarbeid

- **Samarbeid med innbyggere og næringsliv:** Involver innbyggere, frivillige og næringsliv i utviklingen av kommunen og tjenestene.
- **Bærekraft og klima:** Prioriter tiltak som bidrar til et miljøvennlig og klimarobust samfunn, inkludert energieffektivisering og klimatilpasning.
- **Universell utforming:** Sørg for at nye bygg og offentlige rom planlegges med universell utforming.

8. Oppfølging og rapportering

- **Regelmessig rapportering:** Følg opp handlingsplanen med jevnlige rapporter til Formannskapet/ kommunestyret.
- **Evaluering:** Gjennomfør årlig evaluering av tiltakene og juster planen ved behov.

Budsjettvedtak

1A Bevilgningsoversikt - drift (§5-4 første ledd)

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Oppr. budsjett 2025	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Rammetilskudd	-434 744	-439 311	-447 169	-475 154	-475 680	-475 695	-475 684
Inntekts- og formuesskatt	-337 672	-389 173	-393 782	-416 311	-423 906	-423 906	-423 906
Eiendomsskatt	-36 654	-40 547	-40 547	-47 347	-49 347	-47 347	-47 347
Andre generelle driftsinntekter	-42 441	-28 085	-28 465	-43 485	-20 585	-48 385	-21 485
Sum generelle driftsinntekter	**-851 511**	**-897 116**	**-909 963**	**-982 297**	**-969 518**	**-995 333**	**-968 422**
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	**808 626**	**805 475**	**816 511**	**876 691**	**865 436**	**862 936**	**862 436**
Avskrivninger	48 839	43 507	43 507	53 560	53 560	53 560	53 560
Sum netto driftsutgifter	**857 465**	**848 982**	**860 017**	**930 251**	**918 996**	**916 496**	**915 996**
Brutto driftsresultat	**5 954**	**-48 135**	**-49 946**	**-52 046**	**-50 522**	**-78 837**	**-52 426**
Renteinntekter	-11 103	-10 080	-11 580	-10 150	-10 650	-10 150	-10 150
Utbytter	-1 177	-500	-1 348	-1 348	-1 348	-1 348	-1 348
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-1 078	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	73 217	67 215	78 215	74 501	73 215	75 215	74 215
Avdrag på lån	40 456	40 000	40 000	43 000	44 000	45 000	46 000
Netto finansutgifter	**100 316**	**96 635**	**105 287**	**106 003**	**105 217**	**108 717**	**108 717**
Motpost avskrivninger	-48 839	-43 507	-43 507	-52 256	-52 256	-52 256	-52 256
Netto driftsresultat	**57 431**	**4 994**	**11 835**	**1 701**	**2 439**	**-22 376**	**4 035**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	0	3 150	6 055	3 150	3 150	3 150	3 150
Avsetninger til bundne driftsfond	6 045	155	155	155	155	155	155
Bruk av bundne driftsfond	-8 644	-149	-2 763	-1 856	-2 594	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	22 221	0
Bruk av disposisjonsfond	-54 832	-8 150	-15 282	-3 150	-3 150	-3 150	-7 340
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**-57 431**	**-4 994**	**-11 835**	**-1 701**	**-2 439**	**22 376**	**-4 035**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

1B Bevilgninger - drift (§5-4 andre ledd)

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Oppr. budsjett 2025	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Kommunedirektør	48 940	75 864	59 312	97 622	96 717	97 905	97 905
Oppvekst	312 314	285 546	295 424	317 157	306 069	305 841	305 841
Helse og omsorg	342 737	350 388	359 051	367 436	367 436	367 570	367 570
Teknisk og Samfunnsutvikling	107 576	100 349	106 782	101 846	101 846	100 846	100 346
Sentrale poster	188	0	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto	**811 754**	**812 147**	**820 569**	**884 062**	**872 069**	**872 163**	**871 663**
Herav:							
Avskrivinger	5 777	6 661	6 661	9 066	9 066	9 066	9 066
Netto renteutgifter og -inntekter	-50	5	5	5	5	5	5
Avsetninger til bundne driftsfond	6 045	155	155	155	155	155	155
Bruk av bundne driftsfond	-8 644	-149	-2 763	-1 856	-2 594	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	**808 626**	**805 475**	**816 511**	**876 691**	**865 436**	**862 936**	**862 436**

2A Bevilgningsoversikt - investering (§5-5 første ledd)

Beløp i 1000

	Regnskap 2024	Oppr. budsjett 2025	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Investeringer i varige driftsmidler	318 253	243 850	311 205	126 907	299 750	19 050	11 650
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 905	3 150	3 150	3 150	3 150	3 150	3 150
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	**321 158**	**247 000**	**314 355**	**130 057**	**302 900**	**22 200**	**14 800**
Kompensasjon for merverdiavgift	-54 803	-41 950	-49 601	-15 551	-62 450	-3 810	-2 330
Tilskudd fra andre	-29 622	-43 901	-43 901	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	-100	-100	-200	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-233 828	-157 899	-217 603	-111 156	-237 300	-15 240	-9 320
Sum investeringsinntekter	**-318 253**	**-243 850**	**-311 205**	**-126 907**	**-299 750**	**-19 050**	**-11 650**
Videreutlån	27 122	30 000	30 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Bruk av lån til videreutlån	-27 122	-30 000	-30 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Avdrag på lån til videreutlån	6 957	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-8 361	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Netto utgifter videreutlån	**-1 405**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overføring fra drift	0	-3 150	-6 055	-3 150	-3 150	-3 150	-3 150
Avsetninger til bundne investeringsfond	2 337	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-932	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	2 905	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	**1 405**	**-3 150**	**-3 150**	**-3 150**	**-3 150**	**-3 150**	**-3 150**
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	**2 905**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

2B Bevilgningsoversikt investering (§5-5 andre ledd)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Driftsmateriell og transportmidler					
IT - ramme	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250
Biler - Helse og omsorg	0	3 000	0	0	0
El- ladere - Komm. bygg	200	200	0	0	0
Kameraovervåkning - kommunale bygg	250	250	0	0	0
Bil - Eiendomsdrift	0	0	0	600	400
EPJ system	0	4 200	0	0	0
Pumpemaskin kjøkken LMT	0	132	0	0	0
Aggregat legekontor	0	1 100	0	0	0
Vendeseng Lamarktunet	0	120	0	0	0
KI - Helse og omsorg	0	200	0	0	0
Jormorbenk medtilhørende utstyr	0	100	0	0	0
Helsehus - Utstyr	0	535	0	0	0
Spider KI	0	400	0	0	0
Velferdsteknologi omsorgsboliger ved Lamarktunet	0	200	0	0	0
SFO kjøkken Sortland barneskole	0	500	0	0	0
Kjøkken Strand barnehage	0	300	0	0	0
Sum Driftsmateriell og transportmidler	**1 700**	**12 487**	**1 250**	**1 850**	**1 650**
Kommunale bygninger					
Sigerfjord skole - rehabilitering bygg	400	0	0	0	0
Maurnes skole - rehabilitering bygg	150	0	0	0	0
Sortland barneskole oppgradering bygg	2 000	2 000	2 000	0	0
Strand skole - rehabilitering bygg	300	0	0	0	0
Vestmarka bhg - rehabilitering bygg	150	0	0	0	0
Strand bhg - rehabilitering bygg	200	0	0	0	0
Lamarktunet - Rehab. Utv./innv.	500	500	0	0	0
Lamarktunet - brannsikkerhetstiltak	200	200	0	0	0
Lokasjon utetjenesten – nytt lager	0	0	0	1 000	0
Nortura eiendommen – riving	8 000	0	0	0	0
Jennestad brygge fundament	200	200	0	0	0
Rådhuset - brannverntiltak bygg I/II	200	200	0	0	0
Bygg Aronsvei - rehabilitering	200	0	0	0	0
Nytt sykehjem - Lamarka	146 000	0	0	0	0
Bygg og eiendom – Byggbevaring og utskifting	0	10 000	10 000	10 000	10 000
Nytt arkivrom	0	1 000	0	0	0
Eidsfjord barnehage	0	1 500	0	0	0
Sum Kommunale bygninger	**158 500**	**15 600**	**12 000**	**11 000**	**10 000**
Park og anlegg					
Lamarktunet - uteområde	300	0	0	0	0
Friluftsområder - oppgradering	200	200	0	0	0
Utområder - Byplan	250	250	0	0	0
Lekeplasser – nye lekeapparat	500	0	0	0	0
Kyststi	300	0	0	0	0
Blåbyhallen - rehabilitering bygg	0	500	0	0	0
Hall i Lamarka	20 000	230 000	0	0	0
Hall i Lamarka , utsatt oppstart 2027	0	-230 000	230 000	0	0
Sortlandshallen - rehabilitering	0	500	0	0	0
Uteområdet barnehage	0	1 000	1 000	0	0
Sum Park og anlegg	**21 550**	**2 450**	**231 000**	**0**	**0**

	Oppr. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Vann, avløp og VVA					
VA Separering Kirkåsveien, nord og sør	0	6 000	0	0	0
VVA Natlandsveien, sanering	3 000	4 000	0	0	0
VA - KDP avløp vannmiljø - sep. avløpsledning	9 300	9 300	9 300	0	0
HP vann – diverse tiltak	1 000	1 000	0	0	0
Vann - damanlegg Storvannet	2 000	18 000	0	0	0
Avløp - nytt renseanlegg/avløp sentrum	0	7 650	14 150	0	0
Avløp - avløpsanlegg Haldtstranda	1 100	4 200	0	0	0
Avskjæring Havnegata - Kystvakta	6 500	0	0	0	0
Pumpeledning Strandskog - Myrland	4 500	0	0	0	0
Pumpestasjon Strandskog	3 450	0	0	0	0
Pumpestasjon strand sentrum	3 300	0	0	0	0
Avskjæring utslipp strand sentrum til renseanlegg	2 950	0	0	0	0
Pumpeledning Sørhamna - Strandskog	1 650	0	0	0	0
Pumpestasjons Havnegata	1 250	2 600	0	0	0
Pumpestasjon Sjøgata	0	4 100	0	0	0
Pumpeledning Strandgata-nordre Frydenlund	0	3 600	0	0	0
Ledning Vesterålsgata - Nordre Frydenlund	0	1 200	0	0	0
Ny pumpestasjon torget	0	0	5 900	0	0
Ny pumpestasjon kystvakta	0	4 200	0	0	0
Pumpeledning Kystvakta Selnes	0	2 500	4 650	0	0
VA - 2 nye biler	0	1 800	0	0	0
VA - Truck til verksted	0	300	0	0	0
Sum Vann, avløp og VVA	**40 000**	**70 450**	**34 000**	**0**	**0**
Vei, trafikk og gatelys					
Veifres	800	0	0	0	0
Vei - Åsveien Solveien	0	3 250	0	0	0
VEI- Strandgata fortau	0	0	0	5 200	0
VEI- torg parkeringsplasser	600	600	0	0	0
Vei - Bakkeveien sanering	0	500	4 500	0	0
G/S Sigerfjord	6 000	0	0	0	0
G/S Vesterveien	0	900	0	0	0
Trafikksikkerhetstiltak - mindre fra plan	200	200	0	0	0
Bjørklundvn, nedre del	2 000	0	16 000	0	0
Bjørklundv - Vesterv sammenkobling	10 000	18 500	0	0	0
Gatelys - systematisk utskifting	2 400	1 200	1 000	1 000	0
Vei - Asfalt termo container	0	200	0	0	0
Vei - Bak skrape til veifres + kantskuff	0	370	0	0	0
Sum Vei, trafikk og gatelys	**22 000**	**25 720**	**21 500**	**6 200**	**0**
Tomter					
Tomtefelt - ramme	100	200	0	0	0
Sum Tomter	**100**	**200**	**0**	**0**	**0**
Investeringer i varige driftsmidler	**243 850**	**126 907**	**299 750**	**19 050**	**11 650**

Tilskudd til andres investeringer (§5-5 andre ledd)

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Investeringer i varige driftsmidler	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Investeringer i aksjer og eiendeler (§5-5 andre ledd)

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Finansiering investering	3 150	3 150	3 150	3 150	3 150
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	**3 150**	**3 150**	**3 150**	**3 150**	**3 150**

Utlån (§5-5 andre ledd)

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Utlån av egne midler	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Sum del 1-4	**247 000**	**130 057**	**302 900**	**22 200**	**14 800**

Økonomisk oversikt - drift (§5-6)

Beløp i 1000

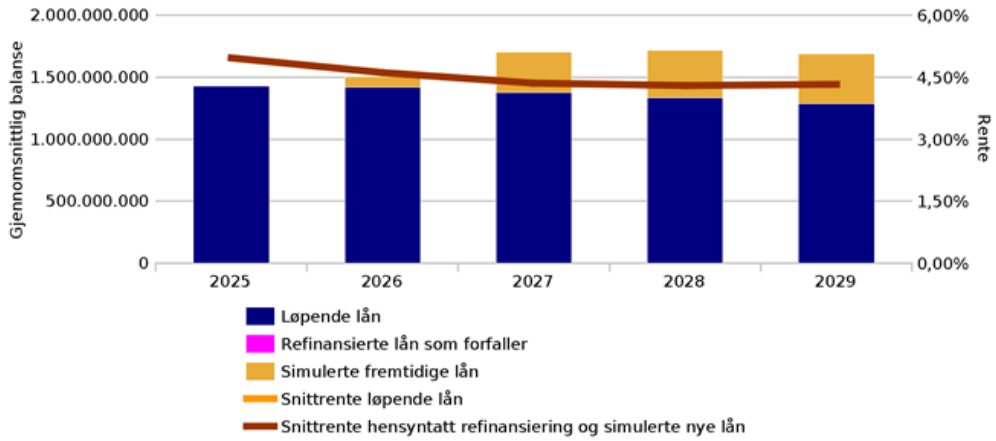
	Regnskap 2024	Oppr. budsjett 2025	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Rammetilskudd	-434 744	-439 311	-447 169	-475 154	-475 680	-475 695	-475 684
Inntekts- og formuesskatt	-337 672	-389 173	-393 782	-416 311	-423 906	-423 906	-423 906
Eiendomsskatt	-36 654	-40 547	-40 547	-47 347	-49 347	-47 347	-47 347
Andre skatteinntekter	-166	-142	-142	-142	-142	-142	-142
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-179 649	-173 747	-166 058	-142 719	-119 819	-145 119	-118 219
Overføringer og tilskudd fra andre	-289 697	-247 682	-252 447	-246 230	-246 230	-246 230	-246 230
Brukerbetalinger	-32 349	-34 431	-28 135	-30 261	-30 261	-30 261	-30 261
Salgs- og leieinntekter	-67 289	-70 789	-68 513	-81 913	-81 913	-81 913	-81 913
Sum driftsinntekter	**-1 378 220**	**-1 395 823**	**-1 396 794**	**-1 440 077**	**-1 427 298**	**-1 450 613**	**-1 423 702**
Lønnsutgifter	709 083	734 220	725 874	750 374	740 219	736 219	736 219
Sosiale utgifter	111 610	131 124	131 405	153 933	153 933	153 933	153 933
Kjøp av varer og tjenester	389 938	354 128	358 009	354 181	353 081	352 081	351 581
Overføringer og tilskudd til andre	124 704	84 709	88 054	75 984	75 984	75 984	75 984
Avskrivninger	48 839	43 507	43 507	53 560	53 560	53 560	53 560
Sum driftsutgifter	**1 384 174**	**1 347 688**	**1 346 848**	**1 388 031**	**1 376 776**	**1 371 776**	**1 371 276**
Brutto driftsresultat	**5 954**	**-48 135**	**-49 946**	**-52 046**	**-50 522**	**-78 837**	**-52 426**
Renteinntekter	-11 103	-10 080	-11 580	-10 150	-10 650	-10 150	-10 150
Utbytte	-1 177	-500	-1 348	-1 348	-1 348	-1 348	-1 348
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-1 078	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	73 217	67 215	78 215	74 501	73 215	75 215	74 215
Avdrag på lån	40 456	40 000	40 000	43 000	44 000	45 000	46 000
Netto finansutgifter	**100 316**	**96 635**	**105 287**	**106 003**	**105 217**	**108 717**	**108 717**
Motpost avskrivninger	-48 839	-43 507	-43 507	-52 256	-52 256	-52 256	-52 256
Netto driftsresultat	**57 431**	**4 994**	**11 835**	**1 701**	**2 439**	**-22 376**	**4 035**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	0	3 150	6 055	3 150	3 150	3 150	3 150
Avsetninger til bundne driftsfond	6 045	155	155	155	155	155	155
Bruk av bundne driftsfond	-8 644	-149	-2 763	-1 856	-2 594	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	22 221	0
Bruk av disposisjonsfond	-54 832	-8 150	-15 282	-3 150	-3 150	-3 150	-7 340
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**-57 431**	**-4 994**	**-11 835**	**-1 701**	**-2 439**	**22 376**	**-4 035**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser i økonomiplanen (§5-7)

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal inneholde en oversikt over den årlige utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser i planperioden. Nedenfor fremgår en oversikt over utviklingen i langsiktig gjeld, samt renteutgifter knyttet til nye låneopptak i økonomiplanperioden.

3 Gjeldsprofil

Prognose på fremtidig gjeldsprofil og gjennomsnittlig rente.
Dersom porteføljen inneholder lån som forutsettes refinansiert (f.eks. sertifikat- eller obligasjonslån), og/eller simulerte fremtidige låneopptak, vil også effekten av disse vises.

Grafen viser oversikt over langsiktig gjeld ved utløpet av hvert år i økonomiplanperioden, og viser balansen med og uten de simulerte låneopptakene som ligger inne på bakgrunn av foreslåtte låneopptak i økonomiplanperioden, ref. bevilgningsoversikt investering §5-5.

I simulerte låneopptak har kommunedirektøren benyttet 100 % gjennomførelsesgrad på opptak av lån. Dette vil si at rente og gjeldsprognoser som er benyttet i økonomiplanen vil investeringsprosjekter fullt ut gjennomføres i takt med det som budsjetteres hvert år. Det er benyttet 3 mnd-Nibor, med et marginpåslag på 0,6 %. I tallene over er forpliktelsene til Husbanken ikke inkludert.

Vurderinger av risiko knyttet til Sortland kommunes låneportefølje

1. Renterisiko
Kommunen har valgt en balansert tilnærming mellom fast og flytende rente, samt mellom kortsiktige og langsiktige lån. Omtrent 410 MNOK er bundet opp i fastrenteavtaler og rentebytteavtaler, noe som gir forutsigbare rentekostnader på en betydelig del av gjelden. Dette reduserer risikoen for plutselige økninger i rentekostnadene dersom rentenivået i markedet skulle stige. Samtidig har kommunen beholdt fleksibilitet gjennom flytende rente på deler av porteføljen, noe som gir mulighet til å dra nytte av eventuelle rentenedganger. Likevel innebærer flytende rente en risiko for økte kostnader ved renteoppgang, samt fordelen av å få lavere renter ved rentenedgang.

2. Refinansieringsrisiko
Sertifikatlån utgjør ca. 200 MNOK og er typisk kortsiktige. Dette gir kommunen fleksibilitet til å tilpasse likviditeten etter behov, men innebærer samtidig en refinansieringsrisiko. Når disse lånene forfaller, må kommunen sikre nye lån i markedet, og det kan oppstå utfordringer dersom markedsforholdene har endret seg negativt, eller dersom rentenivået har steget. Det er derfor viktig med god styring og oppfølging av refinansieringsbehovet, samt kontinuerlig overvåking av rentemarkedets utvikling.

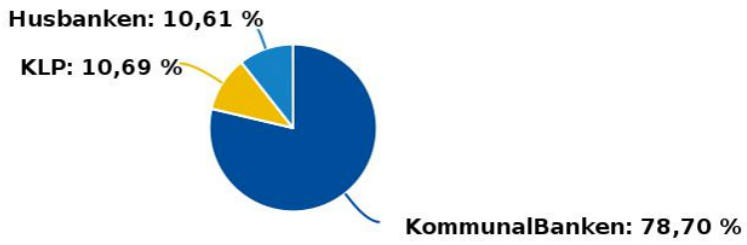
3. Markedsrisiko
Obligasjonslån på 200 MNOK med fem års løpetid gir mellomlang finansiering og kan ha gunstige betingelser sammenlignet med tradisjonelle banklån. Likevel er kommunen eksponert for markedsrisiko, spesielt dersom det oppstår endringer i kredittmarkedet eller i kommunens egen kredittverdighet. Dersom kommunen får dårligere betingelser ved fremtidige obligasjonsutstedelser, kan dette påvirke rentekostnadene og den totale økonomiske fleksibiliteten.

4. Likviditetsrisiko
Ved å benytte ulike finansieringsinstrumenter, inkludert sertifikater og obligasjoner, har kommunen sikret seg fleksibilitet til å tilpasse likviditeten etter behov. Samtidig må kommunen være oppmerksom på at kortsiktige lån kan medføre likviditetsutfordringer dersom det oppstår uforutsette hendelser eller dersom markedet blir mindre tilgjengelig for kommunale låntagere.

5. Budsjetteringsrisiko
En sammensatt låneportefølje gir kommunen mulighet til å spre risiko og oppnå stabile budsjetteringsforhold. Likevel krever dette god styring og oppfølging, samt løpende vurderinger av markedet og kommunens egen økonomiske situasjon. Dersom styringen svikter, kan det oppstå uforutsette kostnader som påvirker budsjettet negativt

Sortland kommune har ved utgangen av 2025 tatt opp ca. 179 MNOK i husbanken til formålet «lån til videreutlån». Det har foreløpig ikke vært noen økonomiske tap som gjelder denne porteføljen. Kommunen har anslagsvis en rentekostnad mellom 1-2 MNOK for låneporteføljen. I hht vedtaket i 2022, endres den økonomiske tildelingsrammen fra 30 MNOK pr. år til 4 MNOK pr. år fra 2026.

Diagrammet nedenfor viser at Sortland har hoveddelen av sin låneportefølje i Kommunalbanken, hvor ca. 21 % av porteføljen er i KLP og Husbanken. Bakgrunnen for at kommunen har den største andelen av lånestolen i Kommunalbanken er at de siste årene har margin vært noe lavere enn de andre tilbydere. På ellers like lånevilkår har kommunedirektøren foretatt loddtrekning og godtatt betingelse fra trukket part.

I tillegg til kommunens lånegjeld, har Sortland kommune vedtatt flere garantier for lån, og per 31.12.24 var de som følger:

Tall i 1000 kroner

Låneinstitusjon	Garanti inngått	Garanti utløper	Garantiansvar pr. 31.12.2024	Formål
Den norske stats husbank				
Troneshaugen boligstiftelse B2	1994	2024	39	Lån til boliger
Prestelva barnehage	2003	2029	2 278	Lån til barnehage
Kleiva barnehage	2006	2037	3 068	Lån til barnehage
Blåfjell barnehage	2005	2035	3 965	Lån til barnehage
Indre Eidsfjord Grendelag	2015		4 901	Lån til barnehage
Sortland boligstiftelse, 4 stk			1 334	Lån til boliger
SUM			**15 585**	
Kommunal Landspensjonskasse				
Sortland Arbeidssenter AS	2021	2040	2 791	Drift av arbeidssenter
SUM			**2 791**	
Kommunalbanken				
Kulturfabrikken Eiendom AS	2012	2052	115 293	Drift av kulturhus
Kulturfabrikken Eiendom AS	2013	2052	13 750	Drift av kulturhus
Kulturfabrikken Eiendom AS	2013	2051	19 224	Drift av kulturhus
Kulturfabrikken Eiendom AS	2015	2053	21 182	Drift av kulturhus
Sortland Arbeidssenter AS	2013	2033	588	Drift av arbeidssenter
SUM			**170 037**	
Eierkommunenes garantiansvar vedr. låneopptak				
RenoVest IKS. Lånegjeld 79 967				Renovasjon
Sortland kommunes andel 32,5 %			**25 989**	
Sosiale lån				
Utlån Lånegjeld 1234			1 234	Sosial lån
SUM			**1 234**	
Andre garantier				
Sortland Alpinklubb, grunn tilh. Bygd grunneierlag			250	Alpinbakke
SUM			**250**	
Kommunens totale garantiansvar			**215 886**	

DEL 1 Forutsetninger, rammebetingelser og utfordringer

A) Økonomiplan og årsbudsjett

Forutsetninger og rammebetingelser for budsjett- og økonomiplan

I delkapittelet gjennomgås hvilke forutsetninger og rammebetingelser årsbudsjettet og budsjett og økonomiplan er bygget på.

Budsjett- og økonomiplan er på samme måte som tidligere også en handlingsplan, ved at noen styringsparametere utover økonomi er gitt fokus i dokumentet.

Det oppleves fortsatt at det er uroligheter i økonomien nasjonalt og internasjonalt. Dette preges Sortland kommune av, på lik linje med andre kommuner. Det er usikkerhet i finans- og rentemarkeder og gjennomgående høy lønns- og prisvekst som påvirker drift og planlagte investeringer. Strammere økonomiske utsikter krever at kommunen vurderer omstilling, og gjør tydelige prioriteringer som kan sikre en best mulig effektivitet i ressursbruken fremover.

Endring i kommunens demografi og mottak av flytninger fører til at organisasjonen får økt press på drift av de kommunale tjenestene. For budsjettåret 2026 er det lagt til grunn at Sortland kommune skal ta imot 40 nye flyktninger.

Selv med veksten i de frie inntektene til kommunesektoren som er lagt til grunn i Statsbudsjettet for 2026, forventes det en stram økonomi i årene fremover.

Forutsetninger i økonomiplandokumentet

Ved å budsjettere for en 4- års periode er det usikkerhet knyttet til flere av forutsetningene som fremmes i kommunedirektørens forslag til budsjett- og økonomiplan. De viktigste forutsetningene som er lagt til grunn er oppsummert i dette delkapittelet. Forslag til budsjett 2026 og budsjett- og økonomiplan 2026-2029 tar utgangspunkt i videreføring av vedtatt budsjettnivå for 2025 med tilhørende budsjettreguleringer gjennom året. Det er naturlig at det gjennom året har forekommet endringer fra opprinnelig budsjett og informasjon som ble lagt til grunn ved fremleggelse av forrige økonomiplan.

Økonomiplan og årsbudsjett

Kommunens økonomiplan skal vise hvordan det er planlagt å følge opp langsiktige utfordringer, mål og strategier. Den skal vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger med tilhørende mål og premisser som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. Dokumentet skal også synliggjøre utviklingen i kommunens økonomi, gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser.

Årsbudsjettet

Årsbudsjettet presenteres som en detaljoversikt for det første året i økonomiplanperioden. Budsjettet skal fremvise prioriteringer i økonomiplanen og fungerer som bevilgningsdokument.

Vedtatt budsjett angir de rammene kommunestyret har bevilget til kommunens virksomhet for det kommende året. Kommunedirektøren fremmer gjeldende praksis hvor investeringer som gjennomføres i budsjettåret vedtas på prosjektnivå, jfr. Tabell bevilgningsoversikt investeringer § 5-5 2. ledd.

Utgangspunkt

2. tertialrapport for 2025 er et viktig informasjonsgrunnlag i forarbeidet til budsjett- og økonomiplan for 2026-2029. I utarbeidelsen av budsjett for 2026 og økonomiplan 2026-2029 har kommunedirektøren gjennomgått tidligere vedtak og endringer for inneværende år. Økonomiske endringer som er vedtatt i 2025 som har økonomiske virkninger utover budsjettåret, justeres for dette i budsjettet for 2026.

Rammebetingelser

Budsjett- og økonomiplan 2026-2029 bygger på flere rammebetingelser:

- Vedtatt budsjett- og økonomiplan 2025-2028
- Kommuneproposisjonen og det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2026
- Kommunestyrets vedtatte budsjettreguleringer i 2025
- Handlingsregler for den økonomiske utviklingen, vedtatt av kommunestyret
- Statsbudsjettet for 2026

I tillegg til budsjettets rammebetingelser som er lagt til grunn i budsjettreguleringer, styrer kommunedirektøren etter klare mål og premisser for budsjettet. Disse er nærmere forklart i avsnittet nedenfor.

Mål og premisser

Det følger av kommunelovens § 14-4 andre ledd at årsbudsjettet skal vise de mål og premisser som budsjettet bygger på.

Budsjettforutsetninger og premisser for bruk av bevilgninger blir gitt når økonomiplanen vedtas.

- Budsjett vedtas på rammenivå, og kan ikke omprioriteres til andre formål eller tjenester uten politiske vedtak. Eventuelle endringer vil bli løftet frem ved budsjettregulering.
- Spesifikke budsjettendringer fra et år til neste og premissene for endringene fremkommer i økonomiplandokumentet i egne tabeller med tilhørende beskrivelser. Dette gjelder for rammeøkninger og ved «tiltak» i form av utgiftsreduksjon. Endringer i forutsetninger, utsettelse eller andre forhold omtales ved tertialrapporteringer og i årsrapporten dersom det er av større økonomisk betydning.
- Det budsjetteres med bruk av og avsetning til bundne fond og disposisjon der dette er planlagt i form av tidligere vedtak.
- For bevilgninger til investeringer beskrives premisser for bruk og framdrift i økonomiplanen, hvor endringer og eventuelle omprioriteringer av bevilgningene kun skjer ved politiske vedtak eller tildelinger.
- Det forutsettes mottak av 40 flyktninger i 2026.
- Eiendomsskatt er kontorjustert med 10 %, samt at det ikke foreligger bunnfradrag i kommunedirektørens forslag til budsjett- og økonomiplan.
- Rammetilskudd er budsjettert i henhold til KS' prognose per 17.10.25 for hele planperioden. Skatteinntektene for 2026 er i henhold til de samme prognosene, mens det for årene 2027-2029 er budsjettert med justert skattøre.

Utover overnevnte mål og premisser benyttes flere prognoseverktøy som grunnlag i budsjetteringen, disse er:

- KS' prognosemodell for skatt- og rammeinntekter
- Kontali analyse for beregning av inntekter fra Havbruksfondet
- Kommunalbankens simuleringsmodell for budsjettering av finansutgifter
- KLP og Statens Pensjonskasse sine prognoser for pensjonsutgifter
- Gjennomgang og vurderinger av kapasitet og framdrift i kommunens investeringsprosjekter i planperioden

B) Statsbudsjettet for 2026 - Nasjonalt nivå

Generelt om kommuneopplegget i 2026

Kommuneproposisjonen presenterer politikk for kommunesektoren og det økonomiske opplegget for 2026. I dette delkapittelet vil hovedtrekkene belyses.

Regjeringens budsjettforslag for 2026 gir en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 4,2 MRD NOK. Det legges opp til at veksten fordeles med 3,2 MRD til kommunene og 1 MRD til fylkeskommunene. Veksten i de frie inntektene regnes i forhold til anslått nivå på inntektene i 2025 etter behandling av revidert nasjonalbudsjett 2025. Regjeringens forslag til vekst i de frie inntektene er innenfor det intervallet som ble signalisert i Kommuneproposisjonen 2026, og gir et handlingsrom utover merkostnadene til demografi. Tidligere har endringer i pensjonskostnader inngått i begrunnelsen for realveksten i de frie inntektene. Fra og med 2026 inkluderes kompensasjon for vekst i pensjonskostnader i anslag på sektorens kostnadsvekst (kommunal deflator). Det gir en bedre fremstilling av realveksten.

Kommunal deflator

I nasjonalbudsjettet for 2026 er veksten i kommunal deflator anslått til **3,5 prosent.**

Deflatoren benyttes til prisjustering av statlige rammetilskudd og øremerkede tilskudd i statsbudsjettet, og beregnes ut fra prisvekst produktinnsats, prisvekst i investeringer og lønnsvekst.

Kommunal skattøre 2026

Kommunal skattøre angir andel skatt på alminnelig inntekt for personlige skatteytere som tilfaller kommunesektoren.

I Prop. 142 S (2024-2025) Kommuneproposisjonen 2026 ble det varslet at skattørene skal fastsettes ved behandlingen av statsbudsjettet. I forbindelse med Kommuneproposisjonen 2025 sluttet Stortinget seg til at den kommunale skattøren på formue skal halveres, og at endringen skal fases inn over to år som en del av omleggingen av inntektssystem for kommunene.

Stortinget har vedtatt å avvikle ordningen med skattetrekkskonto fra og med 1. januar 2026. I stedet for å betale inn forskuddstrekket i seks terminer, hvor den siste er i januar året etter, skal arbeidsgiverne i utgangpunktet nå betale inn forskuddstrekket senest første virkedag etter lønnsutbetalingen. I overgangsåret 2026 vil både den siste terminen for inntektsåret 2025 og tilnærmet hele forskuddstrekket for inntektsåret 2026 bli innbetalt. Endringen anslås til å gi en ekstra skatteinngang på drøyt 90 MRD kroner samlet sett. For at dette ikke skal gi utilsiktet vekst i kommunens skatteinntekter, er de kommunale og fylkeskommunale skattørene trukket ned for neste år. Omleggingen vil føre til at en større andel av den samlede skatteinngangen for kommunesektoren neste år vil komme i starten av året. Fra 2027 vil skatteinngangen bli mer jevnt fordelt over året.

Forslag til kommunale og fylkeskommunale skattører for 2026 er lagt frem i Prop. 1 LS (2025-2025) Skatter og avgifter 2026. Det er foreslått at den kommunale skattøren blir 11,35 prosent, som anslås å være om lag 40 % av kommunesektorens samlede inntekter i 2026.

Eiendomsskatt

Regjeringen vil ikke gjøre noen endringer i eiendomsskatteloven. Kommunene kan selv endre satser, bunnfradrag etc. innenfor lovgitte rammer.

Grunnrente for havbruk og vindkraft

Havbruk

Grunnrenteskatt på havbruk er skatt som skal sikre at fellesskapet får en andel av den ekstraordinære avkastningen som skapes ved utnyttelse av felleseide naturressurser. Grunnrenteskatt på havbruk trådte i kraft i 2023 og gjelder alle som har kommersiell matfisktillatelse for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret i sjø.

For 2026 foreslås en grunnrenteskatt for havbruk på 32,1 prosent. Forslaget er likt som gjeldende sats i 2025.

Gjennom havbruksfondet fordeles en andel av inntektene fra havbruksnæringen til kommuner og fylkeskommuner med havbruk. Havbruksfondet tilføres inntekter fra produksjonsavgiften på oppdrettsfisk (laks, ørret og regnbueørret) og en andel av inntektene fra salg av nye oppdrettstillatelser. Inntektene fra produksjonsavgiften utgjør et stabilt element i Havbruksfondet, mens salg av tillatelser normalt gjennomføres annethvert år. I 2024 mottok 143 kommuner og åtte fylkeskommuner inntekter fra Havbruksfondet. Kommuner og fylkeskommuner med havbruk ble ifølge tall fra Fiskeridirektoratet tilført 4,7 MRD kroner i 2024.

Finansdepartementet har i forbindelse med fremleggelsen av Nasjonalbudsjettet har sendt ut høringsbrev om avgrensning på fratrekk for avgift på oppdrettsfisk i grunnrenteskatten på havbruk. Departementet foreslår en endring i skatteloven, slik at fratrekksretten følger grunnrenteskatteplikten, det vil si at fratrekksretten gjelder for de samme tillatelsene som inngår i grunnrenteskatten. Det foreslås at endringen gis virkning fra inntektsåret 2027. Avgift knyttet til tillatelser til særlige formål vil da isteden komme til fradrag i alminnelig inntekt, etter de alminnelige fradragsreglene.

Vindkraft

Avgift på landbasert vindkraft ble innført 1. juli 2022, med en sats på 1 øre per kWh. Satsen ble økt til 2 øre i 2023 og videre opp til 2,3 øre i 2024. I året 2025 er avgiftssatsen 2,37 øre per kWh. Avgiften betales inn til staten, men inntektene fordeles til vertskommunene året etter avgiftsåret. I 2024, det vil si for avgift i 2023 var utbetalingen på om lag 279 mill. kroner, fordelt på 50 kommuner. I Prop. 2 LS (2023-2024) Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft ble avgiften anslått til om lag 390 mill. kroner i 2024 (utbetales til kommunene i 2025).

Endringer i rammetilskudd

Nedenfor fremkommer oversikt over endringer i rammetilskuddet til kommuner som følge av endringer i oppgavefordeling, regelendringer, innlemming av øremerkede tilskudd og lignende.

Tabell 5.4 Endringar i rammetilskotet som følgje av endringar i oppgåver mv.

(i 1 000 2026-kroner)

	Kommunar	Fylkeskommunar
Statlege og private skular – endringar i elevtal	-97 935	-91 114
Endringar i barnevernlova (kvalitetsløftet i barnevernet)	89 123	400
Gevinstar ved nytt prøvegjennomføringssystem i skulen	-1 397	
Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen – heilårseffekt av endringar i 2025	1 291 742	
Nominell vidareføring av maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2026	100 350	
System for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skule	50 000	
Særordning for private barnehagar med pensjonsavtalar basert på kommunal tenestepensjon – kompensasjon til kommunane	10 000	
Avslutning av overgangsordninga for spesialiserte fosterheimar	151 628	
Auka behov for sosialhjelp ved utfasing av stønadar til einsleg mor eller far	9 000	

Tabell 5.4 Endringar i rammetilskotet som følgje av endringar i oppgåver mv.

(i 1 000 2026-kroner)

	Kommunar	Fylkeskommunar
Auka basistilskot for fastlegar – heilårseffekt	244 985	
Finansiering av praksis for studentar ved Brann- og redningsskulen	-11 444	
Innlemming av tilskot til å finansiere fullføringsretten i vidaregåande opplæring		320 000
Lærlingtilskot – nominell vidareføring		-153 240
Lærlingtilskot – auka tilskot til verneverdige tradisjonshandverksfag		2 000
Avvikling av tilskot til Nordøyvegen		-86 195
Krav til nullutslepp i offentlege anbod for ferjer og ferjetenester		80 730
Avvikling av ordninga med gratis ferje		-255 000
Tilsyn med drosjesentralar		10 000
Kompensasjon til Oslo kommune for pensjon til beredskapsheimar og spesialiserte fosterheimar		1 930
Auka CO_2-avgift – kompensasjon til fylkeskommunane		83 400
Sum	*1 836 052*[1]	*-87 089*

[1] Talet kjem fram som differansen mellom korrigert anslag og faktisk anslag på rekneskap 2025 (prisjustert til 2026-prisar) i tabell 5.3, kap. 571, post 60. Årsaka til eit mindre avvik mellom tala er avrunding av beløp.

Kommunene og fylkeskommunene

Statlige og private skoler – endring i elevtall

Som følge av økningen i tall på elever i statlige og private skoler blir rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene redusert med henholdsvis 97,9 mill. kroner og 91,1 mill. kroner. Se grønt hefte (H-2570 N) for nærmere omtale av omfordeling for elever i statlige og private skoler.

Endringer i barnevernsloven (kvalitetsløftet i barnevernet)

Stortinget vedtok i juni 2025 endringer i barnevernsloven, jf. Prop 83 L (2024-2025) og Innst. 524 L 82024-2025). Kommunene plikter å godtgjøre fosterforeldre som er frikjøpt fra ordinært arbeid, som kompensasjon for manglende opptjening av tjenestepensjon. For å legge til rette for at kommunene skal kunne tilpasse seg lovendringen for den trer i kraft 1. januar 2026, ble kommunene kompensert for deler av kostnaden gjennom en økning i rammetilskuddet på 63,5 mill. kroner i 2025 (halvårseffekt). Endringen for helårseffekt i 2026, og rammetilskuddet øker med ytterligere 65,7 mill. kroner. I tillegg øker rammetilskuddet til kommunene med 23,4 mill. kroner for å kompensere for andre endringer i barnevernsloven, slik at den totale økningen blir 89,1 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnevern.

Kommunene

Gevinster ved nytt prøvegjennomføringssystem

Nytt prøvegjennomføringssystem øker graden av digitalisering og gir gevinster også for kommunesektoren. Gevinstene henger i stor grad sammen med digitalisering av kartleggingsprøver i kommunene. Denne gevinsten er anslått til 1,4 mill. kroner i 2026, og rammetilskuddet blir redusert tilsvarende. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026 for Kunnskapsdepartementet.

Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen – helårseffekt av endringer i 2025

Fra 1. august 2025 ble maksimalprisen i barnehagen redusert fra 2 000 kroner til 1 200 kroner per måned. I kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 ble maksimalprisen redusert fra 1 500 kroner til 700 kroner per måned. Som kompensasjon ble rammetilskuddet økt med 999,5 mill. kroner i sammenheng med revidert nasjonalbudsjett for 2025. Tiltaket får helårsvirkning i 2026, og rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 1272,6 mill. kroner. I tillegg øker rammetilskuddet med 19,1 mill. kroner som helårseffekt av at maksimal foreldrebetaling ble videreført nominelt fra 1. januar 2025. Det er lagt til grunn at effektene av dette på etterspørselen etter barnehageplasser får virkning fra høsten 2025, og dermed helårseffekt i 2026. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage og med særskilte fordelinger (tabell C) til kommunene i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms der barnehage er gratis, og til kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 der maksimalsatsen er lavere. Se nærmere omtale i Prop. 1 S 82025-2026) for Kunnskapsdepartementet.

Nominell videreføring av maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2026

Maksimal foreldrebetaling i 2026 blir videreført på samme nominelle nivå som høsten 2025. Som kompensasjon blir rammetilskuddet økt med 100,4 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage og med særskilte fordelinger (tabell C) til kommunene i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms der barnehage er gratis og til kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 der maksimalsatsen er lavere. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Kunnskapsdepartementet.

System for kompetanse- og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole

Regjeringen innfører et nytt system for kompetanse- og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole. Systemet er anslått til å gi en økt kostnad til administrasjon for kommunene, særlig til nye oppgaver som barnehagemyndighet. Som kompensasjon blir rammetilskuddet til kommunene økt med 50 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Kunnskapsdepartementet.

Særordning for private barnehager med pensjonsavtaler basert på kommunal tjenestepensjon – kompensasjon til kommunene

Stortinget vedtok i juni 2025 endringer i reglene for styring og finansiering av barnehagesektoren, jf. Prop. 138 L 82024-2025) og Innst. 510 L (2025-2025). Lovendringene innebærer en ny modell for å regne ut pensjonstilskudd til private barnehager. Det blir innført en særregel for private barnehager med historiske forpliktelser basert på avtaler om offentlig tjenestepensjon. Kommunene blir kompensert for merkostnader som følge av særregelen. Rammetilskuddet blir derfor økt med 10 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2025) for Kunnskapsdepartementet.

Avslutning av overgangsordningen for spesialiserte fosterhjem

Barnevernsreformen trådte i kraft 1. januar 2022, og kommunene er kompensert for reformen gjennom rammetilskuddet. For spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem er det en overgangsordning som innebærer at kommunene betaler lavere egenandeler for plassene som startet før barnevernsreformen tredde i kraft. Overgangsordningen blir avslutta fra og med 1. januar 2026, slik at kommunene skal betale full egenandel for disse plassene fra og med 2026. For å kompensere kommunene for merutgiftene som følger av dette blir rammetilskuddet økt med 151,6 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnevern. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Barne- og familiedepartementet.

Økt behov for sosialhjelp ved utfasing av stønader til enslig mor eller far

Regjeringen foreslår å fase ut stønader til enslig mor eller fag for hovedgruppen av mottakere fra 1. juli 2026. Endringen gjelder for nye tilfeller. Enslige med barn under 14 måneder eller enslige med særlig tilsynskrevende barn skal fremdeles kunne få innvilget stønadene. Som følge av utfasingen er det lagt til grunn at utgiftene til økonomisk sosialhjelp vil øke. Rammetilskuddet til kommunene blir økt med 9 mill. kroner som kompensasjon for dette. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosiale tjenester. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Økt basistilskudd for fastleger – helårseffekt

Delen som basistilskuddet utgjør av finansieringen av fastlegene ble økt fra 1. juli 2025, jf. Prop. 151 S (2024-2025) og Innst. 546 S (2024-2025). For å kompensere kommunene for økningen ble rammetilskuddet økt med 236,7 mill. kroner i 2025. Endringen får helårseffekt i 2026. Rammetilskuddet blir derfor økt med ytterligere 245 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse.

Finansiering av praksis for studenter ved Brann- og regningsskolen

Med etableringen av fagskoleutdanning ved Brann- og redningsskolen får staten ved Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap et større økonomisk ansvar for opplæring av brann- og

redningspersonell enn tidligere, inkludert gjennomføring av praksisperiode i brann- og redningsvesenet i kommunene. Kommunene får innsparinger som følge av omleggingen, som er anslått til 22,9 mill. kroner årlig når endringen er fullt innfaset i 2028. I en overgangsperiode vil både staten og kommunene ha utgifter til gjennomføring av praksis. For 2026 er det anslått at kommunene får reduserte utgifter på 11,4 mill. kroner, og rammetilskuddet blir derfor redusert tilsvarende. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Justis- og beredskapsdepartementet.

C) Statsbudsjettet for 2026 - Lokalt nivå for Sortland kommune

Økonomiske endringer for kommunesektoren i 2025 for Sortland kommune

I kommunedirektørens fremleggelse av budsjettet for 2026 er frie inntekter (ordinært skatt- og rammetilskudd) budsjettert med 891,465 MNOK. Sammenligner en med opprinnelig budsjett for 2025 er det en samlet økning på ca. 8 %.

Videre i delkapittelet fremgår sentrale økonomiske virkninger som regjeringens endringer og satsninger i statsbudsjettet får for Sortland kommune i 2026.

Havbruksfond

Utbetalinger fra Havbruksfondet til kommunen avhenger av flere forhold: Virksomheters kjøp av tillatelses- MTB (maksimal tillatt biomasse)/tillatelseskapasitet, produksjonsavgift og grunnrenteskatt.

Av det totale provenyet fra salg av tillatelses- MTB skal staten beholde 45 %, mens 55 % overføres til Havbruksfondet. Fra Havbruksfondet forutsettes det i nytt lovforslag at midlene utbetales til fylkeskommunen med 20 % og havbrukskommunene med 80 %.

Vertskommuner og fylker får inntekter i Havbruksfondet fra produksjonsaktiviteten. Produksjonsavgiften ble fra år 2025 på 96,5 øre per kg.

Stortinget bevilger beløp til Havbruksfondet basert på estimerte inntekter av produksjonsavgiften for foregående år. Utover inntekter fra salg av tillatelseskapasitet og produksjonsavgift skal minst halvparten av bruttoprovenyet fra grunnrenteskatten på havbruk fordeles til kommunesektoren.

Sortland kommune hadde per 25.08.2025 klarert 30.212 tonn lokalitets-MBT, som på samme tidspunkt utgjorde 0,8 % av total lokalitets-MBT. Dette utgjør Sortland kommunes andel av utbetalingene gjennom Havbruksfondet, herunder beløpene for salg av tillatelses-MBT og produksjonsavgift.

Kommunedirektøren har basert seg på prognoser fra Kontali analyse budsjettert med følgende inntekter fra Havbruksfondet i økonomiplanperioden:

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Salg av tillatelses-MTB	22,3	4,1	23,2		27,3	
hvorav ny klarert lokalitets-MTB		*4,1*				
Produksjonsavgift (beviligning)	8,3	6,5	9,6	9,9	10,3	10,8
Totalt (netto)	30,6	10,6	32,8	9,9	37,7	10,8

Tabell: Estimerte utbetalinger til Sortland kommune fra Havbruksfondet, tall oppgitt i MNOK.

Lønnsavsetning/felles lønnspott

For 2026 anslår regjeringen at lønnsveksten vil ende på 4,4 prosent. Ved utarbeidelse av budsjett- og økonomiplanen for 2026-2029, er det deler av lønnsoppgjøret for 2025 som det enda ikke foreligger endelig resultat for. Dette gjelder ansatte som tilhører kapittel 3 og 5 i hovedtariffavtalen.

Med bakgrunn i forventet lønnsvekst, og at kommunen må sette av ekstra midler som følge av oppgjør i 2025 som ikke er ferdig behandlet, er det i kommunedirektørens forslag til budsjett- og økonomiplan for 2026-2029 avsatt ca. 30 MNOK i felles lønnspott for 2026, ned fra 33,6 MNOK i 2025.

Pensjon

Estimatene for arbeidstakers andel av pensjonsutgifter som kommunedirektøren legger til grunn for 2025 (og resten av økonomiplanperioden) er:

- KLP Fellesordningen 21 %
- KLP Sykepleiere 19,4 %
- Statens Pensjonskasse 7,2 %

Kommunedirektøren legger opp til bruk av premiefond med 20 MNOK per år i økonomiplanperioden 2026-2029.

Startlån

Formålet med startlån er å bidra til at husstander med utfordringer har muligheter til å få etablert egen bolig. Startlån er behovsprøvd og kan omfatte unge i etableringsfasen, barnefamilien, enslige forsørgere, funksjonshemmede, flyktninger, personer med oppholdstillatelse på humanitært grunnlag og andre økonomisk vanskeligstilte. Søkere av startlån må dokumentere fremtidige inntekter at de er tilstrekkelige for å betjene forpliktelsen i tillegg til ordinære levekostnader. Startlån kan gis til kjøp av bolig, utbedring av bolig eller refinansiering.

For økonomiplanperioden er det budsjettert med 4 MNOK per år fra 2026-2029.

Prisvekst

Kommunedirektøren gjør oppmerksom på at det verken i budsjett 2026 eller i økonomiplanperioden tas hensyn til full prisstigning, slik at flere avtaler og forpliktelser er i nominell verdi.

D) Kommunale gebyrer - Selvkostbudsjett 2026

Sortland kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med forskrift om beregning av selvkost. Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene.

En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskuddet fra det enkelte år skal enten tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene.

Utfordringer med selvkostbudsjettet

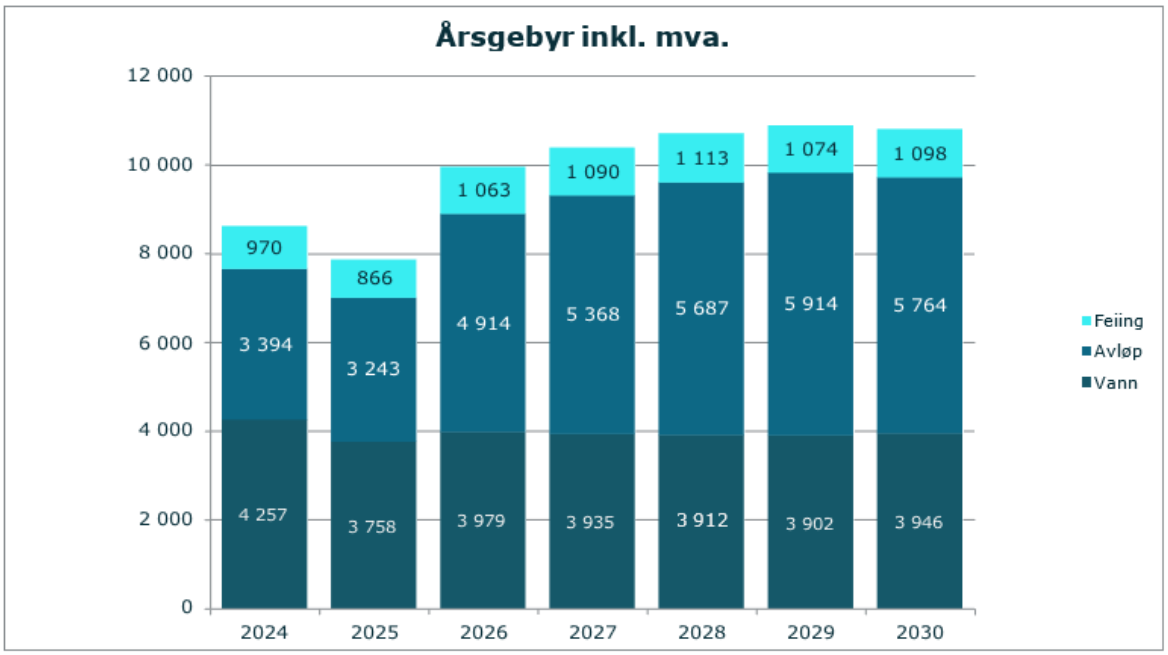
Det er en rekke faktorer som påvirker selvkostresultatet og som ligger utenfor kommunens kontroll. De viktigste faktorene er budsjettårets forventede kalkylerente (3 mnd NIBOR + 0,7 %- poeng), kapasitetsbegrensninger ved gjennomføring av planlagte prosjekter, samt usikre utgifter og inntekter. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet.

Generelle forutsetninger

Kalkylerenten er anslått til å bli 4,67 % i 2026. Budsjettet er utarbeidet den 23. september 2025. Tallene for 2024 viser endelig etterkalkyle, tallene for 2025 er prognostiserte verdier, mens tallene for 2026 til 2029 er budsjett-/økonomiplan. Det er vedtatt en rekke endringer i beregningsgrunnlaget for selvkost i 2025. Grunnlaget for selvkostrenten er endret til NIBOR for alle selvkosttjenester. For vann, avløp og slamtømming medfører mva.- endringen 1. juli 2025 en gjennomsnittlig sats på 20 % for 2025 og 15 % fra 2026. I tillegg er maksimal levetid på anlegg endret, noe som åpner for lengre avskrivningstid på flere anlegg i selvkostregnskapet. Ved behov for ytterligere grunnlagstall og beregningsmetoder henvises det til kommunens selvkostmodell Momentum Selvkost kommune.

Gebyrutvikling for vann, avløp og feiing

Fra 2025 til 2026 foreslås en samlet gebyrøkning på rundt 26,54 %, hvor avløp øker mest i prosent med 51,53 %. I perioden 2024 til 2029 øker samlet gebyr med kr 2 269 fra kr 8621 i 2024 til kr 10 890 i 2029. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig gebyrøkning på 4,78 %. Gebyreksemplene for vann og avløp er basert på et årlig vannforbruk på 120 kubikkmeter.

Gebyrendring fra året før	2026	2027	2028	2029	2030
Vann	5,9 %	-1,1 %	-0,6 %	-0,3 %	1,1 %
Avløp	51,5 %	9,2 %	6,0 %	4,0 %	-2,5 %
Feiing	22,7 %	2,6 %	2,1 %	-3,5 %	2,2 %
Samlet endring	**26,5 %**	**4,4 %**	**3,1 %**	**1,7 %**	**-0,7 %**

Tilknytningsgebyr for tilkobling til kommunalt vann- og avløp for nye boliger foreslås uendret fra foregående år til følgende i 2026:

Tilknytningsgebyr vann: 8.000,- + mva.

Tilknytningsgebyr avløp: 8.000,- + mva.

E) Kommunalrapports kommunebarometer

Målingsparametere og vurderinger

Som en innledning til budsjett og økonomiplan legger kommunedirektøren fram Kommunalrapports kommunebarometer. Rapportdokumentet er en sammenligning av alle landets kommuner, basert på 2,5 millioner innsamlede verdier hentet fra flere ulike datakilder.

Formålet med kommunebarometeret er å gi beslutningstakere en oversikt over hvordan kommunene drifter. En slik rangering er ikke en kvalitetskontroll, og det er naturlig at en kommune ikke kommer like godt ut i plasseringer på tvers av organisasjonene. En kommune med lavere inntektsnivå vil jevnt over komme dårligere ut enn en kommune med høye inntekter. I det videre er det tatt med utvalgte hovedelementer direkte fra kommunebarometerets rapport.

- Sortland havner på en 254. plass i den endelige utgaven av Kommunebarometeret 2025 fra Kommunal Rapport. Sortland har ikke vært del av noen større kommunesammenslåinger i løpet av femårsperioden som er omfattet av Kommunebarometeret. Vi kan derfor anta at resultatene er nokså sammenlignbare over tid.
- Grunnskole er første sektor i barometeret. Her ser vi at andelen lærere som oppfyller kompetansekravene i norsk, engelsk og matematikk, har økt de siste årene. I Sortland oppfylte 87,16 prosent av barneskolelærerne i norsk, engelsk og matematikk i 1.-7. trinn kompetansekravene i 2024. De beste kommunene ligger på 100 prosent. På ungdomsskolen oppfylte 88,24 prosent av lærerne i matematikk, engelsk og norsk nye krav til fordypning i fagene.
- Fra 2020 har kommunene fått en lovpålagt plikt til å ha et dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens. Av de kommunene som har rapportert tall for dette til Helsedirektoratet, er tendensen at 15,21 prosent av de hjemmeboende med demens har vedtak om dagtilbud. I Sortland har 22,62 prosent av hjemmeboende med demens dette tilbudet.
- Nasjonalt har andelen saker i barnevernet som tar mer enn tre måneder å behandle, gått litt ned de siste årene. Den nasjonale tendensen viser at kommunene nå overholder den normale saksbehandlingsfristen i lovverket i 88,2 prosent av sakene. Andelen fristbrudd er halvert på noen få år. I Sortland behandles 82 prosent av sakene innenfor tre måneder. Dette er lavere enn de fleste andre kommuner i landet.
- Sortland har ifølge statistikkene 5,7 barn per årsverk i de kommunale barnehagene. Andelen barn med minoritetsbakgrunn som går i barnehage gikk litt ned for første gang på flere år i 2022, og endte da på 83,1 prosent. Men nedgangen ble ingen trend. I fjor økte den på nytt, til 86,1 prosent. Det er den høyeste andelen siden SSB startet målingen i 2015. I Sortland går 85,2 prosent av barna med minoritetsbakgrunn i barnehage, ifølge tallene. Ulike telletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en feilkilde, om enn nokså marginal.
- Kommunal Rapport korrigerer netto driftsresultat for å vurdere driftsøkonomien. I 2016 ble det såkalte Havbruksfondet opprettet. Fondet fordeler kommunenes andel av inntektene fra vekst i oppdrettsnæringen og inntekter fra avgiften på produksjon av laks, ørret og regnbueørret. Den første utbetalingen til Kommune-Norge skjedde i 2017. I Kommunebarometeret er disse pengene trukket fra, for å gi et bedre bilde av den langsiktige, løpende driftssituasjonen.

Gjennomsnittlig prosentverdi for korrigert netto driftsresultat var −1,34 i 2024. For dette nøkkeltallet kan det imidlertid være viktigere å se på kommunens eget resultat enn hvordan den klarer seg mot resten av landet.

- Sortland har penger på disposisjonsfond. Fondet var i fjor på 4,8 prosent av bruttoinntektene til kommunen. Det er mindre enn de fleste andre kommuner i landet.
- Netto renteeksponert gjeld for Sortland var i fjor på 80,4 prosent av brutto driftsinntekter, noe som er bedre enn de fleste kommunene i landet. Investeringsnivået i Sortland var i fjor 15,18 prosent av brutto driftsinntekter for de fire siste år, og det er høyere enn de fleste kommunene i landet.

F) Befolkningsutvikling og demografikostnader

Befolkningsutviklingen danner grunnlag for hvordan kommunen bør planlegge for fremtiden og dimensjonere sitt tjenestetilbud i sektorene for kommunens innbyggere. Antall innbyggere i kommunen og alderssammensetning har direkte betydning for tjenestebehovet lokalt. I delkapittelet skal vi se nærmere på Sortland kommunes befolkningsutvikling per årsak fra 2020 frem til 2. halvår 2025, samt hva prognosene i befolkningsframskrivingene sier om tiden fremover i et ti-års perspektiv og for de kommende 25 år. Prognosene synliggjøres med tabeller og figurer, og vises frem etter hovedalternativet.

Befolkningsutvikling per årsak 2020 – 1. halvår 2025

	2020	2021	2022	2023	2024	Per 2. kv 2025
Befolkning per 1. jan, 2025 per 2. kvartal	10566	10514	10468	10561	10618	10781
Fødte	93	100	76	94	100	46
Døde	80	102	83	105	76	44
Fødselsoverskudd	13	-2	-7	-11	24	2
Innvandring	54	81	200	87	87	19
Utvandring	20	42	44	62	80	37
Innflytting, innenlands	428	439	478	568	579	240
Utflytting, innenlands	529	522	528	522	447	218
Nettoinnflytting, inkl. inn- og utvandring	-67	-44	106	71	139	4
Befolkningsvekst	-52	-46	93	57	163	6
Befolkning ved utgangen av kvartalet	10514	10468	10561	10618	10781	10787

Tabell: Befolkningsutvikling per årsak

Tabellen synliggjør endringer i kommunens befolkning fra 2020, frem til de ferskeste statistiske tallene per utgangen av 2. kvartal 2025.

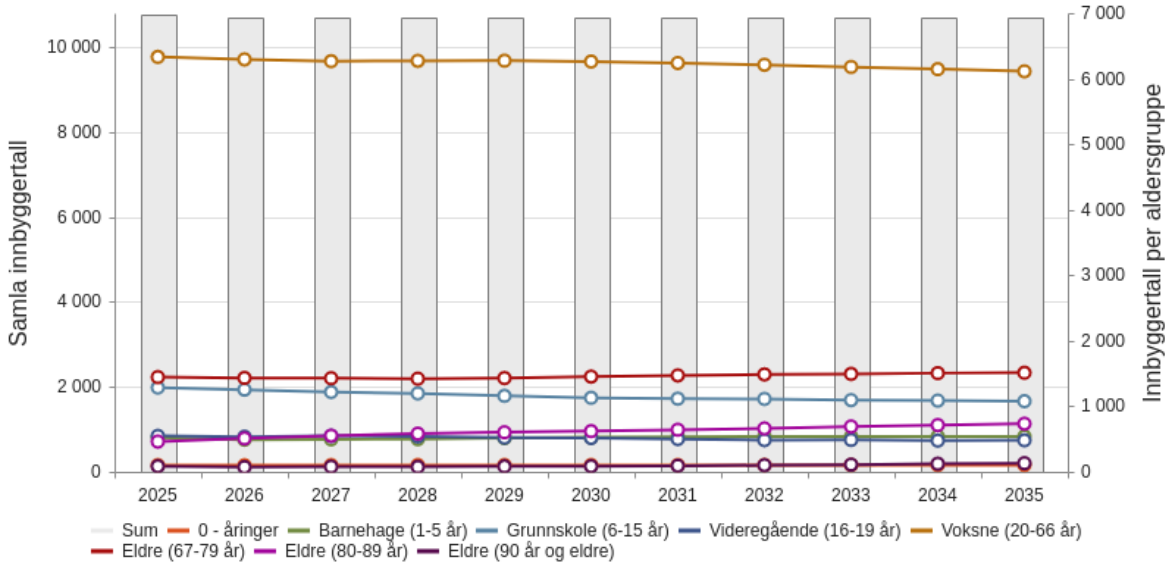
Av tabellen vises det at kommunen hadde negativ befolkningsutvikling i 2020 og 2021. Fra år 2022 har Sortland kommune hatt positiv utvikling, med en vekst på 93 personer i 2022, 57 personer i 2023 og 163 flere innbyggere i 2024. Per 1. halvår i 2025 ligger det an til en nedgang for året.

I 2020 hadde kommunen positivt fødselsoverskudd, mens årene 2021-2023 hadde negativ utvikling. I 2024 snudde det igjen til positiv utvikling. Siden år 2022 har Sortland kommune hatt positiv befolkningsutvikling fra 10561 innbyggere fram til siste måling fra SSB i 2. kvartal 2025 med 10787 innbyggere. Denne veksten kommer samtidig med at kommunen begynte å ta i mot flyktninger i forbindelse med krigen i Ukraina.

Demografi 10 år

Prognosene for Sortland kommunes demografiutvikling i den kommende tiårsperioden fremkommer i tabellen nedenfor, spesifisert ved aldersintervaller per år.

Prognose befolkning Sortland kommune

Aldersgrupper	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
0 - åringer	101	99	101	103	103	103	103	103	103	103	103
Barnehage (1-5 år)	524	490	495	498	516	525	533	538	539	540	540
Grunnskole (6-15 år)	1286	1253	1218	1196	1159	1130	1116	1112	1093	1086	1078
Videregående (16-19 år)	548	535	548	539	521	516	500	483	486	476	481
Voksne (20-66 år)	6332	6293	6267	6271	6274	6261	6238	6211	6178	6145	6111
Eldre (67-79 år)	1445	1433	1428	1421	1430	1452	1470	1486	1494	1506	1512
Eldre (80-89 år)	461	509	550	582	603	621	642	661	691	713	733
Eldre (90 år og eldre)	84	71	78	76	83	84	91	100	109	123	131
SUM	**10 781**	**10 683**	**10 685**	**10 686**	**10 689**	**10 692**	**10 693**	**10 694**	**10 693**	**10 692**	**10 689**

Prognosene viser en økning med 2 flere 0-åringer fra 2025 til 2028, og at antall nyfødte vil stabilisere seg og være lik fra 2028 og frem mot 2035. For aldersgruppen i barnehagealder 1-5 år forventer prognosene at antallet vil øke med 16 innbyggere i kommende tiårsperiode.

I grunnskolealder for barn og unge mellom 6-15 år er det forventet en gradvis reduksjon i antall, med til sammen 208 innbyggere i den kommende 10 års perioden. For innbyggere mellom 16-19 år forventes en nedgang på 67 innbyggere i kommende 10 års periode. I aldersgruppen yrkesaktive innbyggere mellom 20 og 66 år forventes en nedgang med 221 personer frem mot år 2035.

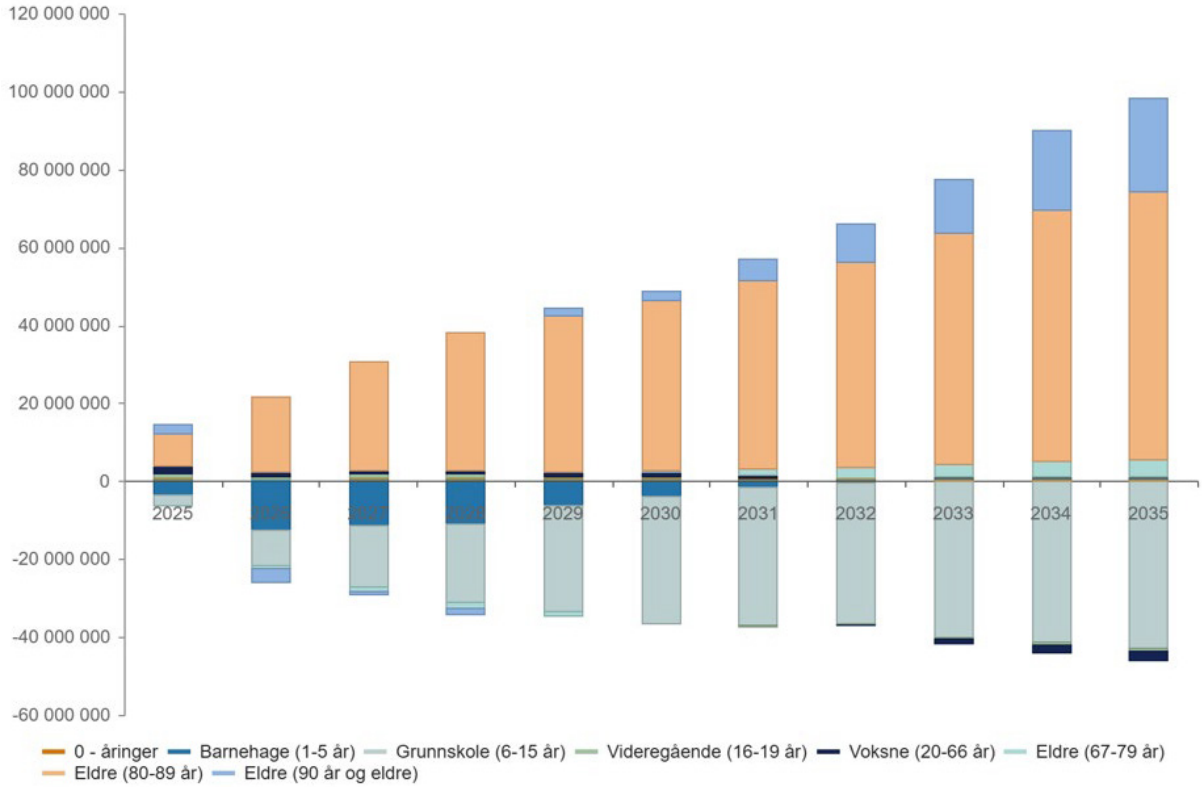
Gruppen eldre fra 67 år og oppover er det ventet økning, hvor det i aldersgruppen mellom 67-79 år forventes å øke med 67 innbyggere, bosatte i kommunen mellom 80-89 år forventes økt med 272 i

kommende 10 års-periode, og det ventes en økning på 47 innbyggere over 90 år. Samlet sett for disse tre aldersgruppene er det ventet en økning på 386 innbyggere.

Prognosene oppsummerer at det i Sortland kommune forventes større nedgang i innbyggere i grunnskolealder, mens det blir færre i yrkesaktiv alder og større økning i innbyggere i alderen 67 år og eldre. Videre belyses forventet fremtidig endring i utgiftene med bakgrunn i prognosene for fremtidig befolkningsutvikling.

Demografikostnader 10 år

Tabellen nedenfor skisserer forventede endringer i demografikostnader for den kommende 10-års perioden:

Diagrammet synliggjør tydelig sammenheng i forholdet mellom befolkningsutvikling i aldersgruppene og prognosene for endrede demografiske utgifter. Det vil i kommende tiårsperiode være behov for å redusere demografikostnader knyttet til grunnskole, mens pleie og omsorg vil få ytterligere økte demografiske utgifter som direkte konsekvens av større økning i andel eldre i kommunen.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Totalt
0 - åringer	775 072	-193 768	193 768	193 768	0	0	0	0	0	0	0	968 840
Barnehage (1-5 år)	-3 267 062	-9 079 080	1 026 766	471 434	4 636 424	2 498 994	2 221 328	1 388 330	277 666	277 666	0	452 466
Grunnskole (6-15 år)	-2 700 642	-6 365 799	-6 751 605	-4 243 866	-7 137 411	-5 594 187	-2 700 642	-771 612	-3 665 157	-1 350 321	-1 543 224	-42 824 466
Videregående (16-19 år)	1 164 344	-378 268	380 306	-212 182	-497 732	-145 958	-436 088	-452 644	84 314	-291 916	127 616	-658 208
Voksne (20-66 år)	2 080 566	-788 852	-526 025	271 358	201 131	-72 449	-481 149	-740 201	-858 078	-762 368	-870 893	-2 546 960
Eldre (67-79 år)	-66 767	-801 204	-333 835	-467 369	600 903	1 468 874	1 201 806	1 068 272	534 136	801 204	400 602	4 406 622
Eldre (80-89 år)	8 414 416	10 628 736	9 078 712	7 085 824	4 650 072	3 985 776	4 650 072	4 207 208	6 642 960	4 871 504	4 428 640	68 643 920
Eldre (90 år og eldre)	2 306 315	-5 996 419	3 228 841	-922 526	3 228 841	461 263	3 228 841	4 151 367	4 151 367	6 457 682	3 690 104	23 985 676
Total	8 706 242	-12 974 654	6 296 928	2 176 441	5 682 228	2 602 313	7 684 168	8 850 720	7 167 208	10 003 451	6 232 845	52 427 890

Tabell: Demografikostnader, prognose for de neste ti år, oppgitt i hele tall.

Kommunens forventede demografikostnader skisserer hvordan befolkningsutviklingen og endringen i alderssammensetning over tid får effekt for kommunens utgiftsnivå for å levere tjenester til innbyggerne.

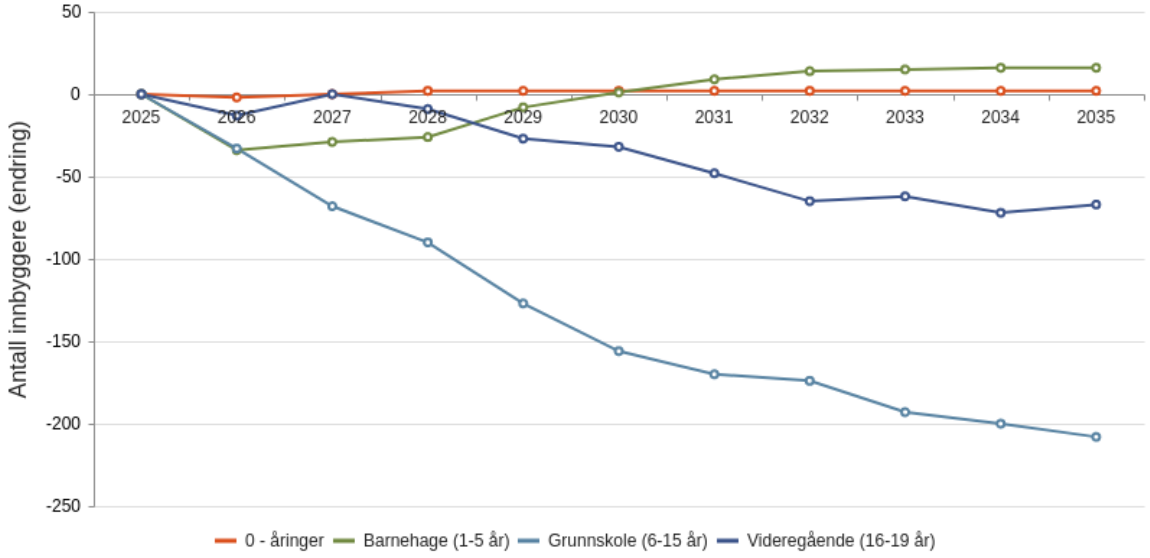
Som en kan se av tabellen er det forventet en økning på ca 0,97 MNOK i utgifter for nyfødte i den kommende tiårsperioden. Videre ser en at utgiftsnivå for barn i barnehagealder samlet sett forventes å øke marginalt med til sammen 0,45 MNOK i tiårsperioden. Endring vises spesielt tydelig for utgiftsnivået for barn i grunnskolealder, hvor det ventes at utgiftene til sammen vil reduseres med 42,8 MNOK i den kommende tiårsperioden. Dette kan ses i direkte sammenheng med den forventede reduksjonen på 208 barn i grunnskolealder i perioden. For ungdommer i alderen 16-19 år forventes en reduksjon på ca. 0,66 MNOK i utgiftsnivå i kommende periode, mens det for voksne i yrkesaktiv alder mellom 20-66 år forventes en reduksjon på 2,54 MNOK.

For gruppen med innbyggere i alderen 67 år og eldre forventes store utgiftsøkninger, i takt med at det også forventes stor økning i antall innbyggere i disse aldersgruppene. Totalt sett forventes utgiftsøkning på 121 MNOK i gruppen eldre over 67 år i kommende tiårsperiode.

Samlet sett ser en at demografikostnadene for alle innbyggere i kommende tiårsperiode er forventet å øke med 52,4 MNOK. I fremtidig planlegging er det viktig at forventet demografiutvikling vektlegges i den kommunale planleggingen, slik at midler til drift og tjenesteyting utnyttes best mulig til gode for alle innbyggere, uansett aldersgruppe.

Prognose, endring i barn og unge 0-19 år i de kommende 10 år

Endring antall barn og unge

Aldersgrupper	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
0 - åringer	0	-2	0	2	2	2	2	2	2	2	2
Barnehage (1-5 år)	0	-34	-29	-26	-8	1	9	14	15	16	16
Grunnskole (6-15 år)	0	-33	-68	-90	-127	-156	-170	-174	-193	-200	-208
Videregående (16-19 år)	0	-13	0	-9	-27	-32	-48	-65	-62	-72	-67
SUM	0	-82	-97	-123	-160	-185	-207	-223	-238	-254	-257

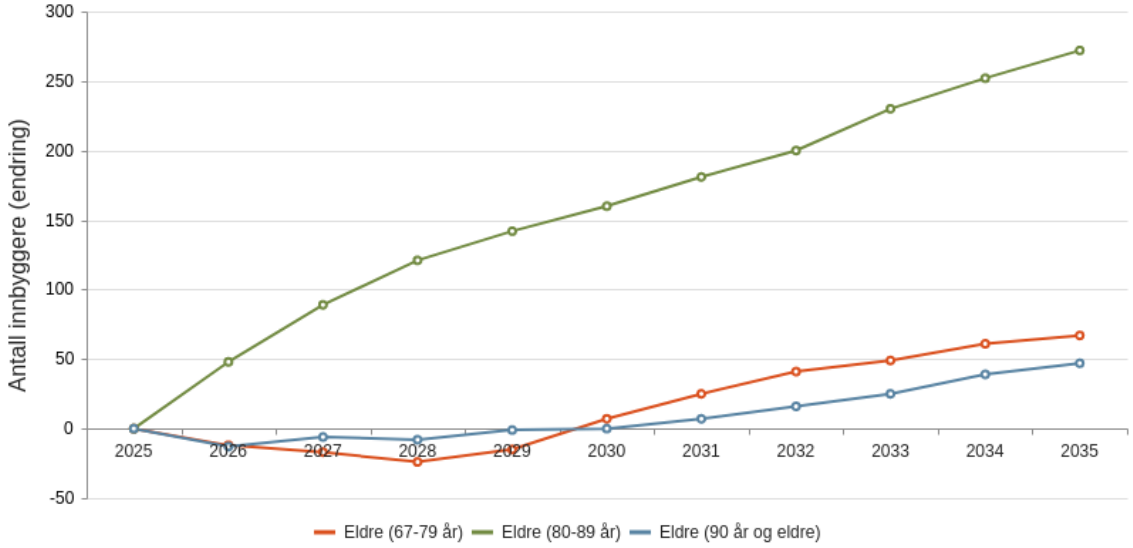
Tabell: Prosentvis fordeling andel barn i grunnskolealder (6-15 år) og hvilke grunnkretser de bor i per 01.01.25

Grunnkrets/år	2025
Grunnkrets	6-15 år
Holm/Bremnes	1 %
Jennestad/Vik	3 %
Holmstad,Stranden, Valfjord,Sildpollen,Frøskeland	6 %
Holand/Bø	4 %
Sortland	59 %
Liland, Hognfjord, Reinsnes	6 %
Strand, Osvolldalen	11 %
Sigerfjorden,Kjerringnesdalen,Ridderset	10 %
Godfjord, Blokken	1 %
Uoppgitt grunnkrets	0 %

Med hensyn til den forventede demografiske endringen i kommende tiårsperiode i antall barn i grunnskolealder, er det interessant å belyse hvor barn i grunnskolealder er bosatt utfra kommunens grunnkretser/områder. Tabellen overfor viser prosentvis fordeling, hvor det fremkommer at de tre områdene hvor flest barn i grunnskolealder bor er Sortland med 59 %, Strand/Osvoll med 11 %, og Sigerfjord og omegn 10 %. Til sammen representerer de tre største 80 % av bosatte barn i grunnskolealder i kommunen.

Prognose, endring i eldre 67 år og oppover i de kommende 10 år

Endring i antall eldre

Aldersgrupper	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Eldre (67-79 år)	0	-12	-17	-24	-15	7	25	41	49	61	67
Eldre (80-89 år)	0	48	89	121	142	160	181	200	230	252	272
Eldre (90 år og eldre)	0	-13	-6	-8	-1	0	7	16	25	39	47
SUM	0	23	66	89	126	167	213	257	304	352	386

Tabell: Prosentvis fordeling andel eldre fra 67-79 år og 80 + år og hvilke grunnkretser de bor i per 01.01.25

Grunnkrets/år	2025	2025
Grunnkrets	67-79 år	80 år +
Holm/Bremnes	1 %	1 %
Jennestad/Vik	3 %	1 %
Holmstad,Stranden, Valfjord,Sildpollen,Frøskeland	9 %	6 %
Holand/Bø	4 %	5 %
Sortland	57 %	69 %
Liland, Hognfjord, Reinsnes	6 %	4 %
Strand, Osvolldalen	7 %	6 %
Sigerfjorden,Kjerringnesdalen,Ridderset	10 %	5 %
Godfjord, Blokken	2 %	3 %
Uoppgitt grunnkrets	0 %	1 %

Av tabellen overfor som viser fordeling av innbyggere over 67 år og hvilke grunnkretser de bor i, kan en se en tydelig tendens til at innbyggere over 80 år i større grad bor mer sentralt. I gruppen 67-79 år er det flere som bor utenfor sentrumsområde.

Demografi 25 år

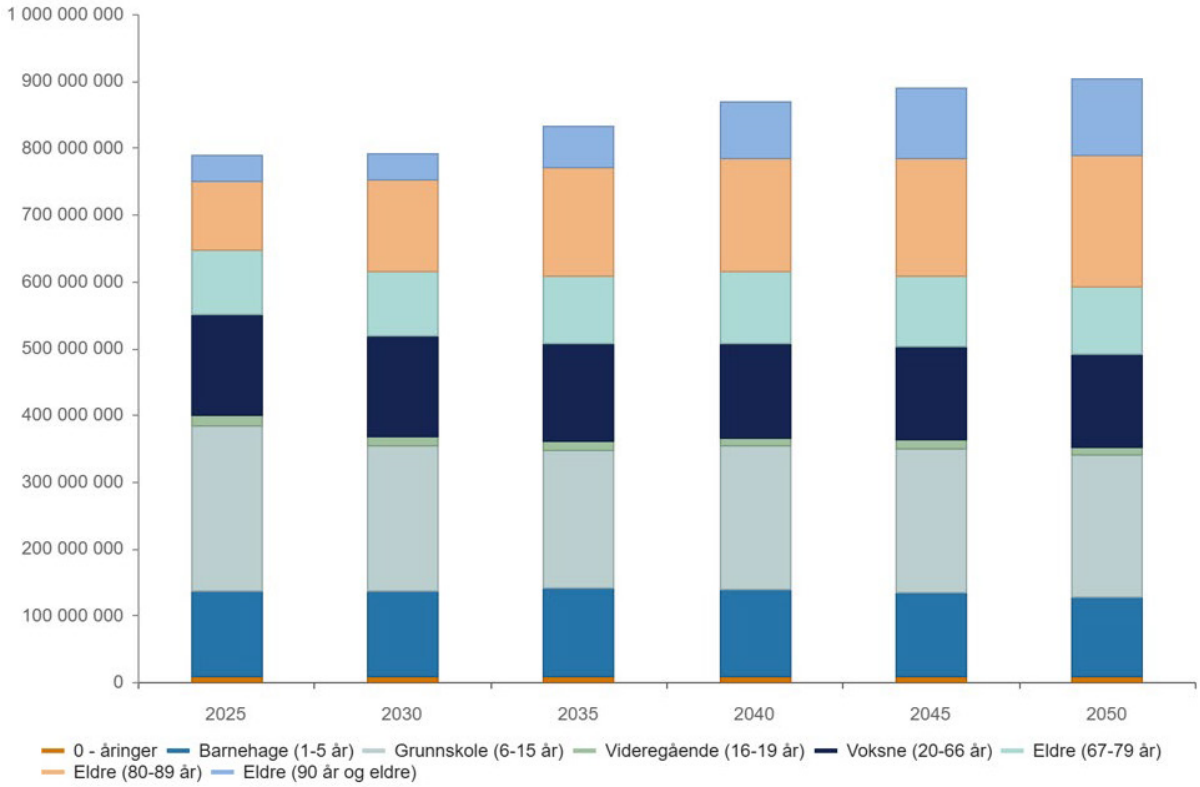
For framtidig planlegging og tilpasning av kommunes tjenestetilbud til innbyggere er det nyttig å også se på prognosene for et lengre tidsperspektiv. Prognosene for befolkningsutviklingen de neste 25 år vises nedenfor i tabellen.

		Framskrivning				
Alder/årstall	2025	2030	2035	2040	2045	2050
0 år	101	103	103	99	95	91
1-5 år	524	525	540	538	518	494
6-12 år	865	768	746	784	781	760
13-15 år	421	362	332	327	339	339
16-19 år	548	516	481	414	439	446
20-44 år	3356	3330	3255	3085	2908	2833
45-66 år	2976	2931	2856	2862	2918	2915
67-79 år	1445	1452	1512	1604	1585	1511
80-89 år	461	621	733	765	795	893
90 år eller el	84	84	131	182	230	247
Sum totalt	10781	10692	10689	10660	10608	10529

Frem mot år 2050 er det ventet at det vil være 252 færre innbyggere, sammenlignet med innbyggertallet per 01.01.25. Av tabellen vises det at andelen nyfødte og barn i barnehagealder holder seg med en liten men stabil nedgang mot 2050. For barn i grunnskolealder (6-15 år) er det ventet en reduksjon med 187 frem mot 2049, mens det for unge i alderen 16-19 er en gradvis nedgang med totalt 102 personer i 25-års perioden. For voksne i yrkesaktiv alder (20-66 år) er det ventet en nedgang på 416 personer frem mot år 2050. I øvre aldersgruppe fra 67- 79 år vil det frem mot 2050 være en økning på 66 personer, mens det i kategorien eldre over 80 år er ventet en total økning i løpet av 25 år på 595 personer.

Demografikostnader 25 år

Nedenfor skisseres utviklingen i forventede demografikostnader i takt med kommunens befolkningsutvikling og endringer i alderssammensetningen på kommunens innbyggere fremover mot år 2050.

Graf: Demografiutgifter, forventet utvikling fra år 2025 frem til 2050

	2025	2030	2035	2040	2045	2050	Totalt
0 - åringer	9 785 284	193 768	0	-387 536	-387 536	-387 536	8 816 444
Barnehage (1-5 år)	127 238 002	-445 462	4 164 990	-193 768	-4 830 192	-5 579 292	120 354 278
Grunnskole (6-15 år)	248 073 258	-30 092 868	-10 030 956	6 365 799	1 736 127	-4 050 963	212 000 397
Videregående (16-19 år	14 915 634	-853 834	-968 718	-1 810 324	676 802	193 336	12 152 896
Voksne (20-66 år)	151 030 842	-914 837	-3 712 689	-3 887 581	-3 082 298	-1 823 234	137 610 203
Eldre (67-79 år)	96 478 315	467 369	4 006 020	6 142 564	-1 268 573	-4 940 758	100 884 937
Eldre (80-89 år)	102 080 152	35 429 120	24 800 384	7 085 824	6 642 960	21 700 336	197 738 776
Eldre (90 år og eldre)	38 746 092	0	21 679 361	23 524 413	22 140 624	7 841 471	113 931 961
Total	788 347 579	3 783 256	39 938 392	36 839 391	21 627 914	12 953 360	903 489 892

Tabell: *Demografiutgifter, forventet utvikling fra år 2025 frem til 2050*

For nyfødte er det forventet en liten nedgang i utgiftsnivå i 25-års perioden, som en naturlig konsekvens av forventet reduksjon i antallet i denne gruppen. For barn i barnehagealder er det forventet en reduksjon i utgiftene med 6,88 MNOK frem mot år 2050.

Videre kan en av tabellen se at det er ventet en betydelig reduksjon i demografikostnader for gruppen barn og unge i grunnskolealder (6-15 år) med til sammen 36 MNOK i 25-års perioden.

I alderen unge fra 16-19 år er det en forventet reduksjon på 2,76 MNOK i kommende 25- års periode. For voksne i yrkesaktiv alder (20-66 år) forventes en reduksjon på 13,42 MNOK, i lys av forventet reduksjon i befolkningen i tidsperioden.

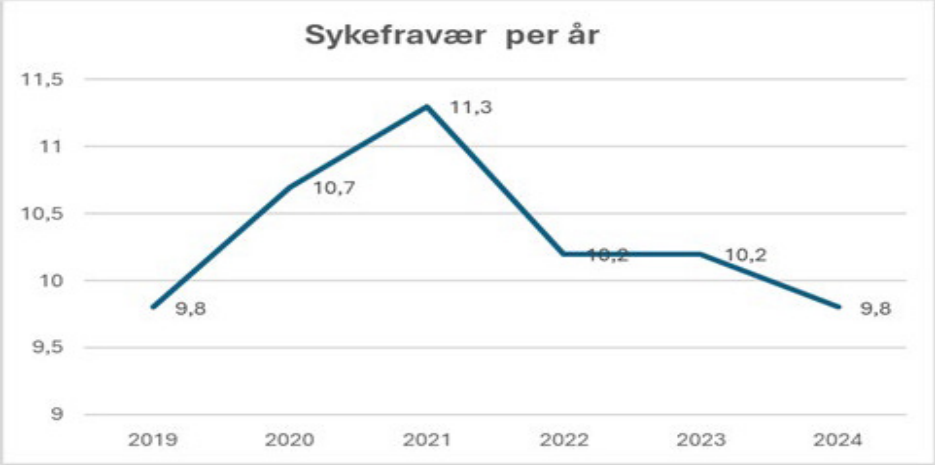
For gruppen eldre fra 67 år og oppover er det forventet størst endringer i utgiftsnivå i den kommende 25-års perioden. Totalt anslås det endring ved økte demografikostnader opp mot 175 MNOK i perioden frem mot år 2050.

G) Sykefravær og IA - arbeid

Godt arbeidsmiljø - økt nærvær og redusert sykefravær

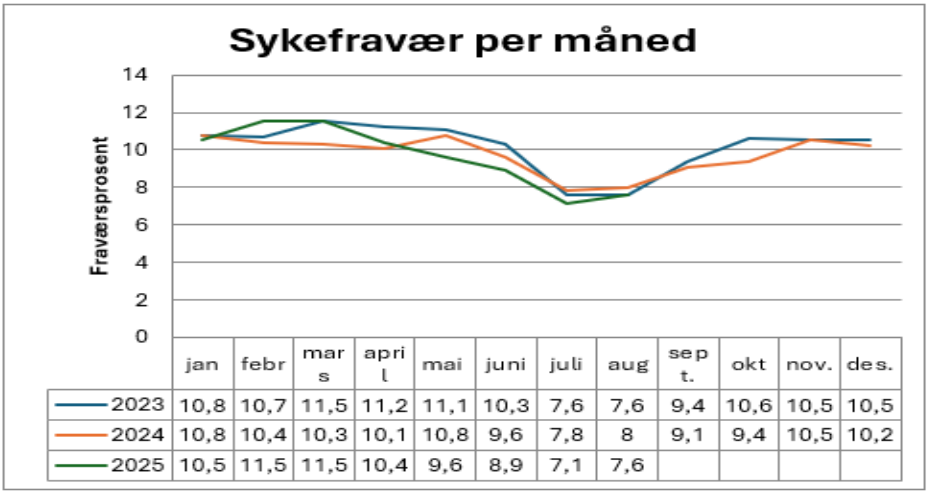
Sortland kommune arbeider målrettet for å få ned sykefraværet, og har et mål om å få redusert sykefraværet til 8,5 % innen 2029.

Sykefravær på årsbasis i perioden 2019 – 2024

Sykefraværet totalt i Sortland kommune i perioden 01.01.24- 31.08.24 var på 9,8% mot 9,6% for samme periode i 2025.

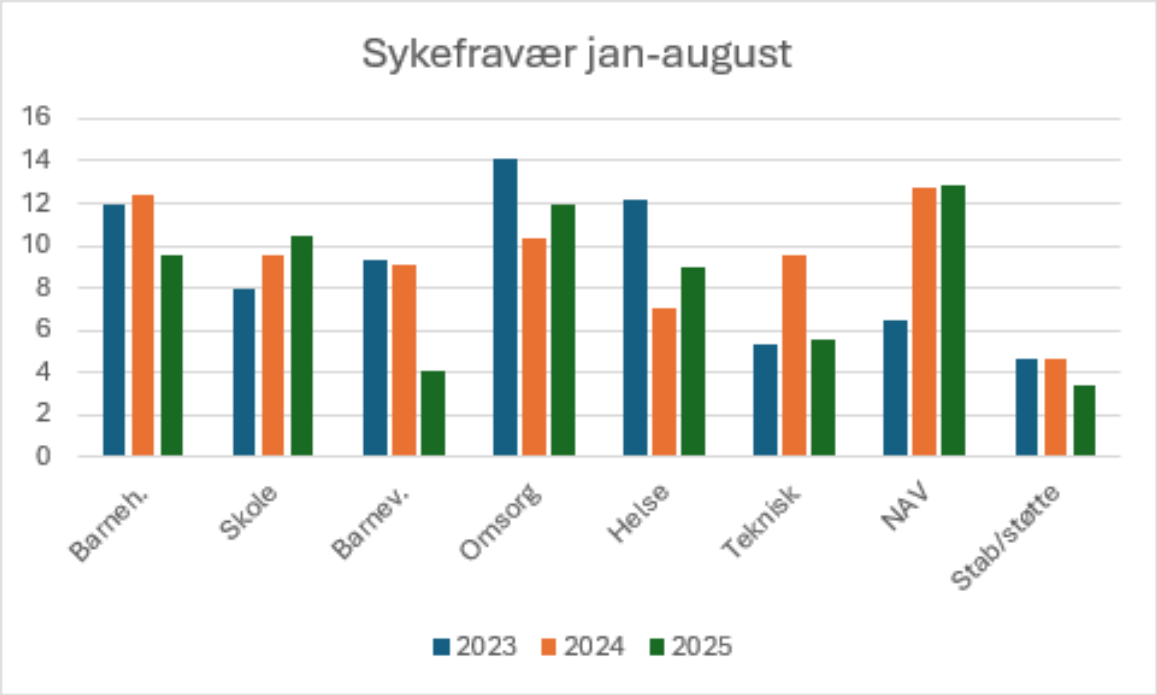
Tabell for månedlig prosentmessig utvikling av sykefraværet 01.01.23-31.08.25

	jan	febr	mars	april	mai	juni	juli	aug	sept.	okt	nov.	des.
2023	10,8	10,7	11,5	11,2	11,1	10,3	7,6	7,6	9,4	10,6	10,5	10,5
2024	10,8	10,4	10,3	10,1	10,8	9,6	7,8	8	9,1	9,4	10,5	10,2
2025	10,5	11,5	11,5	10,4	9,6	8,9	7,1	7,6				

Sykefraværet har vært høyere enn fjoråret på årets første 4 måneder. Fra mai- august har sykefraværet vært nedadgående sammenlignet med 2024.

Sykefraværet fordelt per fagområde i perioden januar- tom august i perioden 2023-2025

Sektor	2023	2024	2025
Barneh.	12	12,4	9,5
Skole	7,9	9,6	10,5
Barnev.	9,3	9,1	4,1
Omsorg	14,1	10,4	12
Helse	12,2	7,1	9
Teknisk	5,3	9,6	5,6
NAV	6,5	12,8	12,9
Stab/støtte	4,6	4,7	3,4

Barnevernet, stab/støtte og teknisk ligger innenfor kommunens måltall på 8.5 %. Barnevernet har halvert fraværet sammenlignet med de to forutgående år. Barnehage har betydelig nedgang i fraværet sammenlignet med fjoråret. Skole, helse, omsorg har økende fravær sammenlignet med fjoråret. Nav ligger stabilt høyt.

Tiltak

Sortland kommune har høyt fokus på helsefremmende arbeidsplasser og økt jobbnærvær. Sortland kommune har utarbeidet en egen nærværsstrategi, vedtatt 30.11.21. Nærværsstrategien og arbeidsmiljøarbeidet med definerte satsningsområder blir en del av Sortland kommunes arbeidsgiverstrategi.

Nærværsutvalget er et underutvalg av arbeidsmiljøutvalget. Nærværsutvalget arbeider med overordnet mål- og handlingsplan for IA-arbeidet basert på arbeidsgiverstrategiens delmål om nærværsarbeid. Handlingsplanen, reglement for forebygging av sykemelding og oppfølging av sykemeldte og HMS årshjulet definerer hvordan organisasjonen skal arbeide gjennom året.

Arbeidsmiljøarbeid og partssamarbeid er sentrale områder for å lykkes i dette arbeidet. Alle arbeidsplasser er forskjellige og har ulike arbeidsmiljøutfordringer. Det skal avholdes samarbeidsmøte hver 6 uke ute på enhetene. Samarbeidsmøte er den lokale arenaen for å jobbe med HMS/arbeidsmiljøet. Her gjennomgås blant annet arbeidsplassutfordringer, risikovurderinger, avvik og handlingsplaner.

Kommunen gjennomfører medarbeiderundersøkelse annet hvert år. Resultatet gir lederne i samarbeid med de ansatte et godt utgangspunkt i å jobbe konkret med utvalgte arbeidsmiljøfaktorer på egen arbeidsplass.

Det jobbes kontinuerlig med forebygging av sykefravær og oppfølging av sykemeldte, og Sortland kommune har tett samarbeid med NAV lokal og NAV arbeidslivssenter.

Kommunen har tatt i bruk Dashboard BI, som er et godt verktøy for lederne for å få oversikt oversykefravær og bemanning/kompetanse på egen enhet.

Det arrangeres 40 timers kurs for nye verneombud og HMS kurs for lederne årlig. I tillegg arrangeres det opplæring innen sykefraværsoppfølging, risikovurdering, avvikshåndtering/oppfølging av avvik m.m. Kommunen benytter også kurs for ledere som tilbys fra NAV.

Kvinnehelse er satt mer tydelig på agendaen med foredrag for de ansatte, samt at legene har hatt opplæring med menopauselegen.

Sortland kommune har tilbud om treparts samtaler mellom gravide arbeidstakere, ledere og jordmor. Dette for å ivareta arbeidsgivers tilretteleggingsplikt, samt finne arbeidsmuligheter til tross for plager som kan oppstå i et svangerskap.

Sortland kommune har vedtatt en strategi om heltidskultur. Våre ansatte har behov for et fullverdig ansettelsesforhold, med lønn og pensjon til å leve av, samt forutsigbar arbeidstid og fritid. Her arbeides det videre med kartlegging av uønsket deltid og systematikk for å sikre ansatte større stillinger.

DEL 2 Økonomisk utvikling i planperioden

I denne delen gjennomgås økonomiske nøkkeltall, måltall og driftstiltak for planperioden.

Økonomiske måltall for bærekraftig utvikling i økonomiplanperioden

Kommunestyret vedtok i KS 070/19 Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 følgende handlingsregler:

1. **Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (0,1 %)**
2. **Netto langsiktig lånegjeld maksimalt 85 % av brutto driftsinntekter utenom selvkostområder ved utgangen av 2023.**
3. **Egenfinansiering av investeringene minimum 20 % av total finansiering ved utløp av økonomiplanperioden, med følgende utvikling: 2021 10 % og påfølgende år 20 %.**

Forslag til nye handlingsregler er utarbeidet, men har ikke vært oppe til politisk behandling før utarbeidelsen av ny budsjett- og økonomiplan 2026-2029. Det forventes at nye måltall vil legges frem til politisk behandling innen årsslutt. Inntil videre er måltallene som nevnt overfor gjeldende.

1. Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter.

Nøkkeltallet viser hva kommunen sitter igjen med av løpende inntekter etter at løpende utgifter er trukket fra. I tillegg til inntekter og utgifter knyttet til den ordinære driften, inngår også finansinntekter og utgifter. Netto driftsresultat kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og gir dermed en indikasjon på kommunens økonomiske handlefrihet. Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler et netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene på 1,75 prosent for kommunene.

2. Netto langsiktig lånegjeld i % av brutto driftsinntekter.

I langsiktig lånegjeld inngår all langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler). Nøkkeltallet omfatter dermed utlån, der hvor mottatte avdrag skal inntektsføres i investeringsregnskapet, i tillegg til innlån som skal avdras i driftsregnskapet.

3. Egenfinansiering av investeringene i % av total finansiering.

Nøkkeltallet viser hvor stor del av kommunens investeringer som ikke er lånefinansiert. Høy egenkapitalandel er et virkemiddel for å begrense gjeldsveksten, og fører til mindre belastning på fremtidige driftsbudsjetter. Aktuelle finansieringskilder er statlige tilskudd (herav også merverdiavgiftskompensasjon), salg av fast eiendom og bruk av tidligere oppsparte midler avsatt på investeringsfond eller overføring fra drift. Begrepet defineres som brutto investeringsutgifter minus bruk av lån. Formidlingslån inngår ikke i definisjonen.wq

Økonomisk handlingsrom i Sortland kommune

Disposisjonsfond

Sortland kommune hadde ved inngangen til 2025 et disposisjonsfond på 46,099 MNOK. Gjennom inneværende år har det vært brukt av fondet for å saldere merforbruk i driften, og siste prognoser ved 2. tertialrapportering i høst er at fondet vil være tilnærmet tomt ved avleggelsen av regnskapet for 2025.

Nedenfor fremkommer vedtatt bruk av disposisjonsfond i 2025, og prognoser for regnskapsåret 2025 per 2. tertial/august måned:

Beløp i 1000	2025
IB Disposisjonsfond	-46 099
Egenkapitalinnskudd i investering	3 150
Bruk av veifond til asfaltering og SPLEISELAG	5 000
Bud. Reg 2 - Finansiering planarbeid	*610*
Bud. Reg 2 - Helse og omsorg utredning	*1 500*
Bud. Reg 2 - Overf.inv. Udekket beløp fra 2024	*2 905*
Bud. Reg 2 - Økt prognose rentekostnader	*8 652*
Bud. Reg 2 - Merforbruk tjenesteområdet	*12 363*
Bud. Reg 2 - Vedtatt reduksjon i bruk av dispfondet KS 056/25	- *18 898*
Prognose - Merforbruk 2. tertial	***29 817***
Netto avsetning til eller bruk av disp. fond	**45 099**
Årets mindreforbruk/merforbruk etter strykninger	
UB Disposisjonsfond	-1 000

Som det fremgår av budsjettskjema 1A i plandokumentet under «Avsetninger til - eller bruk av disposisjonsfond», er den samlede avsetningen til disposisjonsfond i denne økonomiplanperioden på 22,22 MNOK og gjelder utelukkende for år 2028 hvor prognosene forventer større utbetaling fra Havbruksfondet. For bruk av disposisjonsfond er det budsjettert med 3,15 MNOK per år for egenkapitalinnskudd til KLP. I 2029 er det budsjettert med bruk på 7,34 MNOK som er 4,19 MNOK utover det som gjelder overføring til investering for KLP-innskudd. Fondet stipuleres å få en nettotilførsel på 5,43 MNOK i økonomiplanperioden.

Ubundne fond

Ubundne fond gir kommunen en viss økonomisk frihet, da de kan brukes til å møte ulike behov eller investeres på en måte som kommunen finner hensiktsmessig. Det er viktig å merke seg at kommunene må følge lover og regler når det gjelder bruken av slike midler, og det kan være restriksjoner på hvordan midlene kan investeres eller brukes. Dette er fond som er bygget opp gjennom avsetning av frie midler og som står til kommunestyrets disposisjon, under vises «disposisjonsfondet» ulike fond.

Status før 2.tertial 2025

FORDELING DISP.FOND (tall i mill. kr)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ubundet driftsfond	0,6	0,3	27,5	31,5	79,3	84,8	99,09	69,09	14,51	14,51
Pensjonsfond	18,5	23,2	23,2	23,2	23,2	23,2	23,15	2,26	2,26	2,26
Vedlikeholdsfond	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,50	1,50	1,50	0,85
Veifond	0,1	0,0	0,0	5,0	5,0	7,3	7,32	7,32	7,32	2,32
Flyktningetilskudd 2016	1,5	0,0	0,0	1,5	1,5	1,5	1,50	1,50	1,50	1,50
Næringsfond 2011/2012	0,8	2,3	1,6	1,6	1,6	1,6	1,58	1,58	1,33	1,33
Rentereguleringsfond	13,0	17,7	17,7	17,7	17,7	17,7	17,69	17,69	17,69	8,07
Sum disposisjonsfond	**36,0**	**44,9**	**71,4**	**82,0**	**129,7**	**137,6**	**151,83**	**100,93**	**46,10**	**30,82**

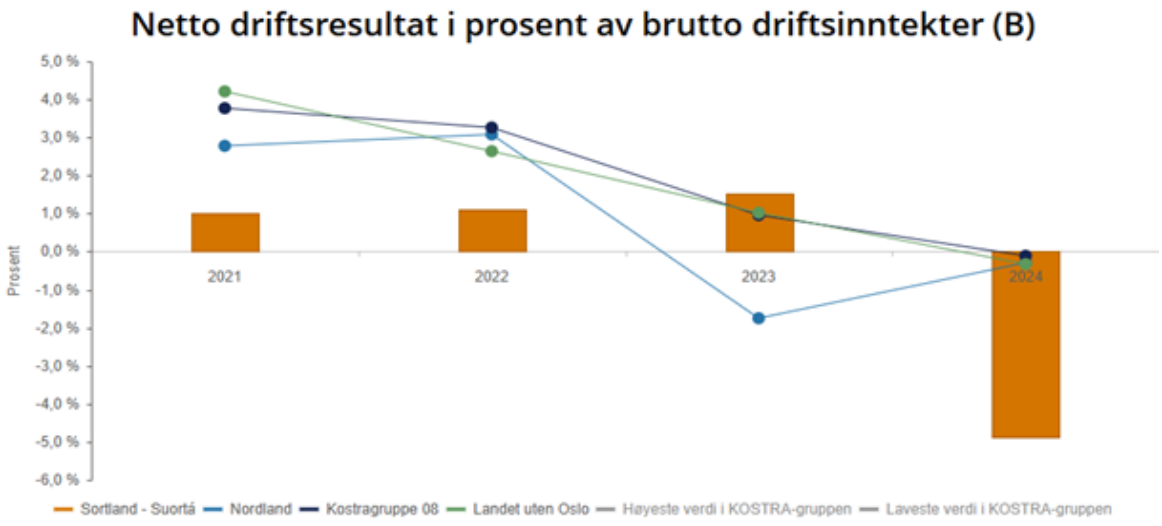
Bundne fond

Bundne fond refererer til økonomiske ressurser eller midler som er satt av til spesifikke formål og som ikke kan brukes fritt av kommunen. Disse midlene er øremerket og bundet til bestemte formål i samsvar med lover, regler eller bestemmelser. Bundne fond gir kommunen en økonomisk struktur som sikrer at midlene blir brukt til det de er ment for, og det kan være juridiske eller regnskapsmessige krav knyttet til bruken av disse midlene. Under fremkommer de ulike bundne fondene som kommunen har (med verdi over 500 TNOK), det bemerkes at dette er inngangsverdier til 2025 som legges til grunn - hvor bruk og avsetninger i 2025 vil endre utgående verdier.

Sortland Kommune 2024	IB	Avsetning 2024	Bruk 2024	UB	Tilskuddsgiver
Konto: 251080235 Ung medvirkning P.12017	0,00	-519 409,43		-519 409,43	Nordland Fylkeskommune
Konto: 251080818 T2-midler, prosjekt 8018 SU	-533 068,00			-533 068,00	IMDi
Konto: 251080422 Kommunalt næringsfond	-618 686,11	-19 969,42	100 000,00	-538 655,53	Rest Corona-tilskudd
Konto: 251080831 T2-midler, prosjekt 8031	-901 355,00		294 560,00	-606 795,00	IMDi
Konto: 251080150 Viltfond 2000	-920 183,65	-31800,96	188 369,49	-763 615,12	Fellingsavgifter, ansvar 140230
Konto: 251080350 Styrking av helsestasjon og	0,00	-853 532,00		-853 532,00	Helsedirektoratet
Konto: 251080309 Avløpsfond	-527 516,00	-951 927,00	527 516,00	-951 927,00	
Konto: 251080832 T2-midler, prosjekt 8032 INT	-1 758 520,00		682 216,00	-1 076 304,00	IMDi
Konto: 251080277 Persontilskudd Voksenopplæ	-1 670 400,00	-1 258 400,00	1 670 400,00	-1 258 400,00	IMDI
Konto: 251080839 T2-midler, prosjekt 8039 SB	0,00	-1 317 320,00		-1 317 320,00	IMDi
Konto: 251080837 T2-midler, prosjekt 8037 SB	0,00	-1 322 300,00		-1 322 300,00	IMDi
Konto: 251080190 LOVE-beredskapsfond	-1 567 687,80	-287 287,47		-1 854 975,27	IUA Interkommunalt - ansvar 167000
Konto: 251080421 Eget næringsfond	-4 452 111,70	-336 981,87	103 500,00	-4 685 593,57	NVE konsesjonsavgift
Sum bundet fond drift	**- 21 571 168,25**	**- 8 486 691,15**	**7 628 870,37**	**- 22 428 989,03**	
Konto: 253080100 Ubundne investeringsfond	-547 222,75	0,00	0,00	-547 222,75	Ubundne investeringsfond
Konto: 253080105 Næringsområder	-4 546 460,00	0,00	0,00	-4 546 460,00	Ubundne investeringsfond
Konto: 253080110 Salg Jennestad H.Sted 02	-400 000,00	0,00	0,00	-400 000,00	Ubundne investeringsfond
Sum Ubundne investeringsfond	**- 5 493 682,75**	**-**	**-**	**- 5 493 682,75**	
Konto: 255080101 Frikjøpsordning parkering	-20 894,43	0,00	0,00	-20 894,43	Bundne investeringsfond
Konto: 255080102 Avsetn avdrag etabl.lån	-932 463,47	-1 404 544,65	0,00	-2 337 008,12	Bundne investeringsfond
Sum Bundne investeringsfond	**- 953 357,90**	**- 1 404 544,65**	**-**	**- 2 357 902,55**	

Økonomisk utvikling i planperioden

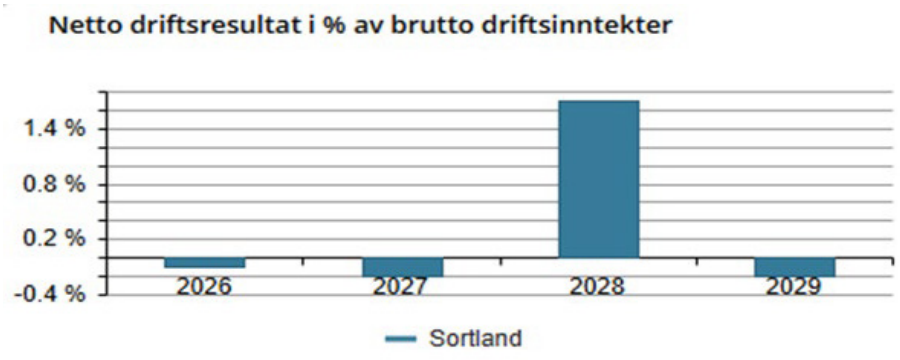
I det videre synliggjør kommunedirektøren tidligere års resultater med bakgrunn i vedtatte måltall/handlingsregler samt noen utvalgte økonomiske nøkkeltall for kommunen.

	2021	2022	2023	2024
Sortland - Suortá	1,0 %	1,1 %	1,5 %	-4,9 %
Nordland	2,8 %	3,1 %	-1,7 %	-0,3 %
Kostragruppe 08	3,8 %	3,3 %	1,0 %	-0,1 %
Landet uten Oslo	4,2 %	2,6 %	1,0 %	-0,3 %

Tabellen viser Sortland kommune sitt resultat for de fire foregående årene sett opp mot andre sammenlignbare kommuner (KOSTRA-gruppe 8), Nordland og landet for øvrig. De tre foregående årene har Sortland vært innenfor måltall for netto driftsresultat, hvor resultatet har vært høyere enn 0,1 %. I 2024 var en under ønsket måltall, med et negativt netto driftsresultat på -4,9 %.

I tabellen nedenfor fremkommer forventet netto driftsresultat i økonomiplanperioden 2026-2029, med utgangspunkt i kommunedirektørens forslag til budsjett- og økonomiplan.

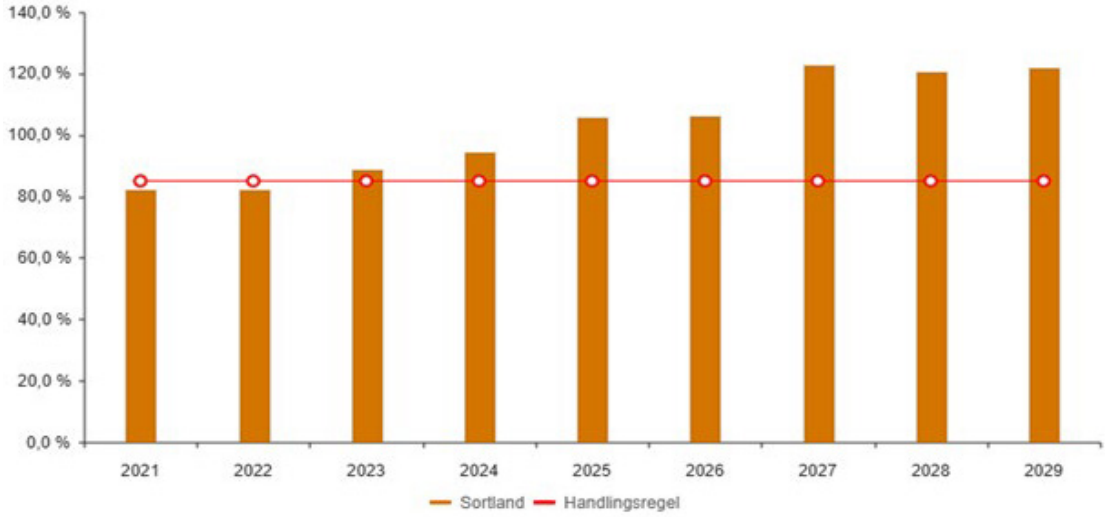

Det fremgår av tabellen at det i økonomiplanperioden ventet følgende driftsresultat per år:

- 2026: -0,1 %
- 2027: -0,2 %
- 2028: 1,7 %
- 2029: -0,2 %

Kommunedirektøren har gjennom arbeidet med budsjett- og økonomiplanen så langt det har latt seg gjøre planlagt for å nærme seg et resultat hvor en balanserer, at organisasjonen klarer å drifte med de løpende inntektene. Det er en utfordrende øvelse med kommunens gitte budsjettrammer, vedvarende høyt rentenivå og stor lånegjeld. I kommende planperiode forventes positivt resultat i 2028, mens de øvrige årene er ventet resultat lavere enn gjeldende måltall. For å kunne bedre resultat fremover i planperioden og få til en mer bærekraftig økonomisk drift på sikt, må arbeidet med effektivisering og omstilling fortsette i de kommende år. Det er avgjørende at kommunen planlegger for endringene som kommer i demografien og behov for tjenestetilbud i tiden fremover.

I tillegg til driftsresultat er andel lånegjeld et viktig nøkkeltall for kommunen. Nedenfor fremgår tabell med oversikt over utviklingen i lånegjelden de siste fire år, med prognoser for utviklingen i kommunens lånegjeld gjennom kommende økonomiplanperiode:

Tabell	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	Budsjett 2025	Økplan 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029
Sortland	82,2 %	82,1 %	88,4 %	94,0 %	105,5 %	105,8 %	122,7 %	120,4 %	121,5 %
Handlingsregel	85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %

I tabellen fremkommer samlet lånegjeld inkludert selvkostområdet. En kan regne med at lån innen selvkostområdet er ca. 342 MNOK ved utgangen av 2025. Det forventes ut fra kommunedirektørens forslag til budsjett- og økonomiplan at kommunen samlet sett vil øke låneandelen fra 105,5 % i år 2025 opp til 121,5 % i 2029.

Per dags dato har vi ikke noe eksakt beregningsgrunnlag for å skille selvkostområdene fra total lånestol, men kommunedirektøren foretar en stipulering på området hvert år med hensyn til gitte måltall. Det er videre viktig å være oppmerksom på at nivåene som presenteres også inkluderer investeringer som kommunen mottar kompensasjon for.

Nedenfor vises den totale lånestolen til Sortland kommune som første tall, og tallet etter skrå strek er lånegjeld eksklusive selvkostområdene (tallene er estimater), slik at vi anslår netto lånegjeld med følgende utvikling i planperioden:

2026: 1 664 / 1 256 MNOK
2027: 1 857 / 1 411 MNOK
2028: 1 827 / 1 381 MNOK
2029: 1 790 / 1 344 MNOK

Oppsummert stipuleres måltall 2 slik: 2026: 90,5 %, 2027: 102,5 %, 2028: 100,7 %, 2029 98,5 %.

Det gjøres oppmerksom på at det også er flere store investeringsprosjekter som er skjøvet frem i tid denne økonomiplanperioden, og disse vil i fremtiden øke kommunens måltall og videre lånegjeld og renteutgifter på lån.

Egenfinansiering av kommunens investeringer

Kommunestyret har vedtatt måltall på at egenfinansiering av investeringene skal være minimum 20 % av total finansiering ved økonomiplanens utløp, med følgende utvikling; 10 % første år og påfølgende år 20 %. Med hensyn til planlagte/ vedtatte investeringer i økonomiplanperioden, kombinert med økte renteutgifter, vil kommunen ikke ha anledning til å nå dette måltallet. Kommunedirektøren vil i løpet av høsten 2025 komme med en sak om nye måltall/handlingsregler, og det antas at det vil bli vedtatt nye måltall innen utgangen av dette året. Det er uansett et faktum at kommunen fullfinansierer investeringer med maksimalt måleopptak, og hvor fratrekk for merverdiavgift er den eneste faktoren som reduserer låneopptaket til egne investeringer.

DEL 3 Hovedtallene i budsjettet (sentrale kapitler)

Sentrale kapitler i budsjettet består av skatteinntekter, rammeoverføringer, bruk av- og avsetninger til fond, finansinntekter og utgifter, eiendomsskatt og andre generelle statstilskudd.

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2024	Oppr. bud. i fjor 2025	2026	2027	2028	2029
Skatt på inntekt og formue	-337 672	-389 173	-416 311	-423 906	-423 906	-423 906
Ordinært rammetilskudd	-434 744	-439 311	-475 154	-475 680	-475 695	-475 684
Skatt på eiendom	-36 654	-21 747	-23 747	-25 747	-23 747	-23 747
Andre direkte eller indirekte skatter	-166	-142	-142	-142	-142	-142
Andre generelle statstilskudd	-11 837	-10 685	-10 685	-10 685	-10 685	-10 685
Havbruksfond	-30 605	-17 400	-32 800	-9 900	-37 700	-10 800
Sum sentrale inntekter	**-851 677**	**-878 458**	**-958 839**	**-946 060**	**-971 875**	**-944 964**

Kommentar

Skatt på inntekt og formue og ordinært rammetilskudd

Kommunedirektøren legger KS prognosemodell til grunn i budsjetteringen av skatteinntekter og ordinært rammetilskudd. Det er prognosene per 17. oktober 2025 som er lagt til grunn i budsjettet for økonomiplanperioden.

Med bakgrunn i prognosene er det for 2026 lag til grunn inntekter på 475,154 MNOK i rammetilskudd inkludert inntektsutjevning, samt 416,311 MNOK i skatteinntekter.

Skatt på eiendom

Dagens maksimalsats på 4 ‰ holdes på samme nivå gjennom hele økonomiplanperioden. For næring er eiendomsskattesatsen fortsatt uendret på 7 ‰. Eiendomsskattetakstene i kommunen ble sist taksert i 2009. Fra år 2020 ble det vedtatt å utføre kontorjustering på 10 % av skattetakstene. Kontorjustering går ut på at en kan øke eiendomsskattegrunnlaget med 10 % hvert år, opp til markedsverdi. I kommunedirektørens forslag til budsjett- og økonomiplan er det forutsatt kontorjustering for budsjettåret 2026. Det er ikke foretatt justering for årene 2027-2029. Minstefradraget som ble vedtatt for budsjett 2025 er ikke videreført i økonomiplanperioden 2026-2029. Dette utgjør en nettoinntekt på ca. 3,9 MNOK per år.

Andre direkte eller indirekte skatter

Denne posten gjelder konsesjonsavgift til kommunen, og er budsjettert med 142 TNOK i inntekter per år i økonomiplanperioden.

Havbruksfond

Havbruksfondet fordeler den kommunale sektorens andel inntekter fra vekst i oppdrettsnæringen og ved inntekter fra produksjonsavgift på fisk. Sortland kommune har basert på Kontali analyse sine prognoser lagt til grunn 32,8 MNOK i inntekter fra Havbruksfondet i 2026.

Samlet sett forventes 91,2 MNOK i inntekter fra Havbruksfondet i kommende økonomiplanperiode. Prognostiserte inntekter er budsjettert i sin helhet og tatt inn i driften.

Driftsutgifter per tjenesteområde (1B)

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2024	Oppr. bud. i fjor 2025	2026	2027	2028	2029
Kommunedirektør	49 017	76 006	73 705	73 570	74 070	74 070
Oppvekst	317 779	285 546	282 759	272 409	270 409	270 409
Helse og omsorg	343 875	350 388	347 750	347 750	347 750	347 750
Teknisk og Samfunnsutvikling	108 302	100 498	100 243	100 243	99 243	98 743
Investeringer	0	0	0	0	0	0
Sentrale poster	-7 373	-27 073	-17 787	-19 073	-17 073	-18 073
Driftsutgifter per tjenesteområde	**811 600**	**785 365**	**786 669**	**774 898**	**774 398**	**772 898**

Kommentar

Overfor vises oversikt over driftsutgifter per tjenesteområde. Disse er nærmere kommentert under rammeområdenes egne kapitler i plandokumentet.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2024	Oppr. bud. i fjor 2025	2026	2027	2028	2029
Renteinntekter og utbytte	-12 189	-10 580	-11 498	-11 998	-11 498	-11 498
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	73 177	67 210	65 210	65 210	65 210	65 210
Avdrag på lån	40 456	40 000	43 000	44 000	45 000	46 000
Netto finansinntekter/finansutgifter	**101 444**	**96 630**	**96 712**	**97 212**	**98 712**	**99 712**
Finansutgifter i tjenesteområdene	-50	5	9 291	8 005	10 005	9 005
Totale finansutgifter	**101 394**	**96 635**	**106 003**	**105 217**	**108 717**	**108 717**
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0

Kommentar

Renteinntekter og utbytte
For 2026 er det budsjettert med ca. 11,5 MNOK i renteinntekter og utbytte, hvorav 1,348 er budsjettert utbytte og de resterende 10,15 MNOK er renteinntekter.

Renteutgifter, prov. og andre finansutgifter
Hensyntatt nåværende lånegjeld og opptak av nye lån blir renteutgifter beregnet med grunnlag i 3 måneders NIBOR, i tillegg til marginalpåslag på 0,6 %. Beregning av renteutgiftene er gjort med grunnlag i Kommunalbankens porteføljesimulering per september 2025, hvor kommunedirektøren forutsetter at nye lån tas opp i tråd med skjema 2 A.

Av tabellen ser en at opprinnelig budsjett for 2026 viser renteutgifter på 65,21 MNOK. Grunnet økte renteutgifter og ytterligere låneopptak i 2025 viser nye prognoser at renteutgiftene antas å bli 9,291 MNOK mer i 2026. Økningen vises av tabellen overfor på linjen «Finansutgifter i tjenesteområdene». Ny simulering av låneporteføljen forventer totale renteutgifter for året 2026 på 74,5 MNOK.

Avdrag på lån

I kommuneloven er det fastsatt bestemmelser ved beregningsmetode for kommunens minimumsavdrag for nedbetaling av lån per år. Avdrag skal være minimum lik kommunens avskrivninger for regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelse på lånegjeld og kommunens avskrivbare anleggsmidler/varige driftsmidler. Det er utfordrende å skulle gjøre en nøyaktig beregning på minsteavdrag før endt regnskapsår, men Kommunedirektøren har stipulert en avdragskostnad på 43 MNOK i 2026, hensyntatt periodens planlagte investeringsprosjekter.

Avsetninger og årsoppgjørsdisposisjoner

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2024	Oppr. bud. i fjor 2025	2026	2027	2028	2029
Bruk av ubundne avsetninger	-54 832	-8 150	-3 150	-3 150	-3 150	-7 340
Bruk av bundne avsetninger	-7 529	-149	-1 856	-2 594	0	0
Overføring til investering	0	0	3 150	3 150	3 150	3 150
Avsetning av ubundne midler	0	0	0	0	22 221	0
Netto avsetninger	**-62 361**	**-8 299**	**-1 856**	**-2 594**	**22 221**	**-4 190**
Netto avsetninger og årsoppgjørsdisposisjoner i tjenesteområdene	4 641	155	155	155	155	155
Totale avsetninger	**-57 431**	**-4 994**	**-1 701**	**-2 439**	**22 376**	**-4 035**

Kommentar

Det er i hele økonomiplanperioden budsjettert at overføring til investeringer som går til egenkapitalinnskudd KLP skal dekkes fra bruk av disposisjonsfond. Årsak til avsetning av midler i 2028 er høye stipulerte inntekter fra blant annet Havbruksfond der ubrukte midler blir avsatt. For 2029 er det forventet mindre inntekter fra Havbruksfond som gjør at bruk av ubundne midler går opp i 2029.

Til disposisjon for tjenesteområdene

Beløp i 1000

	Budsjett	Økonomiplan			
Oppsummering sentrale poster	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Sum generelle driftsinntekter	-897 116	-982 297	-969 518	-995 333	-968 422
Avskrivinger	43 507	53 560	53 560	53 560	53 560
Netto finansutgifter	96 635	106 003	105 217	108 717	108 717
Motpost avskrivninger	-43 507	-52 256	-52 256	-52 256	-52 256
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-4 994	-1 701	-2 439	22 376	-4 035
Sum sentrale inntekter og utgifter - Til fordeling tjenesteområdene	**-805 475**	**-876 691**	**-865 436**	**-862 936**	**-862 436**
Sum fordelt tjenesteområdene	**805 475**	**876 691**	**865 436**	**862 936**	**862 436**
Merforbruk/mindreforbruk	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Satsingsområder

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens styringsdokument og skal peile ut retninger for utviklingen i Sortland kommune frem mot år 2035. Kommunedelplanen består av en samfunnsdel med tilhørende langsiktig arealstrategi.

Samfunnsdelen består av 5 hovedmål for utviklingen av kommunen som samfunn og organisasjon:

1. Sortland er pådriver for et trygt og bærekraftig Vesterålen.
2. I Sortland skal alle ha mulighet til å mestre, trives og lære – hele livet.
3. Sortlandsamfunnet er raust, sunt og helsefremmende.
4. Sortlandsamfunnet er være miljøvennlig og klimarobust.
5. Sortland kommune er handlekraftig og innovativ.

Måloppnåelse krever at oppgaver og utfordringer løses i samarbeid mellom kommunen, innbyggere, frivillige, lag og foreninger og næringslivet. Sortland må som kommuneplanes samfunnsdel sier; Samarbeide "Ilag om framtidas Sortland".

Rammeområdenes hovedmål i sitt utviklingsarbeid bygger på samfunnsdelens hovedmål og delmål. Rammeområdenes mål er videre spesifisert under sine respektive kapitler i økonomiplanen.

Visjon

Ilag om fremtidas Sortland - bærekraftig, raus og attraktiv.

Visjonsbeskrivelse

Samfunndselen skal gi klar retning for hvordan Sortland kan møte fremtidens utfordringer og muligheter. Mål og strategier skal styrke Sortland som et attraktivt sted å bo, jobbe og investere i. Planen setter innbyggerne og frivillig sektor i sentrum som viktige ressurser for lokalsamfunnet.

Hovedmål for kommunen

- ### 1. Pådriver for et trygt og bærekraftig Vesterålen

  Sortland er pådriver for et trygt og bærekraftig Vesterålen. Dette målet bidrar til flere av FNs bærekraftsmål og dekker både den sosiale, økonomiske og miljømessige dimensjonen av bærekraftig utvikling.

  I arbeidet med hovedmålet vektlegges:

  Trygghet og beredskap
  Målet er å utvikle inkluderende, bærekraftige og levende lokalsamfunn. For å oppnå dette må lokalsamfunnene være trygge og oversiktlige, slik at alle innbyggere får en sikker og stabil hverdag. Trygghet og beredskap er derfor avgjørende for at Sortland skal være en bærekraftig og attraktiv kommune.

  Bo- og næringsattraktivitet
  Sortland er et sunt og trygt sted å bo. Befolkningstallet i Sortland er stabilt og det er i hovedsak innvandring som sikrer den positive utviklingen per i dag. Mot 2050 forventes en svak nedgang.

  Næringsutvikling og digitalisering
  For å legge til rette for utvikling av næringslivet må vi ha effektiv infrastruktur og hensiktsmessige arealer tilgjengelig. I tillegg er tilgang på arbeidskraft og kompetanse forutsetninger for næringsutvikling.

  Regionssenter og levende sentrum
  Sortland er regionsenter i Vesterålen og et geografisk knutepunkt for handel, kultur og kompetanse. Et levende sentrum er avgjørende for at kommunen skal være attraktiv for både innbyggere og besøkende. Gjennom fortsatt samarbeid med aktørene i sentrum kan Sortland styrke sentrumskjernen og skape et aktivt og inkluderende møtepunkt for alle.

- ### 2. Mestring, trivsel og læring - hele livet

  I Sortland skal alle ha mulighet til å mestre, trives og lære – hele livet. Målet bidrar til flere av FNs bærekraftsmål på tvers av sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft.

  Like muligheter for alle barn og unge
  Nøkkelen til all utvikling ligger i utdanning. Det gjelder både for samfunnet og for den enkelte. For at vi skal lære og utvikle oss, må flere forutsetninger være på plass. Opplevelsen av god livskvalitet, mestring og trivsel er avgjørende faktorer. Dette gjelder for alle innbyggere i Sortland – enten man er 9 eller 90 år.

  Utdanningsmuligheter og kompetansebehov
  Både privat og offentlig sektor i Vesterålen peker på store udekte kompetansebehov både i dag og i fremtiden. Muligheten for å ta fagutdanning og høyere utdanning er avgjørende for næringslivet, for Sortland-samfunnet og for at den enkelte skal oppleve utvikling og mestring i eget liv.

Utenforskap og sosiale utfordringer
Sortland har en økende andel barn i familier som mottar sosialhjelp, og en høyere andel voksne (20–66 år) mottar stønad til livsopphold sammenlignet med landsgjennomsnittet. Økningen i bekymringsmeldinger til barnevernet, særlig knyttet til vold, overgrep og rus, viser behovet for tidlig innsats og gode støttesystemer for sårbare barn og unge**.**

Seniorkraften, eldrestøtte og aldersvennlighet
Seniorkraften er en verdifull ressurs i møte med en aldrende befolkning og kan bidra til gode oppvekstvilkår for barn og unge. Sortland skal være et aldersvennlig samfunn med trygge tjenester og møteplasser som gir tilhørighet og mulighet til å bo hjemme lengst mulig.

- ## 3. Raust, sunt og helsefremmende samfunn

Sortlandssamfunnet skal være raust, sunt og helsefremmende. Målet dekker både sosial, økonomisk og institusjonell bærekraft.

Samfunnssikkerhet og beredskap
Sortland skal være et trygt sted å bo og leve. Innbyggerne skal føle seg trygge og ivaretatt – både i hverdagen og i møte med kriser og uforutsette hendelser. Effektiv beredskap og samfunnssikkerhet er en grunnleggende forutsetning for sosial og institusjonell bærekraft. Vi skal sikre robuste systemer og gode rutiner for krisehåndtering, og gjennom et tett samarbeid med nødetater, frivillige og lokalt næringsliv skal vi stå godt rustet til å håndtere kriser.

Inkludering, fellesskap og folkehelse
Sortland skal være et godt sted å bo og leve for alle, uavhengig av alder, bakgrunn eller livssituasjon. Det gode livet skapes i familien, på jobb og skole, og i inkluderende fellesskap lokalt.

Utenforskap, ensomhet og frivillighet
Kommunen har utfordringer knyttet til ensomhet blant ungdom og en aldrende befolkning som krever tilrettelagte tjenester og infrastruktur. Sortland kommune anerkjenner at mobbing er en folkehelseutfordring. Dette gjelder i skoler og barnehager, men også på andre sosiale arenaer. Derfor må det jobbes kontinuerlig og helhetlig for å utvikle et inkluderende oppvekstmiljø.

Et mangfoldig Sortland
Et raust samfunn er et samfunn der mangfold ses på som en styrke. Sortland skal være et inkluderende samfunn der alle føler seg verdsatt og respektert, uavhengig av etnisitet, religion, seksuell legning eller funksjonsnivå. Vi skal jobbe aktivt for at ingen utelates og prioritere de mest sårbare gruppene.

Barn og unge
Barn og unges interesser, behov og oppvekstmiljø skal ivaretas på alle samfunnsområder. Det er viktig at samfunnsaktørene spiller på samme lag for å gi ungdom trygghet, positive opplevelser og tilhørighet – både som ballast for voksenlivet og som en sterk referanse til hjemstedet.

Variert og mangfoldig boligtilbud
Sortland kommune skal tilby et variert boligtilbud som svarer på endrede behov og etterspørsel. Flere bor alene, og husholdningene blir mindre. Det er derfor behov for flere mindre boliger og bo-konsepter som fremmer fellesskap og sosial bærekraft.

- ## 4. Miljøvennlig og klimarobust samfunn

Målet om at Sortlandsamfunnet er miljøvennlig og klimarobust bidrar direkte til flere av FNs bærekraftsmål.

Ta vare på naturen og tilpasse oss klimaendringene
For å ta vare på naturen vi lever av og i, må vi ivareta mange og ulike hensyn: Vi må ta vare på naturen og økosystemene i den, bevare friluftslivsområder, og samtidig tilpasse oss klimaendringene.

Reduksjon av klimagassutslipp
Norge har gjennom Parisavtalen forpliktet seg til å redusere klimagassutslipp med minst 55 prosent innen 2030 sammenliknet med nivået i 1990. Sortland kommune har som mål å redusere de samlede klimautslippene med 60 prosent innen 2030. Foreløpige tall fra SSB viser at klimagassutslippene i Sortland gikk ned med 3,2 prosent det siste året. Til sammenlikning hadde Nordland fylke en nedgang på 7,6 prosent i samme periode.

Mer klimarobust gjennom beredskap og planlegging
For å bli et mer robust samfunn i møte med klimaendringer, er god planlegging og beredskap avgjørende. Høsten 2024 startet Sortland kommune arbeid med en ny helhetlig Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). Analysen skal kartlegge hvilke trusler som kan ramme kommunen, for eksempel naturkatastrofer som flom, skred og ekstremvær.

Helhetlige og fleksible løsninger for transport og bygg
Sortland kommune skal legge til rette for fortetting i vekstområder og utvikle helhetlige mobilitetsløsninger mellom sentrum og bygdene. Det skal være enkelt og attraktivt å velge miljøvennlige transportalternativer som gange, sykkel og kollektivtransport, noe som vil bidra til at kommunen får lavere utslipp og et mer bærekraftig lokalsamfunn.

Smart teknologi og digitalisering
For å bli et mer miljøvennlig og klimarobust samfunn skal Sortland ta i bruk smart teknologi og digitale løsninger som reduserer utslipp, effektiviserer tjenestetilbudet og styrker samfunnets motstandsdyktighet mot klimaendringer. Teknologi gir oss muligheten til å forvalte ressurser mer effektivt, redusere energiforbruk og bedre tilpasse oss konsekvensene av et endret klima.

Bevaring av naturmangfold og økosystemer
Bevaring av naturmangfold og økosystemer er en viktig del av Sortlands miljøstrategi. Kommunen skal jobbe systematisk for å sikre naturmangfold både på land og i sjø. Dette inkluderer å kartlegge sårbare naturtyper og habitater, sikre viktige gyte- og oppvekstområder for fisk og bevare friluftslivsområder. Sortland kommune skal også ta vare på karbonrike områder, som torvmyrer og våtmarker, fordi disse er viktige for karbonlagring og beskyttelse mot flom.

Klimaendringer og fremtidige utfordringer
Forskere peker på at kommunen vil oppleve økt havnivå, økt nedbør, høyere temperaturer og flere ekstremværhendelser i årene som kommer. Dette vil påvirke både infrastruktur og bosetting, næringer som fiske, jordbruk og handel, og helse og trivsel i befolkningen. Kommunen vil møte disse utfordringene gjennom god beredskap og klimatilpasning i planlegging og drift.

- ## 5. Handlekraftig og innovativ kommuneorganisasjon

Sortland kommune er handlekraftig og innovativ. Dette målet bidrar til alle FNs bærekraftsmål og dekker både den sosiale, økonomiske og miljømessige dimensjonen av bærekraftig utvikling, inkludert fattigdomsbekjempelse, økonomisk vekst, og miljøvern.

Medarbeidere og organisasjon
Sortland kommune som organisasjon skal bidra i arbeidet med å realisere målene i samfunnsdelen. For å oppnå dette må kommuneorganisasjonen aktivt involvere interessenter, utvikle seg i takt med samfunnet og sørge for å rekruttere og beholde rett kompetanse.

Økonomisk handleevne
Kommunens økonomiske handleevne er utfordret på grunn av høyere kostnader til tjenesteproduksjonen, kombinert med økende lånegjeld og høyere rente og inflasjon. Til tross for et godt økonomisk resultat i 2023, viser kommunens økonomiske analyser at det er lite som tyder på at Sortland kommune kan videreføre dagens nivå på tjenesteproduksjonen over tid. Bruk av teknologi og digitale løsninger kan bidra til å redusere kostnader og sikre en mer bærekraftig økonomi over tid.

Omstilling og utfordringer
Som mange kommuner i Norge, vil også Sortland stå overfor utfordringer knyttet til demografiske endringer og bosettingsmønstre blant innbyggerne. Dette påvirker tjenestenivået, tjenesteproduksjonen og krever omstilling. Kommuneorganisasjonen må derfor tilpasse seg endrede rammebetingelser og prioritere tydeligere hvilke oppgaver som skal løses.

Effektivitet i tjenesteproduksjonen
For å øke effektiviteten vil kommunen satse på å implementere smarte teknologiske løsninger i tjenesteproduksjonen. Dette inkluderer:

- bruk av digitale søknadsprosesser og automatisering for raskere saksbehandling.
- utvikling av selvbetjeningsløsninger som gir innbyggerne bedre tilgang til kommunale tjenester.
- økt bruk av velferdsteknologi i helse- og omsorgstjenestene for å styrke tidlig innsats og forebygging.

Innbyggerdialog og tillit
Innbyggerne i Norge har høy tillit til hverandre sammenlignet med andre land, men tilliten til offentlige institusjoner har falt siden 2021. Det gjelder særlig tilliten til regjeringen, nyhetsmediene og de politiske partiene. Muligheten til medvirkning oppleves som lav blant innbyggerne. Dette gjelder særlig påvirkning av beslutninger som berører eget nærmiljø.

Bærekraft, klima og miljø
Klimaendringer påvirker flere ansvarsområder i kommunesektoren og krever samarbeid på tvers. Sortland kommune skal bidra til å redusere klimautslipp, bygge klimaregnskap og klimabudsjett, og stille høye krav til egne byggeprosjekter, anskaffelser og samarbeidspartnere.

DEL 4 Kommunens tjenesteområder

Kommunedirektør

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	-1 550	32 804	59 169	58 264	58 764	58 764
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	14 977	14 550	14 032	14 032	14 032	14 032
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	37 136	32 030	30 547	30 547	30 547	30 547
Overføringsutgifter	13 768	11 692	10 595	10 595	10 595	10 595
Finansutgifter	-7 021	-8 979	-8 979	-8 979	-8 979	-8 979
Sum Driftsutgifter	**57 309**	**82 097**	**105 363**	**104 458**	**104 958**	**104 958**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-3 529	-3 735	-4 385	-4 385	-4 385	-4 385
Refusjoner	-4 349	-2 356	-2 526	-2 526	-2 526	-2 526
Overføringsinntekter	-166	-142	-142	-142	-142	-142
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-325	0	-688	-688	0	0
Sum Driftsinntekter	**-8 369**	**-6 233**	**-7 741**	**-7 741**	**-7 053**	**-7 053**
Sum	**48 940**	**75 864**	**97 622**	**96 717**	**97 905**	**97 905**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Under rammeområde kommunedirektør tilhører det som ofte omtales som stab og støttefunksjoner, herunder økonomi, IT, organisasjon og utvikling, stab/næring, kultur (overføring til Kulturfabrikken Sortland KF), Kirkelig fellesråd og felles kapitler v/kommunedirektøren som omhandler pensjon og felles avsatt lønnspott. I tillegg ligger også politiske overføringer og «tjenester» under rammeområde Kommunedirektør. Politiske overføringer omhandler blant annet dekning av utgifter til kontrollutvalg, møtegodtgjørelser og øvrige godtgjørelser til folkevalgte.

Samlet er det budsjettert med 39,2 årsverk i rammeområde kommunedirektør for 2026, herunder ordfører og varaordfører (samlet 1,3 årsverk), samt tillitsvalgte og verneombud.

Utfordringer og strategi

Budsjett- og økonomiplan for de neste 4 årene anser kommunedirektøren som utfordrende. Endelig avleggelse av årsregnskapet for 2025 vil vise hvorvidt kommunen har midler igjen på fond, eller om disposisjonsfondet er brukt opp i sin helhet. Kommunen vil måtte planlegge kommende periode med nøkternhet, og vurdere struktur- og driftsendringer for å på sikt kunne jobbe fremover mot bærekraftig økonomisk drift. Høy lånegjeld med tilhørende økte renteutgifter gjør omstillingen spesielt krevende.

Budsjettdisiplin og måloppnåelse vil være sentrale elementer i det å kunne nå de mål og tiltak som budsjettet krever.

Kommunedirektøren forventer at tiltakene i organisasjonen innfris innenfor de forutsetningene som dette dokumentet bygger på. Rammeområdet har fokus på å være en pådriver for at hele organisasjonen ivaretar en felles forståelse og oppnåelse av driftstiltakene som er lagt til grunn i økonomiplanen.

Hovedmål

- Bygge kultur for læring, nytenkning og innovasjon i organisasjonen
  Hvordan gjør vi det:
  - Revisjon av kommunens arbeidsgiverstrategi
  - Utarbeide årlige handlingsplaner til arbeidsgiverstrategien
  - Vektlegge kompetanseutvikling innen innovasjon og nytenking
  - Sortland kommune skal jobbe etter en målsetning om å ha minst 2,5 lærlinger per tusen innbyggere

- Innføring av virksomhetsstyring
  Kommunedirektøren har som ambisjon å innføre virksomhetsstyringsmodulen i Framsikt i løpet av 2025. Prosessen er startet opp og arbeidet med implementering vil fortsette gjennom kommende planperiode.

- Kommunedirektøren skal sikre administrative rutiner for internkontroll og rapportering i tråd med kommunelovens bestemmelser
  Hvordan gjør vi det:
  - I planperioden skal det utarbeides en overordnet plan for risikobasert internkontroll og rutiner for gjennomføring og rapportering fra sektorene.

- Mål om å være attraktiv, inkluderende, tillitsskapende og åpen i all kommunikasjon
  Hvordan gjør vi det:
  - Enhetlig i all kommunikasjon internt og eksternt
  - Sikre åpenhet, samarbeid og innbyggerdialog
  - Styrke og utvikle informasjonen og kommunikasjonen internt og eksternt
  - Jobbe kunnskapsbasert og dele erfaringer med innbyggere og samarbeidspartnere
  - Kommunens kommunikasjonstrategi implementeres i planperioden
  - Informasjon skal være lett tilgjengelig og bygge på prinsippene til “klart språk”

- Strategisk arbeid i et langsiktig perspektiv for å sikre rekruttering av riktig kompetanse til kommunen
  Hvordan gjør vi det:
  - Overordnet kompetanseplan revideres og utvikles i planperioden til overordnet strategisk kompetanseplan i tråd med utfordringsbildet for rekruttering og kompetansemobilisering.
  - Det utarbeides strategiske kompetanseplaner på hvert tjenesteområde
  - Sortland kommune skal jobbe etter en målsetting om ha minst 2,5 lærlinger per tusen innbyggere.

- Ta i bruk digitale løsninger i tjenestene for å gi innbyggerne økt mestring i egen hverdag
  Hvordan gjør vi det:
  - Utarbeide sektorvise tiltaksplaner for digitalisering
  - Sortland kommune skal samarbeide med de øvrige kommunene i regionen på aktuelle digitaliseringsprosjekt
  - Implementere digitale løsninger som kan bidra til økt kvalitet og mer effektiv drift av kommunale tjenester

- Ta vare på arbeidstakerne gjennom systematisk arbeid for nærvær og helsefremmende arbeidsmiljø
  Hvordan gjør vi det:
  - Kommunen skal i planperioden arbeide mot et mål om å redusere sykefraværet til 8,5 % i planperioden.
  - Inkluderende arbeidsplass preget av åpenhet
  - Nærværsstrategi for Sortland kommune med definerte satsningsområder for nærvær
  - Årlige handlingsplaner for IA-arbeidet
  - Gjennomføre aktiviteter som bidrar til lederutvikling
  - Implementere HMS-årshjul og handlingsplaner i alle enheter

Sammendrag budsjett

Kommunedirektørens detaljbudsjett for 2026 er på 97,2 MNOK. Til sammenligning var budsjettrammen for 2025 vedtatt av kommunestyret i desember 2024 på 75,86 MNOK.

Hovedårsaken til en større økning fra 2025 til 2026 er at felles pensjonskostnader for organisasjonen er underlagt rammeområde kommunedirektør, og at prognoseanslag for premieavvik gir stor effekt/økning i 2026.

For øvrig har kommunedirektøren med hensyn til kommunens økonomiske situasjon foreslått kutt/reduksjon for året 2026 som følger:

Kutt i tiltak / reduserte ytelser

Effektiviseringstiltak 120-funksjon, avdeling Kommunikasjon og service
Reduksjon i tjenesteproduksjon ved enheten. (-365 TNOK)

Reversering tilskudd gratis hall barn og unge Blåbyhallen
Kutt/reversering av tilskudd for gratis hall for barn og unge i Blåbyhallen. (-1,2 MNOK)

Har vært budsjettert med 1,2 MNOK per år.Reell utgift de siste årene har gått utover budsjettert beløp, og er som følger:

2023: 1,347 MNOK
2024: 1,747 MNOK
2025 (per 14. 10. 25): 1,428 MNOK.

Ønskede tiltak (ikke budsjettert)

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Prioritet	Endringskode	2026	2027	2028	2029
Demokratistøtte til partigruppene i kommunestyret	1	Kommunestyrets vedtak	871	871	871	871
Dirigent demenskoret	1	Tilpasning til aktivitetsnivået	70	0	0	0
Gerdas hus	1	Tilpasning til aktivitetsnivået	200	0	0	0
Kjøp av tjenester Visit Vesterålen	1	Nye tiltak - Drift	600	0	0	0
Tilrettelegging kontorplasser	1	Engangstiltak	250	0	0	0
Tilskudd bygdehus	1	Nye tiltak - Drift	400	0	0	0
Åpen hall, kulturfabrikken	1	Tilpasning til aktivitetsnivået	100	0	0	0
Sum			**2 491**	**871**	**871**	**871**

Beskrivelse

Demokratistøtte til partigruppene i kommunestyret
I henhold til KS 082/24 - Forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder, vedtatt med ikrafttredelse fra 01.01.2025 (bevilget fra «ekstrabevilgning» i statsbudsjettet for 2025):

Partigruppene gis en årlig ressurs til hver partigruppe tilsvarende 80% av ordførers godtgjørelse. Disse fordeles etter størrelsen på partigruppen i kommunestyret. Uavhengige representanter får ikke godtgjøring som egen gruppe og kan ikke telles inn i andre gruppers medlemstall. Den enkelte gruppe ved gruppeleder melder til politisk sekretariat hvordan partistøtten ønskes fordelt.

Ordfører godkjenner endelig fordeling og ser til at denne er i tråd med gjeldende regelverk.

Ressursen disponeres av partiet vedkommende er valgt inn for, men samarbeidende partigrupper kan disponere samlet tilgjengelige frikjøpsressurs. Ubenyttede midler fordeles på de resterende partigruppene.

Dirigent demenskoret
Økt tilskudd kulturfabrikken til dirigent demenskoret (70 TNOK)

Gerdas hus
Økt tilskudd til Kulturfabrikken som går til Gerdas hus (200 TNOK).

Kjøp av tjenester Visit Vesterålen
I 2025 ble det inngått en avtale for 1 år på 585 TNOK. Ingen ny avtale er kjent pr. dags dato.

Tilrettelegging kontorplasser
Midler til næring for tilrettelegging for kontorplasser (250 TNOK)

Tilskudd bygdehus
Tilskudd bygdehus som ble forvaltet av Kulturfabrikken. (400 TNOK)

Åpen hall, kulturfabrikken
Økt overføring til kulturfabrikken for åpen hall. (100 TNOK)

Stab

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	5 645	6 030	7 153	7 153	7 153	7 153
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 663	1 266	1 016	1 016	1 016	1 016
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 114	2 227	1 527	1 527	1 527	1 527
Overføringsutgifter	3 151	2 333	883	883	883	883
Finansutgifter	6	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**12 579**	**11 857**	**10 580**	**10 580**	**10 580**	**10 580**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-76	-50	-50	-50	-50	-50
Refusjoner	-585	-118	-118	-118	-118	-118
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-120	0	-610	-610	0	0
Sum Driftsinntekter	**-782**	**-168**	**-778**	**-778**	**-168**	**-168**
Sum	11 798	11 688	9 802	9 802	10 412	10 412

Beskrivelse av dagens virksomhet

Staben er i hovedsak en støttefunksjon som bidrar til det interne arbeidet i kommunen. Enhet stab består av kommunedirektøren, næringssjef og næringskonsulent og kommuneadvokat.

Økonomi

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	12 370	12 044	12 785	12 785	12 785	12 785
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	5 033	6 162	6 162	6 162	6 162	6 162
Overføringsutgifter	1 256	722	722	722	722	722
Finansutgifter	7	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**18 666**	**18 929**	**19 669**	**19 669**	**19 669**	**19 669**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-252	-220	-220	-220	-220	-220
Refusjoner	-1 776	-1 437	-1 607	-1 607	-1 607	-1 607
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-26	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-2 054**	**-1 657**	**-1 827**	**-1 827**	**-1 827**	**-1 827**
Sum	16 613	17 272	17 842	17 842	17 842	17 842

Beskrivelse av dagens virksomhet

Økonomiavdelingen omfatter kommunens sentrale økonomifunksjoner og kommunens IT-avdeling. Enheten har 14,2 årsverk totalt, hvorav 8,7 årsverk ved økonomi og resterende 5,5 ved IT avdelingen.

Enhet økonomi har overordnet ansvar for økonomi og finans, og utøver konsernfunksjoner innen økonomiområdet og har faglig ansvar for den overordnede budsjettprosessen herunder analyser og utredninger, årsregnskap, finansforvaltning og har ansvar for løpende oppfølging og rapportering. Økonomiavdelingen bistår enhetene i organisasjonen med økonomisk veiledning, budsjettering og økonomirapportering. Seksjonen forvalter også relevante reglement innen fagområdet.

IT-avdelingen ivaretar kommunenes systemer, maskinvare, digitalisering, sikkerhet samt deltagelse og styring i fagrelaterte prosjekter. IT-avdelingens arbeid bidrar til effektivisering og digitalisering av den kommunale tjenesteproduksjonen hvor teknologien er en sentral del av grunnlaget for videreutvikling i tjenestene.

IT-avdelingen vurderer sikkerhet og risiko i sine tjenester og kommuniserer videre til kommunens ledelse om behov for endringer og eventuelle investeringer for sikkerhetstiltak i driften. Det gjennomføres fornyelser i og av systemene for å sikre kontinuitet og stabilitet.

Organisasjon og utvikling

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	21 371	22 077	22 393	22 758	22 758	22 758
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	8 143	6 736	6 468	6 468	6 468	6 468
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 623	2 972	2 959	2 959	2 959	2 959
Overføringsutgifter	1 349	772	771	771	771	771
Sum Driftsutgifter	**33 485**	**32 558**	**32 592**	**32 957**	**32 957**	**32 957**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-365	-315	-315	-315	-315	-315
Refusjoner	-1 981	-766	-766	-766	-766	-766
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-76	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-2 422**	**-1 081**	**-1 081**	**-1 081**	**-1 081**	**-1 081**
Sum	**31 063**	**31 477**	**31 511**	**31 876**	**31 876**	**31 876**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Organisasjon og utvikling

Området organisasjon og utvikling består av avdelingene kommunikasjon og service, HR og lønn. Organisasjon og utvikling er tillagt ansvar for det overordnede internkontrollsystemet, driftsutvalget og har forhandlingsansvar etter avtaleverkets forhandlings- og drøftingshjemler. Kommunalsjef har også ansvar for koordinering av arbeidet med utvikling av kommunens digitaliseringsarbeid, samt ansvar for det kommunens regionale kompetanseutviklingsarbeid.

Kommunikasjon og service er kommunens førstelinjetjeneste og har overordnet ansvar for kommunens kommunikasjonsstrategi og publikumsservice. Avdelingen bistår med publisering av digital informasjon og veiledning til innbyggerne på tvers av fagområder i hele kommunen. Gjennom sentraliserte oppgaver innen post, arkiv og sentralbord er kommunikasjon og service også tilrettelegger for den interne kommunale virksomheten. Avdelingens oppgaver utføres i hovedsak på vegne av de ulike sektorene. I tillegg er ansvaret for politisk sekretariat og bevillingsordningene etter serverings- og alkoholloven tillagt avdelingen.

HR-avdelingen har ansvar for kommunens arbeidsgiver- og personalpolitikk samt opplæring, rådgiving og veiledning til ledere og ansatte på fagområdet. Avdelingen har videre ansvar for saksutredning til arbeidsmiljøutvalg og administrasjonsutvalg, samt overordnet ansvar for HMS, IA/nærværsarbeid, strategisk kompetanseutvikling og bistår ledere med rekrutteringsprosesser.

Lønnsavdelingen har ansvar for lønnskjøring, refusjoner og rapportering for Sortland kommune, Sortland havn, Kulturfabrikken, kirkekontoret, Vesterålen interkommunale politiske råd, Vesterålen kultursamarbeid og Vesterålen friluftsråd.

Felles kapitler v/ kommunedirektør

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	-40 935	-7 347	16 837	15 567	16 067	16 067
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	137	385	385	385	385	385
Overføringsutgifter	109	34	34	34	34	34
Finansutgifter	-7 034	-8 979	-8 979	-8 979	-8 979	-8 979
Sum Driftsutgifter	**-47 723**	**-15 908**	**8 277**	**7 007**	**7 507**	**7 507**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-2 836	-3 150	-3 800	-3 800	-3 800	-3 800
Refusjoner	-6	-34	-34	-34	-34	-34
Overføringsinntekter	-166	-142	-142	-142	-142	-142
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-104	0	-78	-78	0	0
Sum Driftsinntekter	**-3 111**	**-3 326**	**-4 054**	**-4 054**	**-3 976**	**-3 976**
Sum	**-50 835**	**-19 234**	**4 223**	**2 953**	**3 531**	**3 531**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Felles kapitler v/kommunedirektør utgjør felles inntekter og utgifter for kommunen, herunder konsesjonskraft, produksjonsavgift vindkraft, avsetning til og bruk felles lønnspott, samt felles pensjonsutgifter for organisasjonen.

Kultur

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	32 399	26 830	26 060	26 060	26 060	26 060
Sum Driftsutgifter	**32 399**	**26 830**	**26 060**	**26 060**	**26 060**	**26 060**
Sum	**32 399**	**26 830**	**26 060**	**26 060**	**26 060**	**26 060**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Enhet Kultur omhandler overføringer av kommunalt tilskudd fra Sortland kommune til Kulturfabrikken Sortland KF. Overføringen består av tre elementer; kapitalkostnader og administrative kostnader til eiendomsselskapet Kulturfabrikken Eiendom AS, FDV-kostnader fra Sortland kommune v/eiendomsdrift og til sist kulturdriften.

Det er for budsjett og økonomiplanperioden 2026-2029 lagt til grunn en overføring på 26,060 MNOK per år.

Kirkelig fellesråd

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Overføringsutgifter	7 902	7 830	8 184	8 184	8 184	8 184
Sum Driftsutgifter	**7 902**	**7 830**	**8 184**	**8 184**	**8 184**	**8 184**
Sum	**7 902**	**7 830**	**8 184**	**8 184**	**8 184**	**8 184**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Tilskuddet til Den Norske kirke (DNK) er hjemlet i Lov om tros- og livssynsamfunn § 14 og i Lov om gravplasser, kremasjon og gravferd § 3. Medlemstallet for DNK i Sortland kommune er ca. 8 000 og Sortland kommune er prostesete for Vesterålen. Prostesete driftes som en integrert del av Sortland kirkekontor.

Kommunens tilskudd til kirkens virksomhet lokalt går til bygging, drift og vedlikehold av kirkebygg, til anlegg drift og forvaltning av gravplasser/kirkegårder og til lovpålagt bemanning og drift av kirkekontor og prostesete. Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd. I Sortland er det inngått tjenesteytingsavtaler for merkantile tjenester og for drift og vedlikehold av gravplasser.

Tilskudd for 2026 fordeler seg som følger:

- Kr 5.993.512 i tilskudd/overføring til drift og vedlikehold av kirkebygg og lovpålagt bemanning og drift av kirkekontor og prostesete i 2026.
- Kr 2.020.948 gjelder tjenesteytingsavtale for drift og vedlikehold av gravplasser.
- Kr 170 000 til tjenesteytingsavtale for merkantile tjenester.

Oppvekst

Driftsbudsjett
Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	365 508	373 252	352 874	343 624	339 124	339 124
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	56 880	47 018	47 385	46 285	46 285	46 285
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	133 046	125 211	127 165	127 165	127 165	127 165
Overføringsutgifter	66 903	49 513	41 797	41 797	41 797	41 797
Finansutgifter	2 937	405	405	405	405	405
Sum Driftsutgifter	**625 274**	**595 398**	**569 626**	**559 276**	**554 776**	**554 776**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-11 065	-14 396	-8 413	-8 413	-8 413	-8 413
Refusjoner	-156 927	-149 094	-146 413	-146 413	-146 413	-146 413
Overføringsinntekter	-138 236	-145 662	-95 910	-95 910	-93 410	-93 410
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-6 732	-700	-1 734	-2 472	-700	-700
Sum Driftsinntekter	**-312 960**	**-309 852**	**-252 469**	**-253 207**	**-248 935**	**-248 935**
Sum	**312 314**	**285 546**	**317 157**	**306 069**	**305 841**	**305 841**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Oppvekstområdet dekker grunnskole, voksenopplæring, barnehager, NAV integrering og sosial, samt vertskommune for det regionale samarbeidet i Vesterålen barnevern. Disse fagområdene representerer et stort område av kommunens tjenesteproduksjon og virksomhet, med stor grad av kompleksitet.

Utfordringer og strategi

Kommunedelplan for kvalitet i barnehage og skole styrer fortsatt det meste av satsninger innenfor oppvekstfeltet. I løpet av 2025 bygger mye av aktivitetene i denne planen på gjennomføring og oppfølging av kvaliteten i barnehager og skoler. Planen skal sikre at alle skoler og barnehager arbeider målrettet for å nå felles mål om god inkludering, trygt og godt barnehage- og skolemiljø, og muligheter for at hvert barn og elev skal nå sitt potensiale. For å sikre helhetlig og kvalitativ utvikling i fagområdene barnehage og skole vil systematisk oppfølging, forventningsavklaring og støtte til enhetene være viktige momenter.

Sortland kommune har i perioden 2022 – 2025 mottatt opp mot 700 flyktninger, de fleste ukrainske. Dette gjør Sortland kommune til en av de kommunene i Norge etter folketall, som har tatt imot flest flyktninger. Dette har vært utfordrende for mange tjenester i kommunen, men gjennom god samhandling, planlegging og gjennomføring mellom tjenester, frivilligheten og privat engasjement, har kommunen lyktes godt i sitt mottaksarbeid. Det private næringsliv har vært aktive på banen i forbindelse med å rekruttere en god del av de ankomne flyktningene inn på sine arbeidsplasser. Samtidig ser vi at til tross for et godt arbeid med å fase ut flyktninger til arbeid, er det fortsatt en stor andel som etter endt introduksjonsprogram, er avhengig av sosial økonomisk støtte og bidrag til boutgifter. Dette er blitt en betydelig økonomisk utfordring for kommunen. For å kunne ivareta flyktningene på en best mulig måte og samtidig klare kommunens forpliktelser økonomisk, vil det anbefalte mottakstallet av flyktninger for 2026 bli satt til 40 flyktninger.

Sortland kommune er vertskommune for Vesterålen barnevern. Etter at barnevernsreformen ble innført i 2022, har kommunen blitt utfordret til å arbeide aktivt og målrettet med forebygging i møte med sårbare barn, unge og familier. For å oppfylle forventningene i reformen har Sortland kommune utviklet og vedtatt en Forebyggende plan for barn og unge, etablert gode strukturer og forpliktelser fra tjenester i Laget rundt barnet og eleven. Dette er nå et godt etablert arbeid som involverer flere viktige tjenester. Som en del av tiltaksvalgene Forebyggende plan viser til, er det etablert Sortlandshjelpa Ung. Dette ble etablert i oktober 2024, og har etter et år hatt over 100 saker til oppfølging. Sortlandshjelpa Ung er blitt en viktig tjeneste for barn, unge og deres familier.

Som i kommunen for øvrig har det vært store utfordringer med å rekruttere rett kompetanse i ulike tjenester i Oppvekstfeltet. Dette gjør det utfordrende å opprettholde den kvaliteten vi ønsker i våre tjenester. Det har også vært og er store utfordringer med å rekruttere både kort- og langtidsvikarer. Dette skyldes i all hovedsak svært lav arbeidsledighet.

Hovedmål

- Barn og elever skal møte høye og realistiske forventninger i en mestringsorientert læringskultur. Barn og elever skal utfra egne forutsetninger utvikle seg i et inkluderende læringsmiljø

  Hvordan gjør vi det?
  - Vi utvikler systemer som sikrer at samarbeid og ansvarsfordeling i laget rundt barnet fungere.
  - Vi skal utvikle prosedyrer og systemer der involvering av hjemmet ligger som en naturlig del av arbeidet.
  - Vi skal utvikle og ta i bruk verktøy og systemer som for å kunne avdekke og sette inn tiltak på rett nivå så tidlig som mulig.
  - Vi skal gi barn og elever en praktisk, variert og relevant undervisning i skolen, og barna en barnehagehverdag med varierte aktiviteter.
  - Vi skal ha tidlig fokus på høyt fravær og tydelige arbeidsverktøy for å forebygge at barn/elever ikke ønsker å gå i barnehage/på skolen.
  - Vi skal legge til rette for at ansatte får utvikle sin kompetanse.
  - Vi skal samarbeide langsiktig og målrettet med universitets- og høyskolesektoren.

- Barn og elever skal møte trygge og tydelige voksne som bygger sterke relasjoner gjennom utøvelse av god læringsledelse. Barn og elever skal oppleve anerkjennelse i et inkluderende fellesskap gjennom hele oppveksten.

  Hvordan gjør vi det?
  - Vi skal jobbe systematisk og målrettet med å skape et godt lek- og læringsmiljø for alle.
  - Vi skal bruke målrettede og evidensbaserte verktøy og metoder for å forhindre mobbing, avdekke mobbing og sette i gang tiltak dersom mobbing skjer.
  - Vi skal utvikle og ta i bruk systemer som sikrer at samarbeid og ansvarsfordeling i laget rundt barnet fungerer.
  - Vi skal utvikle prosedyrer og systemer der involvering av hjemmet ligger som en naturlig del av arbeidet.
  - Vi skal legge til rette for at ansatte får utvikle sin kompetanse.
  - Vi skal samarbeide langsiktig og målrettet med universitets- og høyskolesektoren.
  - Vi skal utvikle god systematikk og rutiner for overgang mellom barnehage – skole, mellom hovedtrinnene og mellom skolene.

- Trygge og engasjerte barn og elever som mestrer livene sine og bidrar i fellesskapet. Nysgjerrige og kompetente barn som er rustet for fremtiden.
  Barn og elever skal møte barnehage- og skolemiljø som gir et solid grunnlag for sunn og god fysisk og psykisk helse.

  Hvordan gjør vi det?
  - Vi skal invitere fagområder som inngår i «Laget rundt barnet», til å utarbeide konkrete forslag til hvordan samhandling kan gjøres til beste for barn og unge.
  - Vi skal i samarbeid med «Laget rundt barnet» utvikle systemer som sikrer at arbeid og ansvarsfordeling fungerer.
  - Vi skal samarbeide tverrfaglig og flerfaglig, der vi har barn og unges livsmestring i sentrum.
  - Vi skal utvikle systemer der vi vurderer, samarbeider, tar en spørrende tilnærming og er endringsvillig.
  - Vi skal bruke arbeidsmåter som fremmer nysgjerrighet, kreativt, innovasjon og problemstilling.
  - Vi skal legge til rette for at ansatte får utvikle sin kompetanse.
  - Vi skal samarbeide langsiktig og målrettet med universitets- og høyskolesektoren.
  - Vi skal formidle kunnskap og trygghet om at nytenkning og handling, kan påvirke og bremse klimaendringene.

Sammendrag budsjett

Sortland kommune er inne i en tid med betydelige omstillingskrav, blant annet grunnet de store demografiske endringene i kommunen og en generelt krevende kommuneøkonomi. Det blir forholdsmessig færre barn og unge parallelt med flere eldre. Oppvekst vil bli sterkt berørt av dette i økonomiplanen og den kommende 10 års perioden.

Oppvekst har redusert bemanningen på enhetene fra 405,78 årsverk i 2025 til 381,60 årsverk i 2026, en reduksjon på 24,18 årsverk, for å imøtekomme de demografiske endringene. Det forventes ytterligere reduksjon i årsverk fra høsten 2026.

Totalt sett har rammeområde oppvekst en økning i budsjett for 2026 på 31,1 MNOK sammenlignet med opprinnelig budsjett 2025. Økningen representerer i hovedsak bortfall av inntekter ved Integreringstjenesten, samt manglende budsjett for Nav Økonomisk sosialhjelp. Vi vurderer alle enheters drift, hvor en kort vil oppsummere hovedtrekk av endringene per enhet nedenfor:

Utdanning
For enhet utdanning er budsjettet i 2026 redusert med ca. 6,39 MNOK sammenlignet med opprinnelig budsjett 2025. Reduksjon i elevtall og fraflytting av flyktninger er noen av årsakene til nedtrekket i driften. Samtidig er det varslet på skolene at det må forventes en økning av utgifter til elever med Individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), samt personlig assistanse. I tillegg er rammen til PPD økt med 0,8 MNOK. Det legges fram forslag om nedlegging av Holmstad skole og SFO fra høsten 2026. Det er forventet en økonomisk besparelse på tiltaket på ca 1,6 MNOK i 2026 og 4,0 MNOK de neste årene i økonomiplanen.

Barnehage
For barnehage er det i 2026 en forventet reduksjon av opprinnelig budsjett sett opp mot 2025 på ca. 4,6 MNOK. Barnetallet går ned også i barnehagene, og det er forventet en nedgang i enkeltvedtak for barn med behov for ITO og personlig assistanse.

Det vil legges frem forslag om nedleggelse av Jennestad barnehage fra høsten 2026. Økonomisk besparelse på tiltaket er ca. 0,5 MNOK i 2026 og 1,0 MNOK de påfølgende årene i økonomiplanen. Samtidig vil det legges frem tiltak om å flytte Eidsfjord barnehage til kommunalt bygg. Besparelsen på tiltaket vil først bli gjeldende fra januar 2027 og har da en forventet besparelse på ca 1,1 MNOK per år i økonomiplanen.

NAV
For NAV er det for 2026 forventet store endringer i drift og budsjett. I hovedsak vil de største utfordringene være i Integreringstjenesten. Integreringstilskudd fra IMDI vil samlet sett reduseres tilsvarende antall bosetninger av flyktninger i året. Budsjett for 2026 er basert på 40 nye bosetninger, samt tidligere bosetninger og utflyttinger. Driften til Integreringstjenesten er redusert i siste halvdel av 2025 og vil kunne måtte justeres fortløpende i 2026. Dette vil eventuelt fremkomme i tertialrapporteringene i 2026.

Endring i NAV økonomisk sosialhjelp sitt budsjett for 2026 sammenlignet med opprinnelig budsjett for 2025 utgjør i hovedsak manglede budsjettering i 2025.

Vi vil i det videre vise endringer i budsjett for Nav for 2026:

Driftsbudsjett	**Budsjett 2025**	**Budsjett 2026**	**Endring**	**Vesentlige endringer gjelder:**
Driftsutgifter	6,750 MNOK	7,351 MNOK	0,6 MNOK	• Nav sosial-reellt budsjett for 2026 • Reduserte driftsutgifter Integreringstj.
Nav Stab	23,329 MNOK	34,603 MNOK	11,274 MNOK	
Nav sosial	1,08 MNOK	1,826 MNOK	0,75 MNOK	
Nav bedrift	54,853 MNOK	35,259 MNOK	-19,595 MNOK	
Integreringstj.	**86,01 MNOK**	**79,04 MNOK**	**-6,971 MNOK**	
Driftsinntekter	-80 TNOK	-0,217 MNOK	-0,137 MNOK	• Reduserte inntekter fra Imdi på grunn av reduksjon av bosetninger.
Nav Stab	-0,72 MNOK	-0,79 MNOK	-70 TNOK	
Nav sosial	0	0	0	
Nav bedrift	-138,779 MNOK	-89,04 MNOK	+49,740 MNOK	
Integreringstj.	**-139,579 MNOK**	**-90,047 MNOK**	**49,533 MNOK**	
Sum endring fra 2025 til 2026	**-53,569 MNOK**	**-11,007 MNOK**	**42,562 MNOK**	

På inntektssiden for Nav er det gjort beregninger ut fra allerede bosatte flyktninger, samt planlagte bosettinger av 40 flyktninger i 2026. Med det som grunnlag forventes en reduksjon av inntekter på 49,533 MNOK sammenlignet med opprinnelig budsjett for 2025. I 2026 er det ikke budsjettert med bruk av bundne fond.

Vesterålen barnevern
Sortland kommune er vertskommune for Vesterålen Barnevern. Utgiftene til driften fordeles kommunene og det gjøres avregning mot årets slutt slik at inntekter og utgifter til drift balanseres. Samlet budsjett for Vesterålen barnevern har en svak økning med 0,16 MNOK i 2026, sammenlignet med opprinnelig budsjett i 2025. Denne økningen fordeles kommunene.

Det forventes ut fra økte utgifter i drift for Vesterålen barnevern at andel til Sortland kommune i 2026 sammenlignet med foregående år vil være ca. 0,371 MNOK.

Tilpasning til aktivitetsnivå

Redusert demografi oppvekst 2028-2029
Redusert demografi oppvekst 2028-2029. Forventet nedgang i antall elever gir et mindreforbruk på 4,0 MNOK fra 2028.

Økt tilskudd flyktninger fra 30 til 40.
Økning i tilskudd mot utgifter ved økt mottak av flyktninger fra 30 til 40. Det er beregnet at en effekt på 2,5 MNOK i økt tilskudd kan oppnås ved å øke antall flyktninger vi mottar fra 30 til 40.

Denne effekten gjelder for 2026 og 2027.

Kutt i tiltak / reduserte ytelser

Reversering sommerskole
Reversering av sommerskole utgjør effekt på mindreforbruk på 1,0 MNOK per år.

Øvrige inntektsendringer

Redusert egenbetaling barnehage etter lovendring
Egenbetaling for barnehager blir redusert etter lovendring. Effekt: Merforbruk på 5,6 MNOK.

Redusert egenbetaling SFO etter lovendring
Reduserte inntekter for egenbetaling til SFO jfr. lovendring 01.08.2024. Effekt: Merforbruk på 960 TNOK.

Nye tiltak

Flytting av Eidsfjord barnehage
Leieavtalen som Sortland kommune har med Eidsfjord grendelag om leie av barnehagebygget går ut mai 2027. Eidsfjord barnehage kan flyttes over til Paviljongen ved Holmstad skole. Noe som medfører at kommunen sparer inn husleie og får reduserte driftskostnader. Effekt: -1,1 MNOK fra 2027.

Holmstad skole og sfo
Ved å legge ned Holmstad skole og SFO, samt endre skolekretsgrensen slik at Sortland barneskole blir ny skole for elevene i Holmstad skolekrets, vil kommunen redusere driftskostnadene per elev for elevgruppen som per i dag tilhører Holmstad skole. Tiltaket vil ha høstvirkning 2026, og helårsvirkning fra 2027. Effekt: -1,6 MNOK(2026), -4,0 MNOK(2027-2029).

Jennestad barnehage
Jennestad Barnehage er en liten barnehage med 13 barn dette barnehageåret. Det foreslås å legge denne barnehagen ned fra høsten 2026. Det fødes fortsatt få barn i kommunen, og i 2025 ventes det bare 95 fødte. Jennestad barnehage er den barnehagen med de høyeste driftskostnader per barnehageplass. Det vil være mulighet for barnehageplass i andre barnehager. Effekt: -0,5 MNOK(2027), -1,0 MNOK(2028-2029)

Reduksjon lærerårsverk skole
I 2025 blir det født 95 barn i kommunen. Samtidig er årskullet med elever i 10. trinn 143 stk. Det betyr at over flere år har antall elever per årskull gått ned. Høsten 2026 starter det opp 55 elever mindre enn høsten 2025. Effekt: -4,25 MNOK(2026), -9,6 MNOK(2027-2029).

Sammenslåing av Voksenopplæring og Integreringstjenesten
Ettersom det i budsjettforslaget for 2026 anbefales et mottakstall på 40 flyktninger, vil det i 2027 være mulig å slå sammen Voksenopplæringen og Integreringstjenesten. Det vil være tid i 2026 til å sikre en god prosess og forberede en slik sammenslåing. Forventet effekt er mindreforbruk på 1,0 MNOK fra 2027.

Ønskede tiltak (ikke budsjettert)

Beløp i 1000

	Prioritet	Endringskode	Økonomiplan 2026	2027	2028	2029
Endring SFO vedtekter - bemanning	1	Nye tiltak - Drift	1 000	1 000	1 000	1 000
Fornying digitale enheter skole	1	Nye tiltak - Drift	1 200	1 200	1 200	1 200
Kostnader ved utbedring av skader på boenhet for beboere med lav boevne	1	Nye tiltak - Drift	500	500	500	500
SommerSFO	1	Nye tiltak - Drift	150	150	150	150
Utredning skolestruktur	1	Nye tiltak - Drift	500	0	0	0
VTA-plasser, 5 stk	1	Nye tiltak - Drift	250	250	250	250
Sum			**3 600**	**3 100**	**3 100**	**3 100**

Beskrivelse

Endring SFO vedtekter - bemanning
Våen 2025 ble det vedtatt nye vedtekter for SFO i Sortlandsskolen. I disse vedtektene framkommer det at elever med gratis halvplass ikke kan benytte plassen før skoletid. Om det skal åpnes for en slik mulighet til å benytte plass også før skoletid, etter individuelle ønsker, vil det avkreve økt bemanning på alle skolene.

Fornying digitale enheter skole
Sortlandsskolen har behov for å følge opp behovet for en digital enhet for alle elever i skolen. Dette sikres gjennom felles innkjøp for alle skolene. I løpet av 2026 må alle iPad i småskolen fornyes. Tidligere leasingavtale bortfaller, og det kreves da innkjøp.

Kostnader ved utbedring av skader på boenhet for beboere med lav boevne
Boligstiftelsen samarbeider med NAV om boenheter til innbyggere med utfordrende livssituasjon og lav boevne. I noen tilfeller må boenheten utbedres grunnet ødeleggelser, som overstiger depositum.

Sommer SFO
Sommer-SFO ble gjennomført først gang sommeren 2025. For at tiltaket skal føres videre må det settes av midler i økonomiplan.

Utredning skolestruktur
Sortland kommune trenger å utrede skolestrukturen for å sikre en struktur som er framtidsrettet, et kvalitativt innhold i skolen, og skolebygg som er tilpasset dagens og morgendagens krav til universell utforming og effektiv drift. I tillegg er det behov for å se på muligheten til å etablere sterke kompetansemiljø både for den alminnelige opplæringen og bygge sterkere miljø rundt de elevgruppene med store og sammensatte utfordringer.

VTA-plasser, 5 stk
Sortland kommune har behov for å øke antallet VTA-plasser (Varig Tilrettelagt Arbeid) med fem stykker. Dette gir flere muligheter til å komme ut i et inkluderende arbeidsfellesskap.

Utdanning

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	190 418	191 714	183 468	174 718	170 718	170 718
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	27 925	21 720	20 686	20 686	20 686	20 686
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	13 169	8 002	10 626	10 626	10 626	10 626
Overføringsutgifter	5 319	1 127	2 109	2 109	2 109	2 109
Finansutgifter	1 983	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**238 815**	**222 564**	**216 889**	**208 139**	**204 139**	**204 139**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-3 737	-4 462	-3 915	-3 915	-3 915	-3 915
Refusjoner	-40 563	-37 250	-32 930	-32 930	-32 930	-32 930
Overføringsinntekter	-6 987	0	-4 662	-4 662	-4 662	-4 662
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-4 088	0	-1 034	-1 772	0	0
Sum Driftsinntekter	**-55 374**	**-41 712**	**-42 540**	**-43 278**	**-41 506**	**-41 506**
Sum	**183 440**	**180 851**	**174 349**	**164 861**	**162 633**	**162 633**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Alle barn og elever i barnehager og skoler i Sortland kommune skal oppleve et trygt, tilrettelagt og godt barnehage- og skolemiljø som fremmer læring, danning, trivsel og god helse – dette gjelder både det fysiske og sosiale miljøet (Kommunedelplan for kvalitet i barnehager og skoler 2021 – 2025, KIBS). Dette er vår felles visjon for barn og unge i Sortland, og skal være ledetråd for arbeidet som utøves hver eneste dag av våre ansatte.

For utdanning, skolene i Sortland kommune, er fokusområdene i 2025/2026 knyttet til god håndtering av ufrivillig skolefravær, motarbeide vold og trusler mot elever og ansatte, kvalifisert tilnærming til og bruk av KI, og kompetansebygging rundt høyfrekvente vansker knyttet til lesing og skriving. Det tverrfaglige og sektorielle arbeidet gjennom «Laget rundt barnet» videreføres og styrkes i henhold til BTI

samhandlingsmodell (Bedre Tverrfaglig Innsats). For å imøtekomme særskilte kompetansekrav i skolen, vil det også i året som kommer være behov for å ha lærere på videre- og etterutdanning.

I 2025 har skolene hatt utfordringer med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft. Det samme er knyttet til utfordringen med å få tak i vikarer. I enkelte perioder har det derfor vært utfordrende og vanskelig å gi den tette og daglige oppfølging for både enkeltelever og grupper.

I oppfølgingen av Sortland kommunes trafikksikkerhetsplan vedtatt av Kommunestyret, har det vært gjennomført et viktig og godt arbeid gjennom opprettelse av hjertesoner rundt alle skolene tilhørende Sortland kommune. I dette arbeidet har skolenes FAU-er og elevråd stått sentralt. Hjertesone er et prosjekt som i hovedsak skal være elev- og foreldrestyrt. Dette er et prosjekt som tar tid, og vi ser for oss at hjertesonene vil være ferdig i løpet av 2026.

Barnehage

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	72 440	69 928	67 299	66 799	66 299	66 299
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 304	3 598	3 504	2 404	2 404	2 404
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	57 408	60 437	58 760	58 760	58 760	58 760
Overføringsutgifter	2 091	3 533	1 779	1 779	1 779	1 779
Finansutgifter	158	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**135 401**	**137 496**	**131 342**	**129 742**	**129 242**	**129 242**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-7 328	-9 934	-4 498	-4 498	-4 498	-4 498
Refusjoner	-10 560	-7 862	-7 584	-7 584	-7 584	-7 584
Overføringsinntekter	-790	0	-109	-109	-109	-109
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-270	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-18 947**	**-17 796**	**-12 191**	**-12 191**	**-12 191**	**-12 191**
Sum	**116 454**	**119 700**	**119 152**	**117 552**	**117 052**	**117 052**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Barnetallet i Sortland kommune har vært og er synkende, hvilket gir utslag i antall barn i barnehage. Sortland kommune som barnehageeier har en desentralisert struktur for barnehage. I løpet av et par år har to private barnehager blitt lagt ned i Sortland sentrum. I tillegg er en mindre avdeling i en kommunal sentrumsbarnehage blitt stengt ned. I løpet av 2025 forventes det at det fødes 95 barn. Ser vi dette opp mot avgangskullet i 10. klasse våren 2026 som er 143 elever, ser vi at i årene som kommer vil barnetallet fortsette nedover.

Gjennom 2025 har utfordringene med å rekruttere pedagoger til barnehagene forsterket seg. Dette er en trend vi også ser nasjonalt. Av den grunn søker barnehagene årlig om dispensasjon fra pedagognorm og utdanningskrav. Også for barnehagene er sykefravær og problemer med å skaffe vikarer et vedvarende problem. De minste barnehagene med usentral beliggenhet har de største utfordringene.

Sortland kommune har nå i en fireårsperiode hatt et lavterskeltilbud på barnehageområdet som tilbyr veiledning og skal bistå barnehagene i forarbeidet før henvisning til PP-tjenesten. Målet med

lavterskeltilbudet er tidlig innsats, utvikle barnehagene og styrke kompetansen nært barna, samt utnytte den samlede kompetansen i systemet bedre. Lavterskelteamet består av spesialpedagogisk rådgiver og logoped. Hittil i 2025 ser vi at antall barn som får spesialpedagogisk hjelp eller særskilt tilrettelegging går ned. Samtidig konstateres det at de barna som får støtte og særskilt tilrettelegging har oftere stort hjelpebehov og alvorlige og varige diagnoser. I 2025 har 24 barn i barnehagene fått støtte og hjelp gjennom veiledning og støtte via lavterskeltilbudet.

I Kommunedelplan for barnehage og skole fremgår tiltak som skal imøtekomme kompetansebehov hos ansatte. For 2025/2026 vil fokusområdene være knyttet til språk, kommunikasjon og samspill, som er de vanskene som barnehagene oftest melder til PP-tjenesten, fortsatt være prioriterte tiltak. Kompetansetiltakene gis med fortsatt støtte i partnerskapet med OsloMet. For å imøtekomme disse fokusområdene, herunder særskilt kompetansebehov i barnehagene, er det ønskelig at flere barnehagelærere tar videreutdanning i spesialpedagogikk.

Som for skole, videreføres det tverrfaglige og sektorielle arbeidet gjennom «Laget rundt barnet» i henhold til BTI samhandlingsmodell.

Barnevern

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	36 917	36 792	37 163	37 163	37 163	37 163
Sum Driftsutgifter	**36 917**	**36 792**	**37 163**	**37 163**	**37 163**	**37 163**
Sum	36 917	36 792	37 163	37 163	37 163	37 163

Beskrivelse av dagens virksomhet

Utgifter Barnevern er Sortland kommunes andel av utgiftene til Vesterålen Barnevern, nærmere beskrevet i eget avsnitt. Disse utgiftene blir fakturert fra Vesterålen Barnevern til Sortland kommune.

NAV

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	56 487	59 019	47 417	47 417	47 417	47 417
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	10 919	7 060	7 346	7 346	7 346	7 346
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	507	150	200	200	200	200
Overføringsutgifter	43 573	30 365	25 307	25 307	25 307	25 307
Finansutgifter	630	400	400	400	400	400
Sum Driftsutgifter	**112 116**	**96 994**	**80 670**	**80 670**	**80 670**	**80 670**
Driftsinntekter						
Refusjoner	-3 937	-2 430	-2 337	-2 337	-2 337	-2 337
Overføringsinntekter	-130 301	-145 662	-91 139	-91 139	-88 639	-88 639
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-2 374	-700	-700	-700	-700	-700
Sum Driftsinntekter	**-136 613**	**-148 792**	**-94 176**	**-94 176**	**-91 676**	**-91 676**
Sum	**-24 497**	**-51 798**	**-13 507**	**-13 507**	**-11 007**	**-11 007**

Beskrivelse av dagens virksomhet

NAV sosial

Vedlagte oversikt viser utviklingen i antall tilfeller/søknader for sosiale tjenester de tre siste årene:

14019: Utvalgte nøkkeltall for sosialtjenesten, etter region, år og statistikkvariabel

	Sosialhjelpstilfeller (antall)	Sosialhjelpstilfeller som forsørger barn under 18 år (antall)	Antall barn under 18 i familier som mottok sosialhjelp (antall)	Sosialhjelpstilfeller med sosialhjelp i 6 måneder eller mer (antall)	Langtidstilfeller med sosialhjelp som hoved inntekt (6-12 måneder) (antall)	Samlet stønadssum (bidrag + lån) (1000 kr)
2022	313	122	241	47	26	13300
2023	395	141	260	89	44	19501
2024	443	180	317	130	51	25389

Som det fremgår av tabellen har antall søknader på økonomisk sosialhjelp økt mye, som også gjenspeiler samlet budsjett for 2024. Vi går mot samme resultat for 2025. Når det gjelder budsjettforslag for 2026, ligger det lavere.

Vi ser at sosialhjelpstilfeller som forsørger barn under 18 år, har økt. Antall langtidsmottakere av sosialhjelp har økt mye.

Innvandrere som kommer til Sortland og starter på introduksjonsprogrammet, mottar introduksjonslønn når programmet starter opp. Vi ser at det er flere som har behov for supplering på økonomisk sosialhjelp fra dag en. En av årsakene til det, er høye boutgifter. Dette gjelde spesielt for barnefamilier.

NAV Sortland har ansatt en prosjektkoordinator på kvalifiseringsprogram for Flyktninger (KVPF). Den ansatte jobber individuelt med Ukrainske flyktninger som er ferdig på intro, og ikke har kommet seg i arbeid. I programmet er det fokus på arbeidsretting i kombinasjon med norskopplæring. Det er et prosjekt som gir gode resultater på overgang til arbeid, og som blir videreført i 2026.

Når det gjelder økonomisk sosialhjelp for livsopphold, har vi de siste månedene sett en stabilisering på utgifter. Overgang til arbeid, retur av flyktninger og mottak av færre flyktninger er noen av årsakene. Når det gjelder utgifter til å bo, er den fortsatt økende. Ser vi frem til 2026, har vi kalkulert med en nedgang. Dette pga at vi skal ta imot færre flyktninger, fortsette god overgang til arbeid og noen flytter eller returnerer til sitt hjemland.

Sortland kommune har utfordringer med å finne botilbud for alle. Det betyr at midlertidig botilbud blir brukt i for stor grad, som igjen betyr ekstra utgifter for kommunen. Det er i tillegg behov for å ha tilgang til hardbruksboliger.

For å hjelpe flere ut i aktivitet og arbeid, og hindre utenforskap, er det fortsatt behov for å styrke samarbeid mellom kommunale tjenester og NAV. Det gjøres best med å inngå forpliktende avtaler.

NAV må fortsette og prioritere ungdom som står utenfor aktivitet, utdanning eller arbeid. NAV Sortland kan vise til gode resultat på overgang til arbeid.

I september 2025, ble det ansatte en familiekoordinator ved Nav Sortland gjennom midler fra Statsforvalter. Den ansatte skal i hovedsak jobbe ut mot lavinntektsfamilier. Som det fremgår av vedlagte tabell, har vi mange familier med barn som mottar sosialhjelp. I løpet av 2026 vi kunne vise til resultater på dette området.

NAV Integrering
Integreringstjenesten har gjennom 2025 videreført en stabil drift, men skalert ned i omfang i takt med lavere bosetting. Organiseringen direkte under kommunalsjef oppvekst videreføres, og vurderes fortsatt som den mest hensiktsmessige løsningen for å sikre sterk administrativ forankring og god samhandling på tvers av kommunens tjenester.

Bosettingsmålet for 2025 ble justert ned fra 100 til 65 personer (+10 enslige mindreårige) av IMDi, som følge av innstramminger i lovverket for kollektiv beskyttelse sommeren 2025. For 2026 er det estimert 40 bosatte flyktninger i budsjettet. Totalt vil Sortland kommune ha bosatt om lag 750 personer i perioden 2022–2026. Per september 2025 har 127 personer forlatt kommunen, hovedsakelig ved retur til Ukraina eller sekundærflytting til andre kommuner.

Tjenesten har i 2025 hatt høy måloppnåelse i introduksjonsprogrammet. Etter avslutningen av Axello-avtalen fra og med 1.1.2026, arbeides det videre med å ivareta markeds- og arbeidsoppfølging internt. Samtidig følges flere familier og enkeltpersoner med sammensatte behov tett opp av tjenestens sin miljøavdeling. Det er søkt om ekstratilskudd på 7,5 mill. kroner i 2025 til oppfølging av bosatte med sammensatte oppfølgingsbehov, med noe redusert portefølje forventet i 2026.

Resepsjonen, som i 2025 ble flyttet til nye lokaler i Kulturfabrikken, videreføres som en sentral funksjon i tjenesten. Den gir rask veiledning og koordinering til rett instans, og avlaster Integreringstjenesten med anslagsvis 1,5 årsverk, NAV individ med 1 årsverk og øvrige tjenester med inntil 0,5 årsverk. I takt med lavere bosetting åpnes resepsjonen gradvis opp for en utvidet målgruppe, blant annet flerspråklige elever ved voksenopplæringen og bosatte flyktninger utenfor introduksjonsprogrammet, samt familiegjenforente.

Tjenesten har redusert antall leieboliger i det private markedet. Boligene på Bakkelia (åpnet i 2025) dekker i dag hoveddelen av behovet, mens enkelte større boliger holdes av for familier med behov for mer plass.

Arbeidet med Helhetlig integrerings- og inkluderingsplan for Sortland kommune videreføres i samarbeid med øvrige kommunale tjenester og vil være sentral i utviklingen av framtidig integreringsarbeid i kommunen.

Vesterålen barnevern

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	46 163	52 591	54 691	54 691	54 691	54 691
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	14 732	14 639	15 849	15 849	15 849	15 849
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	25 046	19 830	20 415	20 415	20 415	20 415
Overføringsutgifter	15 919	14 487	12 602	12 602	12 602	12 602
Finansutgifter	166	5	5	5	5	5
Sum Driftsutgifter	**102 025**	**101 552**	**103 562**	**103 562**	**103 562**	**103 562**
Driftsinntekter						
Refusjoner	-101 867	-101 552	-103 562	-103 562	-103 562	-103 562
Overføringsinntekter	-158	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-102 025**	**-101 552**	**-103 562**	**-103 562**	**-103 562**	**-103 562**
Sum	**-0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Sortland kommune er vertskommune for Vesterålen barnevern, og fakturerer alle sine tjenester til de øvrige samarbeidskommunene i sin helhet.

Vesterålen barnevern benytter fagsystemene Visma Flyt Barnevern og Visma Sikker Sak i all saksbehandling, også det som er knyttet til lønn og økonomi. Målet er å sikre høy sikkerhet og gode, effektive løsninger.

Vesterålen barnevern har over tid levert gode resultater, og tjenesten vurderes som en kompetent og godt drevet tjeneste. Vesterålen barnevern jobber aktivt med å søke å legge til rette for løsninger i egen familie og nettverk, både overfor barn som har behov for støttetiltak og barn som har behov for å flytte ut av hjemmet. Forskning viser at det å benytte barnets nettverk, sikrer at det i større grad går bra med barn og unge som trenger tiltak fra barnevernet.

I budsjettet for 2025 var det tatt hensyn til at 20 barn hadde tiltak utenfor hjemmet. Når vi nærmer oss slutten på 2025, er det totalt 23 barn som har tiltak utenfor hjemmet.

I deler av 2024 og 2025 har Vesterålen barnevern hatt behov for innleie av eksterne konsulenter, med bakgrunn i sykefravær, oppsigelser og rekrutteringsvansker. Det siste konsulentoppdraget ble avsluttet i august. Det er høyt søkelys på å unngå at et slikt behov oppstår igjen. Det har i 2025 vært endring i ledelsen, ved at det er ansatt ny barnevernleder og ny fagleder. Etter internt opprykk vil det også bli ansatt ny avdelingsleder på ressursteamet. Vesterålen barnevern vil i årene framover fortsatt ha stort søkelys på evidensbaserte tiltak og kompetanseutvikling hos ansatte i tråd med oppvekstreformen, lover og forskrifter.

Helse og omsorg

Driftsbudsjett
Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	360 776	365 163	394 665	394 665	394 665	394 665
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	37 295	31 631	33 348	33 348	33 348	33 348
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	33 277	29 768	22 994	22 994	22 994	22 994
Overføringsutgifter	11 807	8 080	9 490	9 490	9 490	9 490
Finansutgifter	1 277	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**444 432**	**434 641**	**460 498**	**460 498**	**460 498**	**460 498**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-24 628	-22 787	-27 159	-27 159	-27 159	-27 159
Refusjoner	-75 850	-61 467	-64 369	-64 369	-64 369	-64 369
Overføringsinntekter	-79	0	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 138	0	-134	-134	0	0
Sum Driftsinntekter	**-101 696**	**-84 254**	**-93 062**	**-93 062**	**-92 928**	**-92 928**
Sum	**342 737**	**350 388**	**367 436**	**367 436**	**367 570**	**367 570**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Helse og omsorg omfatter tjenester på helsefeltet, herunder legetjenester, helsestasjon, Sortlandshjelpa, samt omsorgstjenester som sykehjem og hjemmetjeneste. Helse og Omsorg sysselsetter i alt 386,26 årsverk.

De siste årene har viktige inntektsposter til Helse og Omsorg blitt redusert. Det skyldes hovedsakelig svikt i tradisjonelle inntekter som tilskudd til ressurskrevende tjenester.

Sammenligningstall viser at Helse- og omsorgstjenesten i Sortland fortsatt drives med lave utgifter og med jevnt over god kvalitet. Hvis tjenestene sammenlignes med noen få svært effektive kommuner kan det likevel framstå som om det er et potensiale for effektivisering. For å møte utfordringsbildet som vi allerede står i med flere som har behov for helse- og omsorgstjenester, færre hender for å ivareta disse og trang økonomi, er det behov for å øke takten i bruk av digitale hjelpemidler, kartlegging og justering av riktig omsorgsnivå samt forventningsavklaringer mellom tjenestemottaker og utøvende tjenester. Mangel på nok og riktig kompetanse er den største utfordringen de neste årene. Behovet for samlokalisering og sentralisering av tjenester for å utnytte tilgjengelig kompetanse vil ha fokus fremover. Det er behov for å dreie tjenestene fra behandling til forebygging i mye større grad enn vi gjør i dag. Dette er nødvendig for at den enkelte innbygger skal være i stand til å ivareta egen helse på best mulig måte for å unngå behov for helse- og omsorgstjenester for tidlig.

Det er behov for at flere mottar sine tjenester i eget hjem enn på institusjon. Det vil fremover være behov for at helse og omsorgstjenesten må tilføres ytterligere ressurser, særlig innfor hjemmetjenester for å kunne gi et forsvarlig tilbud som holder tritt med den forventede demografiske utviklingen. Vi har igjennom 2025 sett ei økning i antall søknader til helse- og omsorgstjenester og ei økning av antall utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten. Dette er ikke bare ei utfordring for kommunen, men også for akuttberedskapen i regionen. Vi har et klart ansvar i å finne løsninger for å ivareta disse. Til tross for åpning av nye Fagerlundtunet bo- og aktivitetssenter med 14 nye sykehjemsplasser må vi finne avbøtende tiltak på lavere omsorgsnivå.

Sykefraværet i kommunen har gått ned, også innenfor enkelte områder i helse og omsorg, men vi har fortsatt høyt sykefravær i enheter der tjenestene er krevende. Dette påvirker også tilgang på vikarer. Tilgangen på vikarer generelt er mangelfull og man må ty til andre løsninger som overtidsbruk og vikarbyrå for å sikre forsvarlig drift. Dette gjelder både fagutdannede og ufaglærte. Det har ført til store utfordringer i alt fra ferieavvikling til å holde forsvarlige tjenester i gang. Dette gjør forutsigbar og stødig økonomistyring utfordrende. Arbeidsmarkedet ser ut til å være svært godt sett fra arbeidstakernes side.

Vi ser rekrutteringsutfordringer innenfor flere faggrupper, noe som fører til flere vakante stillinger hvor belastningen på enkeltgrupper blir stor, økt bruk av overtid og vikarbyrå.

Vi ser også et økende utfordringsbilde i forhold til psykisk uhelse blant barn og unge, rusbruk generelt i befolkningen og i stadig yngre årsklasser. Det vil fortsatt være behov for å jobbe tett opp mot foreldreveiledning, forebygging og samarbeid mellom flere etater.

Utfordringer og strategi

For Helse og omsorg er den største utfordringen at etterspørselen etter tjenester øker samtidig som den reelle ressurstilgangen reduseres. Dette skaper et kontinuerlig behov for endring og effektivisering. Det er stadig flere som har behov for og har forventninger til tjenesteomfanget som kommunen kan tilby.

Samhandlingsreformen har utfordret kommunen i svært stor grad gjennom overføring av ansvar fra spesialisthelsetjenesten til kommunen. Samhandlingsreformen startet i 2012 og det ble gjennomført store endringer de første årene. Imidlertid har ikke ansvarsoverføringen stoppet opp på noe tidspunkt, selv om det har gått noe saktere etter hvert.

I 2021 ble det etablert helsefellesskap mellom Nordlandssykehuset og kommunene i sykehusets nedslagsfelt. I helsefellesskapet skal sykehuset og kommunene gå fra å være parter til å bli partnere. I 2022 ble det etablert strategisk samarbeidsutvalg (SSU) og det første dialogmøtet ble avholdt. Kommunene i Nordlandssykehuset har også fått på plass felles kommunalt samhandlingssekretariat. Det forventes at kommunen og sykehuset i stadig større grad skal fremstå som likeverdige parter i samarbeidet. Dette vil få positive konsekvenser for pasientene som må forvente et bedre og noe mer sømløst tilbud. Både sykehuset og kommunene bør bruke denne muligheten til å få bedre kontroll over økonomien. Det ble i regi av Helsefellesskapet søkt og innvilget midler til et felles prosjekt for kommunene i 2024, Digital hjemmeoppfølging (DHO), noe som vi også fikk midler til i 2025. Arbeidet med DHO fortsetter og det vil være økt fokus på dette i tildeling av tjenester i 2026. Sortland kommune ser på dette som svært positivt.

Det regionale helseforetaket (Helse Nord) gjennomførte et arbeid med funksjons- og oppgavedeling i hele regionen i 2023. Deler av resultater av dette arbeidet er konkret rettet mot prosjekter man nå tenker å jobbe videre med for å sikre god samhandling og samordning av tjenestene til innbyggerne i kommunen. Det kan komme prosjekter som følge av endringer i ansvar og oppgaver for kommunene. Helse Nord utlyste i 2025 90 MNOK til samhandlingsprosjekter. I 2025 fikk vi som en del av interkommunal legevakt (IKL) og Nordlandsykehuset (NLSH), samhandlingsmidler til et forprosjekt for utvikling av intermediær avdeling. Prosjektet fikk tildelt 4 MNOK fra disse prosjektmidlene. Det er i høst (2025) søkt om ytterligere midler til nye samhandlingsprosjekter mellom kommune og spesialisthelsetjenesten. Dette er prosjekter som er positive sett opp mot god utnyttelse av kompetanse og gode pasientforløp.

Bygging av kommunens nye sykehjem, Fagerlundtunet bo- og aktivitetssenter ble ferdigstilt i høst og vi flyttet inn 1. september. Til tross for at vi har oppretta 14 nye plasser har vi fortsatt mangel på institusjonsplasser. Vi har gjennom store deler av 2025 hatt mange utskrivningsklare pasienter i NLSH.

Dette er svært uheldig med tanke på akuttberedskapen i distriktet og pasientens helsetjeneste**.** Byggetrinn to og tre i Fagerlundtunet bo- og aktivitetssenter vil gi oss ytterligere 32 plasser og må i nær fremtid planlegges, men på grunn av kommunes trange økonomi må vi finne avbøtende tiltak. Det vil derfor være behov for å ivareta flere i eget hjem. Det er behov for å planlegge flere tilrettelagte boliger for eldre, øke bemanningen i hjemmetjenesten og øke bruken av digitale tjenester. Det er behov for å styre tildeling av dagens omsorgsboliger i større grad til de med størst omsorgsbehov i tillegg til at disse boligene må bemannes slik at det er tilgjengelig personell på bygget til enhver tid, såkalt Omsorg+.

Vi må dreie tjenestene fra behandling til forebygging og den enkelte innbygger i kommunen må i større grad ta ansvar for egen helse og livssituasjon. Det vil derfor være behov for å koordinere og utvikle flere forebyggende tjenester enn vi har i dag. Helsehus med tilhørende funksjoner som frisklivskoordinator og frivilligkoordinator er en måte å organisere disse tjenestene på for å utnytte kommunale tilbud på en best mulig måte. Samtidig vil en frivilligkoordinator kunne involvere, koordinere og utvikle ulike tilbud fra frivilligheten til å være en del av denne tjenesten. Vi har ledige lokaler i Lamarktunet bo- og aktivitetssenter hvor vi allerede har flere forebyggende tjenester, fasiliteter som varmtvannsbasseng, samt rehabiliteringsavdeling samlokalisert. Det vil være økonomisk bærekraftig å se dette i sammenheng. Vi har ikke funnet rom innfor rammen til Helse og omsorg for å opprette funksjoner som frivilligkoordinator, frisklivskoordinator, forebyggende hjemmebesøk (2,5 årsverk) eller nødvendige investeringer til utstyr (600 TNOK) for å få dette på plass.

Vi har gjennom 2025 jobbet med prosjektet “Boliger for unge med funksjonsnedsettelse” som skal bygges i Søndre Frydenlund alle.' 16. Forprosjektet med muligheter på tomta er ferdig, men vi venter på godkjenning av reguleringsplanen. Det vil på valgt tomt kun være plass til 8 boliger og dermed oppretter man ytterligere en ekstra base i tillegg til de fire eksisterende basene som er spredt rundt om i kommunen. Dette er en svært ressurskrevende tjeneste særlig med tanke på bruk og tilgang på personell. Gjennom det siste året har vi sett en økning i utlyste stillinger uten kvalifiserte kandidater eller ikke søkere i det hele tatt. Det er med bekymring man ser at man nå er i ferd med å oppretter ytterlig en ny base hvor man vil få de samme utfordringene uten å tenke samlokalisering av basene for sambruk av kompetanse. Disse planlagte åtte nye boligen vil uansett ikke dekke det totale behovet for boliger til denne brukergruppa. En eventuell samlokalisering av flere brukerbaser vil gi muligheter for flere leiligheter i tillegg til at man kan sambruke og spare personell, samt utnytte tilgjengelig velferdsteknologi i større grad.

Det er også behov for flere boliger som er tilrettelagt for eldre - såkalte bofellesskap, omsorgsboliger eller botun, boliger til personer med rus og/eller psykiatriutfordringer og unge med utfordringer innenfor adferdsproblematikk for å effektivisere tjenesteleveranse. Dette kan ses i sammenheng med utredning av Håløygtunet som skal jobbes videre med i 2026.

Det anbefales at man avventer bygging av Søndre Frydenlund alle' 16 til utredninga av Håløygtunet er gjennomført sett i lys av mangel på tilgang på fagpersonell og den trange økonomiske situasjonen kommune er i.

Vi åpner Havnegata legekontor i november 2025. Det var planlagt en ekstra legehjemmel med tanke på å øke på kapasiteten i fastlegedekningen i kommunen, men disse ressursene har vært nødvendig å omdisponere til hjelpepersonell til de tre ulike legekontorene. Trang økonomi kan føre til at vi er nødt til å kutte legehjemler, noe som kommer til å gå ut over kapasiteten, kvaliteten og tilgjengeligheten til fastlegene.

I 2024 jobbet vi med TØRN - heretter kalt oppgavedeling. Arbeidet har stått stille den siste tiden og det er behov for å ta dette opp igjen i 2026. Oppgavedeling handler i hovedsak om å fordele oppgaver etter

personalets kompetanse. På den måten får kommunen utnyttet yrkesgruppenes kompetanse maksimalt og alle yrkes- og utdanningsgrupper gis så interessante oppgaver som mulig.

Som tjenesteleverandør vil det være et stort fokus på digitale førstevalg og digital tjenester for å klare å møte det økende behovet innenfor alle fagfelt i helse og omsorg.

Hovedmål

- Arbeide systematisk og tverrfaglig for å gi barn og unge like muligheter og utvikle innenforskap
  Hvordan gjør vi det:
  - Æ e mæ
  - Utvikle tverrfaglig habiliteringskompetanse
  - Samordne frivillige og kommunale ressurser
  - Fysisk tilrettelegging ved universell utforming og bruk av hjelpemidler
  - Sortlandshjelpa ung
  - Skole-LOS
  - SLT

- Arbeide tverrfaglig for å gi innbyggere og brukere helhetlig og koordinert tjenestetilbud
  Hvordan gjør vi det:
  - Sammenheng i tjenester
  - Økt satsning på forebyggende tiltak og informasjon
  - Bedre koordinering og samarbeid, for eksempel pasientens legemiddelliste (PLL)
  - Utvikling av kompetanse
  - Effektiv bruk av tilgjengelige ressurser
  - Fokus på friskhetsperspektivet
  - Danne møtepunkter via en bedre organisering av helse og omsorg
  - Danne en god kommunikasjonsplattform, for eksempel digihelse
  - Pårørendeavtale
  - Videre interkommunalt samarbeid med tanke på løsning av komplekse oppgaver

- Etablere helsehus med hensikt å samlokalisere relevante aktører som jobber med friskelementet i helsen vår
  Hvordan gjør vi det:
  - Forebyggende hjemmebesøk/helsestasjon for eldre
  - Frisklivstilbud

  Utvikle og formalisere samarbeidet med frivilligheten

- Gjennom planlegging og utforming av aktiviteter og tjenester fremme fellesskap, inkludering og deltagelse for alle aldersgrupper.
  Hvordan gjør vi det:
  - Kontinuerlig fokus på kompetanse, motivasjon, holdning og egnethet.
  - Sørge for trygge og gode rammer rundt personer med demens.
  - Bruke demensteamet som ressurs for hele rammeområde helse og omsorg.
  - Dagtilbud hvor brukere har et godt og forsvarlig aktivitets- og tjenestetilbud, uavhengig av botilknytning.
  - Styrke pårørendearbeid.

- Folkehelse -generasjonsleker
- Demenskor
- Treningsgrupper som Sterk og stødig

- Legge til rette for at alle som vil kan delta i arbeids-, fritids- og samfunnsliv
  Hvordan gjør vi det:
  Det er en målsetning at stadig flere skal ha mulighet til å kunne gå eller sykle til barnehage, skole, arbeid eller fritidsaktiviteter, og at dette skal bli det mest naturlige valget å ta.

  Etablere flere muligheter innenfor språkpraksis, arbeidstrening, sommerjobb for ungdom og aktiv bruk av tilrettelagte arbeidsplasser.

- Legge til rette for en mangfoldig frivillig sektor og anvende ressursene i seniorstyrken
  Hvordan gjør vi det:
  Prioritere frivilligsamarbeid og pårørendesamarbeid.

- Planlegge alle offentlige rom ut fra krav til universell utforming
  Arbeid med universell utforming i offentlig rom for å styrke kommunens satsningsområder; "Et aldersvennlig Sortland" og "Bo trygt hjemme".

- Planlegge boligareal med krav til gode kvaliteter med nærhet til hverdagsfunksjoner som barnehager og skoler, rekreasjonsområder, trygge trafikkforhold og lignende
  Hvordan gjør vi det:
  - Fokus på at brukere i miljøtjenesten har et optimalt tilrettelagt botilbud/boligstruktur ved god organisering og ressursutnyttelse.
  - Legge til rette for at flere brukergrupper har botilbud.

- Prioritere forebygging og tidlig innsats som bidrar til økt selvhjulpenhet og mestring i egen hverdag
  Hvordan gjør vi det:
  - Satsning på dagtilbud og aktivitetstilbud
  - Personsentrert omsorg er gjennomgående "Hva er viktig for deg"?
  - Helsetjenester som supplement til egen funksjon/egen tilrettelegging
  - Pasienter i hjemmetjenesten følges systematisk opp på ernæring
  - Satsning på hverdagsmestring - fokus på ressurser hos bruker
  - Styrke botilbud til utsatte grupper
  - Bruk av digital hjemmeoppfølging (DHO) i større grad.
  - Opprette flere nivå i omsorgstrappa. For eksempel Omsorg+

- Ta i bruk digitale løsninger og velferdsteknologi i tjenestene for å gi innbyggere økt selvhjulpenhet og mestring i egen hverdag
  Hvordan gjør vi det:
  - Se handlingsplan for kvalitet og plan for velferdsteknologi i sammenheng.
  - Gi innbyggerne mulighet til å mestre egne liv gjennom den» trygge boligen» og lignende veiledningstiltak for eksempel visningsrom for velferdsteknologi veiledningstiltak for.
  - Ta i bruk ny teknologi for å øke opplevd kvalitet i tjenestene.
  - Fremme aktivitetstilbud som fører til en bedre helse og aktive liv som for eksempel opprettelse av frisklivsentral, frivilligsamarbeid, folkehelsegruppe i HOMS.

- Tjenestene i helse og omsorg er samordnet og effektivt organisert, forutsatt satsning på bruk av ny teknologi
  Hvordan gjør vi det:
  - Utvikling og rekruttering av arbeidskraft gjennom kvalifikasjonsprogrammer, nyorganisering eller lignende.
  - Skaffe nye samhandlingsløsninger som kjernejournal, nytt journalsystem og velferdsteknologiske løsninger.
  - Styrke befolkningen til økt mestring og ivaretakelse av egen helse.
  - Tilpasse organiseringen slik at sammenheng i tjenestene blir enklere.

- Vektlegge universell utforming i all planlegging
  Hvordan gjør vi det:
  - Fokus på universell utforming vil bidra positivt i arbeidet med kommunens satsningsområder; et aldersvennlig Sortland, aktivitet og fellesskap og «Bo trygt hjemme».

Sammendrag budsjett

Utvikling i budsjettrammen

Helse og Omsorgs budsjett for 2026 er utarbeidet med sikte på at tjenestenivået for 2025 i utgangspunktet skal beholdes. Likevel er det lagt inn tiltak i budsjettet for å møte rammen. Dette kan påvirke omfanget av dagens tjenesteproduksjon. Det er imidlertid vanskelig å forutsi eksakt hvor mye utfordringsbildet endrer seg på et år og i hele økonomiplanperioden.

I forbindelse med åpning av Fagerlundtunet sykehjem og opprettelse av Havnegata legekontor har det vært ei økning i antall årsverk fra 2025 til 2026. Dette er i hovedårsaken til økningen.

Kutt i tiltak / reduserte ytelser

Kutt i rusforebyggende tjenester (-0,828 MNOK per år)
Kommunen har i flere år hatt en SLT-koordinator (Samordning av Lokale kriminalitetsforebyggende Tiltak) som bindeledd mellom politi, skole, barnevern, NAV, helse, fritidstjenester og frivilligheten. Rollen er opprettet for å sikre helhetlig og samordnet innsats for å forebygge kriminalitet, rus og utenforskap blant barn og unge.

Flere av oppgavene SLT-koordinatoren utfører, kan i prinsippet ivaretas av eksisterende tjenesteledere innen oppvekst, helse og sosial.

Konsekvenser:
SLT-koordinatoren har som hovedfunksjon å samle aktørene, koordinere innsats og følge opp tiltak på tvers av sektorer. Uten denne rollen er det risiko for at samhandlingen blir fragmentert og lite systematisk. Fravær av en helhetlig koordinering kan føre til at enkelte barn og unge faller utenfor oppfølgingen. Dette kan gi økt risiko for rus, kriminalitet og utenforskap, noe som igjen kan medføre høyere kostnader på sikt.
SLT-modellen innebærer faste møtepunkter, felles prioriteringer og rapportering. Uten en koordinatorstilling kan strukturen falle bort, og vi mister et styringsverktøy i forebyggingsarbeidet.

Et kutt i SLT-koordinatorstillingen vil gi en umiddelbar økonomisk besparelse. Samtidig innebærer det en risiko for at kommunen mister evnen til å arbeide systematisk og samordnet med

kriminalitetsforebygging. Dette kan på lengre sikt føre til økte utgifter innen barnevern, helse og politi, samt redusert trygghet for innbyggerne.

det anbefales at konsekvensene av et eventuelt kutt nøye veies opp mot mulige gevinster, og at det vurderes alternative løsninger for å sikre at samordningsarbeidet ikke faller bort, samt vurdere hvorvidt kortsiktig innsparing gjennom kutt i SLT-koordinatoren oppveier de langsiktige risikoene ved å svekke den samordnede innsatsen for forebygging av kriminalitet og utenforskap.

Reduksjon en legehjemmel (-0,65 MNOK per år)
Pasienter tilhørende aktuell liste må fordeles på resterende leger eller det må settes av ø-hjelps timer daglig som kan benyttes av de som ikke har fastlege.

Innbyggerne i Sortland vil merke at fastlegene blir mindre tilgjengelige; det vil bli lengre ventetid, det vil ta lengre tid før man får svar på henvendelser som ikke er akutte, det vil bli svært vanskelig å få byttet fastlege dersom man skulle ønske det.

Befolkningen har krav på å kunne bytte fastlege, det vil bli enda vanskeligere å oppfylle enn i dag, ingen ledige plasser til innflyttere, deriblant flyktninger.

Reduksjon i dagaktivitetstilbud til personer med demens (-0,86 MNOK per år)

En reduksjon i dagaktivitetstilbudet for personer med demens kan ha flere konsekvenser for kommunen. Brukerne vil miste et viktig tilbud som bidrar til struktur, trygghet og sosialt fellesskap, noe som kan føre til raskere sykdomsutvikling og økt behov for andre tjenester. For pårørende kan det bety større omsorgsbyrde og høyere risiko for utmattelse, som igjen kan gi økt etterspørsel etter avlastning og institusjonsplass. På lengre sikt kan dette føre til høyere kostnader for kommunen, samtidig som kvaliteten og helheten i omsorgstjenestene svekkes.

Reversering av mat til hjemmeboende (-0,3 MNOK per år)

Reversering av mat til hjemmeboende som gir en effekt på 0,3 MNOK i besparelse per år.

Ønskede tiltak (ikke budsjettert)

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Prioritet	Endringskode	2026	2027	2028	2029
Etablere helsehus	1	Nye tiltak - Drift	2 650	2 650	2 650	2 650
Innløse avtalehjemmel fysioterapeut.	1	Kutt i tiltak / reduserte ytelser	0	-600	-600	-600
Reduksjon i antall institusjonsplasser	1	Kutt i tiltak / reduserte ytelser	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
Samlokalisering av brukerbaser i miljøtjenesten	1	Nye tiltak - Drift	0	-2 250	-4 500	-4 500
Skole-LOS - inkludering av barn og unge	1	Kommunestyrets vedtak	468	468	936	936
Styrke frivilligheten	1	Politiske vedtak	1 000	1 000	0	0
Sum			**-3 882**	**-6 732**	**-9 514**	**-9 514**

Beskrivelse

Etablere helsehus
Helse og omsorg har utredet muligheten for etableringen av Helsehus på Lamarktunet Bo- og rehabiliteringssenter. Helse og omsorg har sett på nødvendige ressurser, arealbehov og samarbeidsmodeller som tilrettelegger for helhetlig og koordinert oppfølging av forebyggende, rehabiliterende og habiliterende tjenester. I Helsehuset vil en tilby målrettede forebyggende og helsefremmende tjenester rettet mot alle aldersgrupper og skape sammenheng og synergier mellom lavterskel forebyggende/helsefremmende tiltak og etablerte helse- og omsorgstjenester. Samarbeid med frivillig sektor er en del av utredningen.

I forbindelse med at en del av tjenestetilbudet på Lamarktunet bo- og rehabiliteringssenter ble flyttet over til Fagerlundtunet bo- og aktivitetssenter, ble det ledige lokaler på Lamarktunet. I utredning av saken er det beskrevet tilbud som allerede er på Lamarktunet og som kan inngå i helsehuset og nye helsefremmende og forebyggende tjenester samt tettere kobling mellom Helse og omsorg og frivillige lag og foreninger.

Forebyggende hjemmebesøk til eldre som ble behandlet i Driftsutvalget (sak 24/886 og orienteringssak 03/25) og i Eldrerådet (sak 18/24) er fulgt opp i utredningen.

De fleste nye tjenestene i utredningen av Helsehus er av forebyggende og helsefremmende karakter og dekker universelle, målrettede og individuelle lavterskeltilbud rettet mot hele befolkningen. I følge Helse- og omsorgstjenesteloven (§ 3-3 og § 3-2) pålegger kommunen *ansvar for nødvendige helsefremmende og forebyggende tjenester* og videre *fremme helse og forebygge sykdom, skade og sosiale problemer*». Folkehelseloven (§ 4) definerer at kommunen har et ansvar for å *«iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer»* . Dette styrker kommunenes strategiske ansvar for forebygging. Sortland kommunes kommunedelplan samfunnsdel beskriver kommunens strategier og mål for at flest mulig skal bo lengst mulig hjemme og fokus på mestring av eget liv.

Innløse avtalehjemmel fysioterapeut.
Innløse avtalehjemmel fysioterapeut. Konsekvens: redusert tilbud til innbyggerne. Det er bra kapasitet i tjenesten, samt det leveres tjenester til innbyggere utenfor kommunen.

Reduksjon i antall institusjonsplasser
Reduksjon i antall institusjonsplasser vil kunne få flere konsekvenser for kommunen. For det første vil det føre til lengre ventetid på institusjonsplass med omfattende behov, noe som kan skape press på både pårørende og hjemmetjenesten. Kommunen kan oppleve økt belastning på eksisterende helse- og omsorgstjenester, spesielt dersom flere brukere må få avansert oppfølging hjemme. Dette kan igjen gi høyere arbeidsbelastning for ansatte og utfordringer med å opprettholde kvaliteten i tjenestene. Nedleggelsen kan på kort sikt gi økonomiske innsparinger, men på lengre sikt innebære økte kostnader dersom behovene i befolkningen ikke dekkes tilstrekkelig.

Samlokalisering av brukerbaser i miljøtjenesten
Samlokalisering av botilbud til personer med funksjonsnedsettelse.

Ved å samlokalisere brukerbaser i Kjempenhøy, Karles vei og Snorres vei, samt bygge boligene i Søndre Frydenlund Alle' 16 i samme område vil gi en besparelser på to nattevakter (6 stillinger x 64%). En lederressurs (100% stilling).

Effekt av stordriftsfordel med reduksjon antall ansatte sett opp mot små enheter. Gir mulighet for at personell kan jobbe på tvers av avdelingene. Reduserer tidsbruk på forflytning mellom adresser. Erfaring viser at det er lettere å rekruttere til større enheter hvor det er større fagmiljøer enn til små fagmiljøer med en eller svært få ansatte. Personalressurser kan utnyttes bedre. Sektoren ser med stor bekymring på utfordringer med å rekruttere ansatte til tjenesten og det blir viktig å gjøre tiltak for å utnytte tilgjengelige ressurser på en mest mulig måte slik at vi kan møte behovet fremover.

Besparelser 2 nattevakter 3 398 136. Besparelser en lederressurs 1 123 000 ved samlokalisering av flere brukerbaser, samt samlokalisering av planlagt bygging av base i Søndre Frydelund alle' 16.

Det er lagt inn halvårsvirkning fra 2027 da man anser at det ikke er realistisk å ha bygg ferdig før 2027. Byggekostnader er ikke hensyntatt.

Kommunen vil også få MVA kompensasjon ved samlokaliserte boliger der minst 80% av beboer har behov for heldøgns helse og oms.tj.

Skole-LOS - inkludering av barn og unge
Kommunens andel til prosjekt ungdomsLOS. Kommunen mottar 468 TNOK i tilskuddsmidler fra BUFDIR og må ha tilsvarende andel selv.

Styrke frivilligheten
Tidligere vedtatt midler til styrking av frivilligheten er tatt ut for å balansere budsjettet. (1,0 MNOK)

Stab Helse og omsorg

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	6 108	4 976	3 025	3 025	3 025	3 025
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	719	1 532	702	702	702	702
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	5 577	204	100	100	100	100
Overføringsutgifter	221	41	50	50	50	50
Sum Driftsutgifter	**12 625**	**6 752**	**3 877**	**3 877**	**3 877**	**3 877**
Driftsinntekter						
Refusjoner	-5 012	-182	-200	-200	-200	-200
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-106	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-5 118**	**-182**	**-200**	**-200**	**-200**	**-200**
Sum	**7 507**	**6 570**	**3 677**	**3 677**	**3 677**	**3 677**

Beskrivelse av dagens virksomhet

I 2024 ble det gjort omorganisering i helse og omsorg for en større mulighet for strategisk jobbing. Det vil likevel være nødvendig med ytterligere justeringer for en bedre effektiv måte å jobbe med utvikling av tjenestene. Dette vil påvirke helse- og omsorgssjefens stab. I dag består den av økonomirådgiver.

Utviklingsavdeling

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	4 970	4 844	5 929	5 929	5 929	5 929
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	285	414	594	594	594	594
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	127	130	160	160	160	160
Overføringsutgifter	-227	80	14	14	14	14
Finansutgifter	111	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**5 266**	**5 468**	**6 697**	**6 697**	**6 697**	**6 697**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	16	0	0	0	0	0
Refusjoner	-1 548	-659	-668	-668	-668	-668
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-234	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-1 766**	**-659**	**-668**	**-668**	**-668**	**-668**
Sum	**3 500**	**4 808**	**6 029**	**6 029**	**6 029**	**6 029**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Under omorganiseringen flyttet man oppgaver som tidligere lå til ulike rådgivere over til enhetslederne for den enkelte fagenhet, samt tatt bort rollen som assisterende kommunalsjef. Sistnevnte fungerer i dag som leder for kommunepsykolog, kommuneoverlege, miljøingeniør, SLT-koordinator og folkehelsekoordinator, som er organisert under denne avdelingen. Rådgiver kvalitet og utvikling, samt ansvar for private fysioterapeuter er også organisert i denne enheten.

Fellesfunksjoner

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	2 938	3 366	2 260	2 260	2 260	2 260
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	264	135	247	247	247	247
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	4 911	6 874	5 472	5 472	5 472	5 472
Overføringsutgifter	5 604	4 696	6 120	6 120	6 120	6 120
Finansutgifter	29	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**13 747**	**15 072**	**14 098**	**14 098**	**14 098**	**14 098**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-606	-600	-770	-770	-770	-770
Refusjoner	-4 431	-3 491	-3 731	-3 731	-3 731	-3 731
Overføringsinntekter	-50	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-5 086**	**-4 091**	**-4 501**	**-4 501**	**-4 501**	**-4 501**
Sum	**8 661**	**10 981**	**9 597**	**9 597**	**9 597**	**9 597**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Under dette ansvaret har man plassert ulike utgifter som lærlinger, driftstilskudd til fysioterapeuter, krisesenter og fellesprosjekter som omhandler store deler av sektoren.

Helsestasjon

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	13 596	14 826	15 181	15 181	15 181	15 181
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 187	1 342	1 338	1 338	1 338	1 338
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	475	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	171	100	225	225	225	225
Finansutgifter	854	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**16 284**	**16 269**	**16 744**	**16 744**	**16 744**	**16 744**
Driftsinntekter						
Refusjoner	-2 441	-818	-1 268	-1 268	-1 268	-1 268
Overføringsinntekter	-29	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-474	0	-134	-134	0	0
Sum Driftsinntekter	**-2 944**	**-818**	**-1 402**	**-1 402**	**-1 268**	**-1 268**
Sum	**13 340**	**15 451**	**15 342**	**15 342**	**15 476**	**15 476**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Helsestasjonen har ansvar for svangerskaps- og barselomsorg, oppfølging av spe- og småbarn samt skolehelsetjeneste i grunnskole, ungdomsskole og videregående skole og Helsestasjon for ungdom (HFU).

Ved Sortland helsestasjonen er det ansatt 11 helsesykepleiere (10,5 still.) samt 1,5 stilling for jordmor. I tillegg er det barnekoordinator i 100%, fysioterapeut i 50 %, merkantil i 50% og en psykisk helserådgiver 100 % stilling.

Ifølge KOSTRA – tall har Sortland en helsestasjonstjeneste som har ligget lavt dimensjonert. Vi er nå tilfredsstillende dimensjonert.

Sortland kommune har over mange år mottatt tilskudd til styrking av helsestasjon og skolehelsetjenesten. Det har vi også fått for 2025 og håper å få det videre. Deler av prosjektmidlene i 2025 benyttes i Sortlandshjelpa UNG; 50% stilling for helsesykepleier.

I 2022 kom prosjektet med LOS – funksjon i gang. LOS er et tiltak der en arbeider for å redusere bekymringsfullt fravær i grunnskolen. Det arbeides både på individ- og systemnivå. Prosjektet er finansiert delvis gjennom statlige midler og delvis med egenandel fra Sortland kommune. Prosjektets resultater er svært gode. Prosjektet varte til april 25, og man har ikke klart å finne rom for kommunens andel innenfor rammen for det kommende året.

Kommunen har mottatt over 700 ukrainske flyktninger ved utgangen av 2025. For å kunne imøtekomme de koordineringsutfordringer dette har medført har det fra 2022 vært benyttet ca. 50% stilling til en koordinatorfunksjon. Det har vært innleid pensjonert helsesykepleier for å kunne ivareta disse oppgavene.

Helsestasjonens ansatte har over tid opplevd at ungdomsmiljøet på Sortland er utfordrende. I 2025 har dette ikke vært noe mindre problem. Ungdom starter tidligere å eksperimentere med rus. Det er økende utfordringer i forhold til psykiske uhelse og bekymringsfullt skolefravær blant barn og unge i grunnskole og videregående skole.

Hjemmetjenesten

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	59 960	59 744	59 979	59 979	59 979	59 979
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	5 312	3 983	3 914	3 914	3 914	3 914
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	648	472	472	472	472	472
Overføringsutgifter	1 020	504	504	504	504	504
Sum Driftsutgifter	**66 940**	**64 702**	**64 869**	**64 869**	**64 869**	**64 869**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-729	-768	-870	-870	-870	-870
Refusjoner	-7 064	-4 239	-4 219	-4 219	-4 219	-4 219
Sum Driftsinntekter	**-7 793**	**-5 007**	**-5 089**	**-5 089**	**-5 089**	**-5 089**
Sum	**59 147**	**59 695**	**59 780**	**59 780**	**59 780**	**59 780**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Hjemmetjenesten i Sortland er organisert i 3 lag. Inndelingen er gjort etter faglige føringer. Lag 1 har hovedvekt på hverdagsmestring/rehabilitering, lag 2 på rus og psykisk helse samt palliasjon og lag 3 på demens og kognitiv svikt. En slik organisering gjør at de ansatte kan spesialisere seg faglig, ha kontakt

med færre pasienter og dermed gi et bedre faglig tilbud med større nærhet til hver enkelt pasient. Det er en viss fare for at organisasjonsformen kan gå ut over effektiviteten i og med at kjøring eller tid i bil kan bli noe forlenget. Organiseringen praktiseres i sin helhet i sentrale områder av kommunen og «tynnes ut» jo lenger ut i distriktet pasienten bor. Bor pasienten langt fra sentrum må flere oppdrag slås sammen og således bli uavhengige av lagstilhørighet. Dette for å unngå unødig mye kjøring. Mennesket er sammensatt så det vil likevel være behov for å ha lister med flere fagfelt samlet. Det er behov for å se på om denne organiseringen er mest hensiktsmessig.

Hjemmetjenestens store utfordring over mange år har vært at samhandlingsreformen har medført en betydelig endring av brukergruppen. Pasienter som skrives ut fra sykehus har blitt mye mer syk og står ofte på kompliserte behandlingsformer som krever personell med høy kompetanse. Dette er i første rekke en kompetanseutfordring, men selvsagt også en ressursmessig utfordring. Hjemmetjenesten har klart å omstille seg på en svært god måte. De nye oppgavene handteres godt. Ressursmessig har det vært utfordrende, og tjenesten har blitt tilført ressurser over flere år. Etter flytting inn i nye lokaler i Fagerlundtunet bo- og aktivitetssenter har de fått mer egnede lokaler.

Dagtilbudet for personer med demenssykdom er også organisert under hjemmetjenesten og er et viktig tiltak for at personer med demens kan bo lengre hjemme. Man klarer å dekke dagens behov innenfor dagens ressurser, men det vil bli behov for å øke dette i takt med den demografiske utviklingen.

Enheten har ansvar for organiseringen av mat til hjemmeboende som ikke kan eller klarer å lage mat selv. Ordningen er søknadsbasert og vil bli vurdert av Tjenestekontoret i hvert enkelt tilfelle. Utkjøring av mat er et samarbeid mellom Frivilligsentralen og hjemmetjenesten, og tilbudet baseres på selvkost.

Institusjon

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	111 335	118 247	137 136	137 136	137 136	137 136
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	16 393	14 707	15 329	15 329	15 329	15 329
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 121	1 524	1 514	1 514	1 514	1 514
Overføringsutgifter	3 034	1 948	1 868	1 868	1 868	1 868
Finansutgifter	18	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**132 901**	**136 426**	**155 848**	**155 848**	**155 848**	**155 848**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-17 609	-17 179	-19 159	-19 159	-19 159	-19 159
Refusjoner	-9 527	-10 148	-13 645	-13 645	-13 645	-13 645
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-292	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-27 427**	**-27 328**	**-32 804**	**-32 804**	**-32 804**	**-32 804**
Sum	**105 473**	**109 099**	**123 044**	**123 044**	**123 044**	**123 044**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Sortland kommune driver i dag to sykehjem. Det er Lamarktunet med 60 plasser og Fagerlundtunet med 32 plasser. Lamarktunet har 4 avdelinger. Kårstua (18) - hovedsakelig for korttidsplasser, palliasjon og rehabilitering. Laen (18) som er tilrettelagt for omfattende somatisk pleie samt Stabburet (12) og Gammelstua (12) som gir tilbud til personer med demens/kognitiv svikt. Fagerlundtunet med 32 plasser over fire bogrupper Skata, Blåheia, Galten og Urtinden gir tilbud til personer med demens/kognitiv svikt.

To av disse plassene brukes til avlastning. Åpning av det nye sykehjemmet 1. september 2025 har gitt oss 14 nye sykehjemsplasser.

Sjøgata bofellesskap er også organisert under institusjonstjenesten. Her er det 12 plasser i heldøgns bofellesskap.

Tilbud om sykehjem gis til personer som ikke lenger kan gis tilbud i eget hjem eller omsorgsbolig. Terskelen for å motta tjenesten er, og skal være, høy i den forstand at tilbudet kun skal brukes der det ikke kan gis et forsvarlig tilbud i hjemmet. I de seneste årene har Sortland slitt med at pasienter har blitt liggende på sykehuset etter at de har vært utskrivningsklar. I 2025 har dette vært særlig høyt. Dette er ugunstig for sykehuset, kommunen og ikke minst for pasientene som har behov for et annet tilbud. Detter er svært bekymringsfullt med tanke på pasienten, kommuneøkonomien og akuttberedskapen i sykehuset. Etter åpning av Fagerlundtunet har det vært nedgang selv om man i perioder ikke har klart å ta imot alle utskrivningsklare pasienter. Det vil gjennom det neste året være behov for å se på alternative tilbud gitt på et lavere nivå.

Tjenestetilbud i sykehjem er avgrenset i form av at antall pasienter er fast. Behandlingen som gis i sykehjem er stadig mer avansert og krever en annen kompetanse enn før samhandlingsreformen. Utfordringene i sykehjem er særlig av faglig karakter. Kommunens strategi er å fortsette med å bygge kompetanse blant personellet som jobber i avdelingene. I tillegg må kommunen lykkes med rekruttering av alle personellgrupper.

Videre er det viktig at kommunen viderefører arbeidet med kvalitetsforbedring.

Legetjenesten

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	41 379	38 037	50 911	50 911	50 911	50 911
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	6 547	5 218	6 344	6 344	6 344	6 344
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	16 226	10 245	15 080	15 080	15 080	15 080
Overføringsutgifter	1 199	359	359	359	359	359
Sum Driftsutgifter	**65 352**	**53 860**	**72 694**	**72 694**	**72 694**	**72 694**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-5 701	-4 240	-6 360	-6 360	-6 360	-6 360
Refusjoner	-19 323	-12 019	-16 819	-16 819	-16 819	-16 819
Sum Driftsinntekter	**-25 023**	**-16 259**	**-23 179**	**-23 179**	**-23 179**	**-23 179**
Sum	**40 328**	**37 601**	**49 515**	**49 515**	**49 515**	**49 515**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Legetjenesten i Sortland består av 16 fastleger og 2 leger i spesialisering 1 (LIS1). Tjenesten vil fra 2026 være fordelt på tre kontorer. Det er Parkveien legekontor (gamle Rådhus II legekontor), Blåbyen legekontor og Havnegata legekontor.

Vi har hatt en del fravær av leger som har medført økt bruk av vikarbyrå i 2025, dette ser ut til å vedvare utover 2026 da det er rekrutteringsutfordringer til midlertidige stillinger.

Miljøtjenesten

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	87 478	87 637	89 073	89 073	89 073	89 073
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 811	3 234	3 678	3 678	3 678	3 678
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	681	231	186	186	186	186
Overføringsutgifter	422	288	288	288	288	288
Finansutgifter	22	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**92 413**	**91 391**	**93 225**	**93 225**	**93 225**	**93 225**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	0	0	0	0	0	0
Refusjoner	-21 286	-22 860	-21 406	-21 406	-21 406	-21 406
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-18	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-21 303**	**-22 860**	**-21 406**	**-21 406**	**-21 406**	**-21 406**
Sum	**71 110**	**68 530**	**71 819**	**71 819**	**71 819**	**71 819**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Miljøtjenesten i helse og omsorg gir tjenester til mennesker med varig nedsatte fysiske og/eller kognitive funksjonsvansker, særlig personer med psykisk utviklingshemming.

Miljøarbeidertjenesten består av flere boliger både i bofellesskap og frittliggende boliger, avlastning til foreldre med særlig tyngende omsorgsoppgaver, aktivitetssenter og barneboliger.

For kommunen er det en utfordring at flere av disse botilbudene har begrenset størrelse (antall enheter samlokalisert). Det kan i noen tilfeller gi liten mulighet for å effektivisere tjenestene for eksempel til bruk av nattevakt. Det meste av boligmassen som benyttes i miljøtjenesten er av eldre type. Mye er bygget opp rundt HVPU – reformen som ble iverksatt i 1991 uten at det er gjort vesentlige oppgraderinger. Boligstrukturen er preget av at det er relativt små klynger av boliger. Denne strukturen er ikke formålstjenlig på lang sikt. Større klynger gir større muligheter for effektiv tjenesteyting og større faggrupper/nettverk. I 2025 har man jobbet med forprosjekt til 8 nye boliger til denne brukergruppa. Dette vil gi ytterligere en ny liten base som er svært kostbar og ressurskrevende å drifte. Disse åtte boligene er likevel vikke nok for å tilfredsstille behovet. Mot slutten av 2025 har man jobbet med på alternativer for en mer effektiv tjeneste, men dette arbeidet er ikke ferdig i skrivende stund.

Man ser en generell økende utfordring med rekruttering av personell til denne brukergruppa og til omfattende tjenester i det enkelte hjemmet.

Sortlandshjelpa

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	19 151	20 331	20 859	20 859	20 859	20 859
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	2 411	847	983	983	983	983
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	9	10	10	10	10	10
Overføringsutgifter	329	47	47	47	47	47
Finansutgifter	243	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**22 144**	**21 234**	**21 899**	**21 899**	**21 899**	**21 899**
Driftsinntekter						
Refusjoner	-2 692	-1 362	-1 777	-1 777	-1 777	-1 777
Overføringsinntekter	0	0	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-5	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-2 697**	**-1 362**	**-3 177**	**-3 177**	**-3 177**	**-3 177**
Sum	**19 447**	**19 873**	**18 723**	**18 723**	**18 723**	**18 723**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Sortlandshjelpa, Psykisk helse og avhengighet gir tilbud til personer med forskjellige former for psykiske helseplager og rusutfordringer. Avdelingen ble bygget opp gjennom statens opptrappingsplan for psykisk helse (1990 og 2000 – tallet). Avdelingen har i dag 22 årsverk, og inkluderer 2 årsverk i Foyer som er botilbud for unge i alderen 16-25 år som trenger oppfølging og botrening for en kortere periode.

Vi ser fortsatt en økende grad av henvendelser fra mennesker som ønsker hjelp fra Sortlandshjelpa.

Sortlandshjelpa er et lavterskeltilbud uten ventetid og som gis etter prinsippet – «Hjelp som hjelper». Det er den som har behov for hjelp som vet best hva den trenger hjelp til og terapeuten eier ikke verken hjelpa eller «oppskrifta på hva som er best for den enkelte». Hjelp gis i stor grad gjennom kurs, grupper, og selvhjelpsgrupper. Det gis fortsatt individualtilbud, men en tilstreber å redusere det i størst mulig grad.

Sortland samarbeider med andre kommuner i Vesterålen og spesialisthelsetjenesten om tilbudet kalt FACT. Dette tilbudet gis til personer som har alvorlige diagnoser og trenger tett oppfølging. Et annet eksempel på moderne og effektivt tilbud til gruppen er IPS (Individuell jobbstøtte). NAV, spesialisthelsetjenesten og Sortlandshjelpa samarbeider slik at personer med helseutfordringer kan komme ut i ordinært arbeidsliv.

Sortland har en særlig utfordring innenfor det psykisk helsefeltet. Dette skyldes større utfordringer enn gjennomsnittlig blant kommunene i Nordland.

Sortlandshjelpa UNG har er en samhandling mellom Sortlandshjelpa, helsestasjon og oppvekst, og er en sammensetning av fast ansatte og ansatte i prosjektstillinger.

Det er et tiltakende problem at enkelte personer med rusutfordringer mangler bolig og samtidig mangler kompetanse i det å bo. Sortland kommune har ikke boliger til dette formålet.

Tjenestekontoret

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	13 859	13 155	10 311	10 311	10 311	10 311
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	353	220	221	221	221	221
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 502	10 078	0	0	0	0
Overføringsutgifter	33	15	15	15	15	15
Sum Driftsutgifter	**16 746**	**23 467**	**10 546**	**10 546**	**10 546**	**10 546**
Driftsinntekter						
Refusjoner	-2 527	-5 687	-635	-635	-635	-635
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-10	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-2 537**	**-5 687**	**-635**	**-635**	**-635**	**-635**
Sum	**14 209**	**17 780**	**9 911**	**9 911**	**9 911**	**9 911**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Tjenestekontoret har ansvar for vurdering og behandling av søknader om helse og omsorgstjenester samt fatte vedtak i de samme sakene. Dette gjelder alle kommunale helse- og omsorgstjenester bortsett fra Sortlandshjelpa og dagtilbudet for personer med demens.

Tjenestekontoret har også funksjon som koordinerende enhet i kommunen. Det vil si at de tar imot og følger opp henvendelser om koordinerte tjenester for personer med omfattende behov, samt håndtering av elektronisk meldingsutveksling med spesialisthelsetjenesten, andre samarbeidspartnere som for eksempel rehabiliteringsavdelinger og våre egne kommunale tjenester.

I tillegg har kontoret et administrativt ansvar for Brukerstyrt personlig assistanse, støttekontakt og omsorgsstønad. Kontoret har også ansvar for vurdering og tildeling av kommunale omsorgsboliger, samt boligtilbud tilknyttet miljøtjenestens baser.

Tjenestekontoret disponerer 4,5 årsverk, og har over de siste par årene hatt en merkbar økning i saksmengde i tråd med demografisk utvikling, og opplever også økning i antall mottatte klagesaker. Dette merkes særlig med tanke på at klagesaksbehandling er spesielt krevende både tidsmessig og ressursmessig.

Teknisk og Samfunnsutvikling

Driftsbudsjett
Fordeling på hovedart

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	88 829	86 018	89 695	89 695	89 695	89 695
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	75 062	72 495	76 965	76 965	75 965	75 465
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	9 133	9 534	9 648	9 648	9 648	9 648
Overføringsutgifter	31 908	15 024	13 701	13 701	13 701	13 701
Finansutgifter	14 970	15 795	18 200	18 200	18 200	18 200
Sum Driftsutgifter	**219 902**	**198 866**	**208 210**	**208 210**	**207 210**	**206 710**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-60 340	-64 302	-72 217	-72 217	-72 217	-72 217
Refusjoner	-51 153	-34 065	-32 215	-32 215	-32 215	-32 215
Overføringsinntekter	-42	0	-1 932	-1 932	-1 932	-1 932
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-791	-149	-0	-0	-0	-0
Sum Driftsinntekter	**-112 326**	**-98 517**	**-106 364**	**-106 364**	**-106 364**	**-106 364**
Sum	**107 576**	**100 349**	**101 846**	**101 846**	**100 846**	**100 346**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Teknisk sektor; "Teknisk og Samfunnsutvikling", består av enhetene Teknisk drift, Prosjekt og utvikling, Plan og forvaltning, samt Brann og redning. I tillegg har sektoren kompetanse og ressurser som ivaretar sektorens økonomiarbeid og kommunens eiendomsforvaltning.

Sektoren produserer tjenester som berører hele befolkningen i Sortland kommune, direkte og indirekte. Mange av tjenestene er av samfunnskritisk art som krever særskilt kompetanse. Ved årsskiftet har Teknisk og Samfunnsutvikling nødvendig kompetanse på alle områder, om enn ikke tilstrekkelig for å dekke alle løpende oppgaver. Det arbeides fortløpende med å dekke avviket.

Sum antall årsverk budsjett 2026: 114. Antall ansatte budsjett 2025: 133.

Utfordringer og strategi

Knapphet på ressurser vil alltid være en stor utfordring– bemanningsmessig så vel som økonomisk. Vi opplever stadig at det kan være vanskelig å rekruttere personell, så enkelte stillinger kan bli stående ledig over lengre tid. Språkbarrierer kan vanskeliggjøre både rekruttering og ansettelsesforhold. Å gjøre gode rekrutteringer er utfordrende, men av stor betydning.

Økende vedlikeholdsetterslep på bygg og anlegg og utdaterte anlegg som dels ikke er i bruk krever mer ressurser enn medarbeidere med ansvar for disse opplever at stilles til rådighet. Det er nødvendig å fremme sak(er) for avklaring av enkelte eiendommers fremtid.

Økende behov for digital kompetanse, økte krav fra myndigheter gjennom ulike lover og forskrifter, opplevd handlingsrom mellom forvaltningsregler og forventninger samt et mylder av gamle planer er alle områder hvor det oppleves at vi møter utfordringer og ikke får ønsket fremdrift.

Strategi for å møte utfordringene er å tenke "i forkant" og søke handling deretter. Tydelige prioriteringer, herunder søke politisk avklaring på hva vi skal gjøre mindre av eller ikke gjøre. Gjøre oppgaver ferdig.

Hovedmål

- Bygge et tydelig og avgrenset sentrum med gode adkomst- og parkeringsløsninger for innbyggere og tilreisende
  Hvordan gjør vi det:
  - Utvikle "Sortlandspakken" som plan og metode for styrket samskaping regionalt og lokalt.
  - Samarbeide med Byforeningen for etablering av havnepromenade og attraktive byrom.
  - Få på plass gode parkeringsløsninger der man prioriterer handelens behov.
  - Legge til rette for effektiv trafikkavvikling i sentrum og gjennom Vesterålsgata

- Legge til rette for fortetting med boliger, næring og møteplasser i sentrum
  Hvordan gjør vi det:
  - Reviderer Byplan for mer fleksibel bruk av sentrumsnære arealer der kommunen samarbeider om utvikling av attraktive møteplasser.
  - Planlegger alle nye kommunale bygg med ambisjon om minimum passivhus.
  - Etablerer tett og åpent samarbeid med Byforening for utvikling av Sortland Sentrum.
  - Ser på mulighetene for å gjøre planprosessene mer åpne gjennom bruk av Storymap eller lignende.

- Målrettet arbeid med klimatilpasning og styrket samfunnssikkerhet i alle kommunale planer
  Hvordan gjør vi det:
  - Planlegger for et vann- og avløpssystem tilpasset økt risiko for stormflo og økt mengde overvann.
  - Klimautfordringer og tilpassing for redusert risiko er et sentralt premiss i all kommunal planlegging.

- Prioritere utviklingsprosjekter og samhandling med eksterne aktører
  Hvordan gjør vi det:
  - Intensiverer innsatsen for at byggesaksbehandling skal bli i tråd med lovverk
  - Sikrer effektive planprosesser i samarbeid med eksterne aktører

- Samarbeid med Reno-Vest for styrket sortering og redusert avfallsmengde totalt
  Hvordan gjør vi det:
  - Miljøsertifisering av alle kommunale enheter

- Sikre rent drikkevann og hindre utslipp av urenset avløp
  Hvordan gjør vi det:
  - Følger opp vedtatt avløpsplan; reviderer denne

- Styrke kommunens boligpolitikk gjennom strategisk planlegging og vilje til økonomisk risiko og sterk gjennomføringskraft
  Hvordan gjør vi det:
  - Utvikle boligområder gjennom utbyggings-avtaler med private.
  - Rullere Byplan med sikte på å lette mulighetene for fleksibel bruk av areal i sentrum.

- Styrke Kystvaktas tilstedeværelse i nord ved å legge til rette for Kystvaktas behov for areal og kaiplass
  Legge til rette for alternativ lokalisering av nytt havneavsnitt.

- Styrke Sortland som knutepunkt for regionalt og lokalt kollektivtilbud
  Hvordan gjør vi det:
  - Realisere kollektivterminal i sentrum tilrettelagt for de reisendes behov.

- Utvikle attraktive næringsområder
  Mål om å til enhver tid ha 20 mål næringsareal tilgjengelig.

- Utvikle plan for stedsutvikling og grønn mobilitet (Sortlandspakken)
  Hvordan gjør vi det:
  - Etablerer KDP for Klima og miljø med klimabudsjett og klimaregnskap.

- Være et attraktivt sted for lokalisering av regionale og statlige arbeidsplasser
  Hvordan gjør vi det:
  - Styrke det regionale samarbeidet og delta aktivt i arbeidet med å etablere fagfellesskap.
  - Styrke rollen som vertskommune for de videregående skolene i Sortland.
  - Verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturminner og et aktivt levende landbruk.
  - Drive en streng praktisering ved søknad om omgjøring av Landbruks-, natur-, og friluftsområder til annet formål.

- Verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturminner og et aktivt levende landbruk
  Drive en streng praktisering ved søknad om omgjøring av Landbruks-, natur- og friluftsområder til annet formål.

- Videreutvikle Sortland som "Den blå Kulturbyen" i Vesterålen

Sammendrag budsjett

Budsjettforslag for 2026 fremkommer med en budsjettramme på 102,25 MNOK for året. Til sammenligning var budsjettrammen for 2025 i kommunestyrets vedtak fra desember 2024 på 100,34 MNOK.

I budsjettforslaget for 2026 er det lagt til grunn følgende tiltak:

- 1,5 MNOK i økte bevilgninger til revisjon av KPA og Byplan.
- 0,5 MNOK i besparelse av strøm som følge av investering bygg og eiendom.
- 0,405 MNOK i besparelse på fjerning vakant stilling sekretær/fakturering.

Politisk vedtak

Revisjon av KPA og Byplan
Formannskapet vedtok 06.02.2025, i sak 015/25 hvordan det skal arbeides videre med revisjon av kommuneplanens arealdel og kommunedelplan byplan, samt regulering av ny havn. Organisering er også en del av vedtaket.

Vedtaket legger blant annet føringer for at:

1. *Det skal leies inn ekstern kompetanse for gjennomføring av revisjonen av KPA og byplan. De to arealplanene skal gjennomføres av ett og samme eksterne rådgiverfirma, basert på anbudsprosess og kontrakt.*

Plan og forvaltning v/planavdelingen har i løpet av våren og høsten arbeidet med å følge opp vedtaket, og gjennomført en anbudsprosess hvor vi har fått svært kvalifiserte tilbud. Tilbyderen som vi ønsker å inngå kontrakt med tilbyr å gjennomføre oppdraget til et maksimumsestimat på 3 478 MNOK.

Arbeidet er forventet å ta 2,5 år.

FS har i drøftingssak 020/25 igjen presisert at oppstart av planarbeidet har høy prioritet. Kontrakt vil kunne inngås med ekstern aktør så snart et budsjett for planarbeidet er vedtatt.

Ut fra innkomne tilbud foreslås det å avsette 1,5 MNOK i 2026, 1,5 MNOK i 2027, samt 0,5 MNOK i 2028 for sluttføring av dette arbeidet.

Kutt i tiltak / reduserte ytelser

Ta bort stilling sekretær/fakturering
Tar bort i budsjettet stilling som står vakant til fakturering for teknisk. Effekt: 0,405 MNOK.

Ønskede tiltak (ikke budsjettert)

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Prioritet	Endringskode	2026	2027	2028	2029
Drift ny hall, start bygging 2026	1	Nye tiltak - Driftskonsekvenser av investeringer	0	4 000	8 000	8 000
Områderegulering Rundheia	1	Engangstiltak	300	0	0	0
Regional beredskapskoordinator	1	Nye tiltak - Drift	350	350	350	350
Åpen basseng sommerferien	1	Tilpasning til aktivitetsnivået	150	0	0	0
Sum			**800**	**4 350**	**8 350**	**8 350**

Beskrivelse

Drift ny hall, start bygging 2026
Driftskostnader ny hall, oppstart bygging 2026, halvårseffekt 2027, og helt år i 2028-2029. (4 MNOK/8 MNOK per år)

Områderegulering Rundheia
Her ble i 2021 inngått en avtale om samarbeid om utarbeidelse av områderegulering for Lamarkbakken og Rundheia boligfelt.

Avtaleparter var Sortland gård AS, Lamarka eiendom AS, Tre-bo AS, Sortland Panorama AS og Sortland kommune.

Sortland kommune har frem til 2025 betalt a konto sin andel av dette. Sluttoppgjør vil komme i 2026, og er anslått til 300 TNOK.

A konto har ikke vært budsjettert tidligere år, så påløpne kostnader har vært belastet øvrig drift på teknisk og samfunnsutvikling.

Regional beredskapskoordinator
Det er søkt om midler til å ansette en person i ei 3-årig prosjektstilling som beredskapskoordinator i Vesterålen igjennom ILAG prosjektet. Det forutsettes at kostnader fordeles i henhold til innbyggertall. Sortland kommune sin andel er beregnet til 350 TNOK.

Åpen basseng sommerferien
Midler til åpen basseng sommerferien er tatt ut for å balansere budsjettet (150 TNOK)

Adm teknisk og samfunnsutvikling

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	3 191	3 263	3 493	3 493	3 493	3 493
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 353	330	405	405	405	405
Overføringsutgifter	288	49	49	49	49	49
Sum Driftsutgifter	**4 832**	**3 642**	**3 947**	**3 947**	**3 947**	**3 947**
Driftsinntekter						
Refusjoner	-288	-49	-49	-49	-49	-49
Sum Driftsinntekter	**-288**	**-49**	**-49**	**-49**	**-49**	**-49**
Sum	**4 544**	**3 593**	**3 898**	**3 898**	**3 898**	**3 898**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Enhet består av tre årsverk: kommunalsjef, eiendomsforvalter samt rådgiver økonomi. Ny kommunalsjef vil tiltre 06.01.2026. Stilling som eiendomsforvalter står vakant. Her ble i budsjett 2024 overført 50% ressurs fra økonomiavdelingen for ivaretakelse av kommunale krav samt vannmåler rutiner. Stillingen ble satt vakant i budsjett for 2025 som et sparetiltak. Denne stillingen er videre satt vakant i forslag til budsjett for 2026. Arbeidsoppgavene ivaretas av saksbehandlere i samarbeid med økonomi rådgiver.

Teknisk drift eiendom

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	42 227	39 092	40 633	40 633	40 633	40 633
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	39 936	38 656	40 137	40 137	40 137	40 137
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	3 779	3 548	3 670	3 670	3 670	3 670
Overføringsutgifter	9 984	8 982	8 689	8 689	8 689	8 689
Finansutgifter	10	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	**95 936**	**90 277**	**93 128**	**93 128**	**93 128**	**93 128**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-18 353	-17 963	-18 606	-18 606	-18 606	-18 606
Refusjoner	-25 946	-22 745	-22 732	-22 732	-22 732	-22 732
Sum Driftsinntekter	**-44 299**	**-40 708**	**-41 338**	**-41 338**	**-41 338**	**-41 338**
Sum	**51 637**	**49 569**	**51 790**	**51 790**	**51 790**	**51 790**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Teknisk Drift har en stab og 4 avdelinger (Teknisk byggdrift, Kommunalteknikk, Park/kirkegård, Renhold) – og totalt 80 medarbeidere.

Stab Teknisk Drift har 2 medarbeidere. En rådgiver som drifter fagsystemer for teknisk byggdrift, støtte til teknisk byggdrift og renhold samt en rådgiver som ivaretar leieavtaler/reglement og bidrar med bl.a. HMS-arbeid i avdelingene.

Avdeling Teknisk byggdrift forvalter en samlet bygningsmasse på om lag 79 000 m2 BTA. Avdelingen har ansvar for områdene drift, vedlikehold og forvaltning av kommunens bygg, samt mindre utbyggingsprosjekter. Teknisk byggdrift har stort fokus på effektivisering av eiendomsforvaltningen og å skape synlige resultater med hensyn til effektivitet og kvalitet på tjenestene.

Avdelingen har avdelingsleder, 1 prosjektleder, 4 driftsledere, 11 bygg driftere, 6 renholdere, 3 badevakter og 4 handverkere – totalt 30 medarbeidere. Avdelingen drives godt og har nødvendig fagkompetanse i relevante fag.

Manglede løpende vedlikehold akkumulerer vedlikeholdsbehov og reduserer verdien av bygningsmassen. Per 2025 er vedlikeholdsetterslepet beregnet til 185 mill. kroner, og er økende.

Brannsikkerhet og lovpålagte oppgaver har prioritet i avdelingen.

Budsjett for 2026 gir fortsatt utfordringer når det gjelder å vedlikeholde og opprettholde verdien på bygg- og anleggskapital samt prioritering av kapasiteten for å møte den høye utviklingstakten i kommunen. Her er foreslått en investeringsramme på 10,0 mill. hvert år i planperioden for å forsøke å ta ned det enorme vedlikeholdsetterslepet i kommunen. Dette er på langt nær nok, men en god begynnelse for å få oppgradert det som måtte være at mest prekær art. Teknisk drift vil prioritere, og rapportere løpende i forhold til status her.

I henhold til nytt RoHS-direktiv som innebærer forbud mot lyskilder som inneholder kvikksølv (lysrør, sparepærer etc.) må Sortland kommune skifte ut samtlige lyskilder i alle bygg. Denne jobben startet i 2024, og har fortsatt høy prioritet. Konsekvensen ved å ikke prioritere dette er stort, og det vil bli mørkt i mange bygg.

Det er fortsatt behov for budsjett til utviklingsprosjekt på omsorgsbygg. Det kan søkes tilskudd fra Husbanken til ulike tiltak, blant annet etterisolering av yttervegger, etterisolering yttertak/kaldloft, utskifting av vinduer, termisk isolering av rør i varmesentraler, varmepumper veske/luft og luft/vann. I tillegg kan det søkes om solcelle og solvarmekollektor.

Parkavdelingen består av 7 medarbeidere (en av dem på tilrettelagt arbeidsplass i 60 % stilling)

Avdelingen forvalter kommunens uteområder og gravertjenesten. Vedlikeholds rapport avdekker store behov for løpende vedlikehold og etterslep ved offentlige uteområder og kommunale bygg.

Arbeidet med å modernisere avdelingen startet for fullt i 2025. Robotklippere er anskaffet gjennom leasingavtale. Det har gjort at vi har spart utgifter på dette området i 2025.

Innspill fra avdelingen i forhold til nødvendige investeringer i ny planperiode er ikke gitt prioritet i forslag til investeringsplan 2026 – 2029.

Avdeling Renhold utfører renhold på samtlige kommunale bygg, samt noen leide lokaler. Renholdsleder har det faglige ansvaret for alle renholdere, personalansvar for assisterende ledende renholder og 26 renholdere. Ved rekruttering er avdelingen opptatt av at ansatte er best mulig egnet til jobben, at flest mulig har fagbrev og at samtlige skal gjøre seg forstått på norsk.

I 2024 overtok vi som en prøveordning renhold tilhørende hjemmetjenesten. Denne er nå godt etablert, og har så langt vært et positivt tiltak. Lønnsmidler for 2 årsverk samt driftsmidler er overført fra Helse- og omsorg.

Avdelingen har 2 biler og en god maskinpark (moppe-vaskere, maskiner til polering, etc.). Denne må løpende oppdateres for å opprettholde kvalitet på renholdet som utføres.

Med bakgrunn i et høyt sykefravær og for å imøtekomme morgendagens krav med å ta i bruk ny teknologi, er robotvaskere anskaffet. Dette skal vi fortsette med i årene fremover. Arbeidsbelastningen for renholderen er blitt mindre, og vi har i 2025 sett en positiv effekt i form av et lavere sykefravær. Tiltaket har og gitt økonomiske besparelser.

Prosjekt og Utvikling

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	1 829	2 862	2 559	2 559	2 559	2 559
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	4 618	1 178	885	885	885	885
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	300	320	320	320	320
Overføringsutgifter	16 448	85	85	85	85	85
Sum Driftsutgifter	**22 896**	**4 424**	**3 849**	**3 849**	**3 849**	**3 849**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-405	0	-320	-320	-320	-320
Refusjoner	-10 586	-85	-85	-85	-85	-85
Sum Driftsinntekter	**-10 991**	**-85**	**-405**	**-405**	**-405**	**-405**
Sum	**11 905**	**4 339**	**3 444**	**3 444**	**3 444**	**3 444**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Enheten består av enhetsleder og 10 medarbeidere. Stilling som enhetsleder er for tiden vakant, men ivaretas ved konstituering av prosjektleder. Ansvarsområdene er reguleringsarbeid av kommunens behov, det kan være nye veier, gang og sykkelveier, områder for offentlig formål etc. Videre er ansvarsområdet prosjektutvikling fra tidligfase, mulighetsstudier, skissefase, forprosjekt og utførelse. Enheten har og ansvaret for utbyggingsavtaler, samt innkjøpsrådgiver for alle sektorene i kommunen, inkludert SOBOS og de kommunale foretakene.

Plan og forvaltning

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	15 712	16 090	17 845	17 845	17 845	17 845
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	5 468	2 932	4 620	4 620	3 620	3 120
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	5 007	4 939	4 939	4 939	4 939	4 939
Overføringsutgifter	1 385	1 043	1 043	1 043	1 043	1 043
Finansutgifter	177	154	158	158	158	158
Sum Driftsutgifter	**27 749**	**25 159**	**28 605**	**28 605**	**27 605**	**27 105**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-4 023	-4 890	-4 890	-4 890	-4 890	-4 890
Refusjoner	-8 168	-6 582	-4 675	-4 675	-4 675	-4 675
Overføringsinntekter	-42	0	-1 932	-1 932	-1 932	-1 932
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-198	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-12 432**	**-11 472**	**-11 497**	**-11 497**	**-11 497**	**-11 497**
Sum	**15 317**	**13 687**	**17 108**	**17 108**	**16 108**	**15 608**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Plan og forvaltning består av avdelingene Plan, Byggesak, Geodata og Naturforvaltning. Avdelingene fyller rollen som myndighetsutøver ovenfor både lokal- og storsamfunnet, innenfor byggesaksbehandling, kommuneplanarbeid, offentlig behandling av private reguleringsplaner, forurensning, oppmåling og matrikkel. I tillegg ivaretar avdelingene forvaltningsoppgaver innenfor kartdata, planforvaltning og landbruksforvaltning. Enheten er også vertskap for interkommunale samarbeid innenfor landbruks- og skogforvaltning.

Enheten er en viktig bidragsyter til at lokalsamfunnet skal kunne utvikles og utbygges, samtidig som utviklingstakten i kommunen gir et hektisk aktivitetsnivå for avdelingene. For å sikre søkernes rettigheter og samtidig bidra til god lokalsamfunnsutvikling kreves det høy kompetanse hos medarbeiderne som foretar saksbehandlingen. I tillegg er dialogen og informasjonen mot innbyggerne viktig, slik at tjenestene fremstår som godt tilpasset innbyggernes forventinger og behov. Godt tilpassede tjenester er kostnadseffektive, oppleves som formålstjenlige og innehar god kvalitet. På fagavdeling byggesak er det stadig en utfordring med altfor lange restanser, noe vi har sterkt søkelys på å få løst. Høsten 2025 er alle stillinger på byggesak besatt, og vi har nå et håp om gradvis å få ned restansene som avdelingen har slitt med over år.

Kartdata danner grunnlaget for plan- og byggesaksbehandlingen. Utviklingen innenfor digitale innsyns-, kommunikasjons- og søknadsløsninger vil i fremtiden, i enda større grad, kreve at kartgrunnlaget til enhver tid er oppdatert og korrekt. Arbeidet med kvalitet på kartdata er derfor en sentral oppgave for enheten. Et videre tydelig fokus på digitalisering generelt er helt avgjørende for å kunne følge med i tiden, og levere gode og effektive tjenester. Flere digitale verktøy innebærer også økte lisenser for kommunen, men antas å ville betale seg på sikt i form av økt kvalitet og effektivitet.

I kommende planperiode skal arbeidet med revidering av Byplanen og Kommuneplanens arealdel starte. Dette er store og ressurskrevende arbeider som vil utfordre de få ressursene vi har på Planavdelingen. Arbeidet med klima- og miljøplan er også planlagt i perioden.

Det har det siste året vært jobbet målrettet med rekruttering, noe vi langt på vei har lyktes med. Alle stillinger er nå besatt på Plan og forvaltning.

I planperioden vil vi videreføre og intensivere arbeidet med å få på plass rutiner for effektive og kvalitativt gode tjenester. Nå som de fleste avdelingene er besatt med det antall saksbehandlere de er rigget for, vil det være bedre kapasitet til å fortsette arbeidet med rutiner og det å ha fokus på kvalitet og kontinuerlig forbedring.

Teknisk drift kommunalteknikk

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	13 399	12 906	14 120	14 120	14 120	14 120
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	21 000	26 982	28 289	28 289	28 289	28 289
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	122	441	453	453	453	453
Overføringsutgifter	3 254	4 504	3 404	3 404	3 404	3 404
Finansutgifter	14 217	15 270	17 648	17 648	17 648	17 648
Sum Driftsutgifter	**51 992**	**60 103**	**63 914**	**63 914**	**63 914**	**63 914**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-34 418	-38 407	-45 256	-45 256	-45 256	-45 256
Refusjoner	-4 058	-2 774	-2 774	-2 774	-2 774	-2 774
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-528	-149	-0	-0	-0	-0
Sum Driftsinntekter	**-39 003**	**-41 330**	**-48 031**	**-48 031**	**-48 031**	**-48 031**
Sum	**12 989**	**18 773**	**15 884**	**15 884**	**15 884**	**15 884**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Avdelingen har 16 medarbeidere: 1 avdelingsleder, 1 prosjektleder, 1 driftsleder, 1 saksbehandler, 4 ingeniører og 8 fagarbeidere. Oppgavene er i hovedsak knyttet til drift av kommunal vannforsyning, avløp, veier og gatelys, samt planlegging og saksbehandling innenfor disse fagområdene.

Det pågår et arbeid med parkeringsregulativ/skilting.

Forarbeidet med utslippstillatelse av avløp i Sortlandssundet hadde sin oppstart i 2024. Arbeidet har fortsatt i 2025. Dette blir et langvarig prosjekt som vil gå over flere år. Sortland kommune må være i gang med sekundærrensing innen 2035. Det inkluderer også separering og å få bort fremmedvann. Dette er et stort og komplekst prosjekt som vil ta tid.

Avdelingen har i løpet av høsten 2025 hatt en gjennomgang av alle foreliggende prosjekter innenfor vann og avløp. Her er svært mange som ikke er komme t i gang. Her er flere årsaker til dette, men avdelingen ønsker å sette fokus på problemområdene videre. Arbeidet har ikke helt kommet i mål, men vi tar sikte på å komme med forslag til nye prioriteringer, endringer og tidsplan for gjennomføring ved budsjettregulering 1/2026.

Vann og avløp er selvkostområder, hvor gebyrnivået tilpasses de årlige driftsutgiftene. For fagområde vei er det foreslått å øke driftsbudsjettet i tråd med faglige råd for å unngå videre vedlikeholds-etterslep.

Brann og redning

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	12 471	11 804	11 045	11 045	11 045	11 045
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	2 688	2 419	2 630	2 630	2 630	2 630
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	224	306	266	266	266	266
Overføringsutgifter	548	361	431	431	431	431
Finansutgifter	566	370	394	394	394	394
Sum Driftsutgifter	**16 497**	**15 260**	**14 766**	**14 766**	**14 766**	**14 766**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-3 141	-3 043	-3 144	-3 144	-3 144	-3 144
Refusjoner	-2 108	-1 830	-1 900	-1 900	-1 900	-1 900
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-65	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	**-5 313**	**-4 872**	**-5 044**	**-5 044**	**-5 044**	**-5 044**
Sum	**11 184**	**10 388**	**9 722**	**9 722**	**9 722**	**9 722**

Beskrivelse av dagens virksomhet

Brann og redning består av 6 heltidsansatte - brannsjef/leder forebyggende, beredskapsleder/LoVe IUA, branninspektør, brannforebygger/brannformann og 2 brannforebyggere. 4 av disse inngår også i beredskapsvakt.

Brann og redning ivaretar både forebyggende- og beredskapsoppgaver etter brann og eksplosjonsvernloven og beredskap etter forurensningsloven.

Brann og redning er kommunens fremste beredskapsressurs. Vi er til enhver tid på vakt og rykker ut på branner og andre akutte ulykker som skjer i kommunen. Beredskapen er organisert som hjemmevakt med 4 vaktlag med 5 stykker på hvert vaktlag. Noen har Sortland kommune som sin hovedarbeidsgiver, men de fleste har en annen hovedarbeidsgiver. Mannskapene i brann og redning har meget god kompetanse, bl.a. har alle gjennomført grunnkurs.

Det er et interkommunalt samarbeid på beredskap mot akutt forurensning: *Lofoten og Vesterålen interkommunalt utvalg mot akutt forurensing (LoVe IUA)*. Sortland er vertskommune. Brann og redning bidrar med ressurser i tilknytning til analyser av risiko, sikkerhet og sårbarhet (ROS) og kriseberedskap på kommunalt nivå.

Det er store krav til brann og redning i forhold til HMS, opplæring/øvelser og dokumentasjon. Her er etablert et øvingsområde på Kleiva. Dette i samarbeid med Hadsel brann og redning og Sortland videregående skole. Her kan vi øve på røykdykking og innsatsledelse med varme og røyk.

Sortland kommune har en lang kyststrekning. Hvert år er det hendelser der personer hopper eller faller på sjø eller vann. Utstyret vi har gjør det lettere å håndtere disse situasjonene på en god og effektiv måte.

Sentrale poster

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsutgifter						
Lønn	-0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	263	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	17	0	0	0	0	0
Finansutgifter	156 695	147 206	165 139	164 853	190 074	167 853
Sum Driftsutgifter	**156 975**	**147 206**	**165 139**	**164 853**	**190 074**	**167 853**
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-75	0	0	0	0	0
Refusjoner	-17	0	0	0	0	0
Overføringsinntekter	-851 511	-897 116	-982 297	-969 518	-995 333	-968 422
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-116 938	-62 236	-66 904	-67 404	-66 904	-71 094
Sum Driftsinntekter	**-968 542**	**-959 353**	**-1 049 201**	**-1 036 922**	**-1 062 237**	**-1 039 516**
Sum	**-811 567**	**-812 147**	**-884 062**	**-872 069**	**-872 163**	**-871 663**

Tilpasning til aktivitetsnivå

Økt prognose rentekostnader 2026-2029
Økt prognose rentekostnader. Effekt 9,286 MNOK i merforbruk for 2026. Resten av økonomiplanen er det forventet merforbruk på 8/10/9 MNOK i 27/28/29.

Ønskede tiltak (ikke budsjettert)

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Prioritet	Endringskode	2026	2027	2028	2029
Bunnfradrag eiendomsskatt	1	Nye tiltak - Drift	3 900	3 900	3 900	3 900
Økt rentekostnad ved oppstart flerbrukshall i 2026	1	Nye tiltak - Driftskonsekvenser av investeringer	7 839	0	0	0
Sum			**11 739**	**3 900**	**3 900**	**3 900**

Beskrivelse

Bunnfradrag eiendomsskatt
Bunnfradrag 200 TNOK eiendomsskatt bolig: Effekt 3,9 MNOK per år. (Bunnfradraget er ikke videreført)

Økt rentekostnad ved oppstart flerbrukshall i 2026
Økt prognose rentekostnader ved opptak av lån på 184 MNOK til flerbrukshall i 2026. Effekt 7,839 MNOK i merforbruk 2026 ved oppstart bygging av flerbrukshall i 2026.

DEL 5 Investeringer i økonomiplanperioden

Nedenfor følger investeringsplanen for kommunen. Som det fremgår av tabellen under er det både investeringer i budsjett 2026, og i økonomiplanen 2026-2029. Hvert enkelt investeringsprosjekt fremkommer i det videre under respektive investeringsportefølje.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2026	2027	2028	2029
Investeringer i varige driftsmidler	126 907	299 750	19 050	11 650
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 150	3 150	3 150	3 150
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	**130 057**	**302 900**	**22 200**	**14 800**
Kompensasjon for merverdiavgift	-15 551	-62 450	-3 810	-2 330
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-200	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-111 156	-237 300	-15 240	-9 320
Videreutlån	4 000	4 000	4 000	4 000
Bruk av lån til videreutlån	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Avdrag på lån til videreutlån	4 000	4 000	4 000	4 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Overføring fra drift	-3 150	-3 150	-3 150	-3 150
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum finansiering	**-130 057**	**-302 900**	**-22 200**	**-14 800**
Sum finansieringsbehov	**130 057**	**302 900**	**22 200**	**14 800**
Sum finansiering	**-130 057**	**-302 900**	**-22 200**	**-14 800**
Udekket finansiering	**0**	**0**	**0**	**0**

Ikke-avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Investering	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Driftsmateriell og transportmidler				
Aggregat legekontor	1 100	0	0	0
Bil - Eiendomsdrift	0	0	600	400
Biler - Helse og omsorg	3 000	0	0	0
El- ladere - Komm. bygg	200	0	0	0
EPJ system	4 200	0	0	0
Helsehus - Utstyr	535	0	0	0
IT - ramme	1 250	1 250	1 250	1 250
Jormorbenk medtilhørende utstyr	100	0	0	0
Kameraovervåkning - kommunale bygg	250	0	0	0
KI - Helse og omsorg	200	0	0	0
Kjøkken Strand barnehage	300	0	0	0
Pumpemaskin kjøkken LMT	132	0	0	0
SFO kjøkken Sortland barneskole	500	0	0	0
Spider KI	400	0	0	0
Velferdsteknologi omsorgsboliger ved Lamarktunet	200	0	0	0
Vendeseng Lamarktunet	120	0	0	0
Sum Driftsmateriell og transportmidler	**12 487**	**1 250**	**1 850**	**1 650**
Kommunale bygninger				
Bygg og eiendom - vedlikeholdsetterslepp	10 000	10 000	10 000	10 000
Eidsfjord barnehage	1 500	0	0	0
Jennestad brygge fundament	200	0	0	0
Lamarktunet - brannsikkerhetstiltak	200	0	0	0
Lamarktunet - Rehab. Utv./innv.	500	0	0	0
Lokasjon utetjenesten – nytt lager	0	0	1 000	0
Nytt arkivrom	1 000	0	0	0
Rådhuset - brannverntiltak bygg I/II	200	0	0	0
Sortland barneskole oppgradering bygg	2 000	2 000	0	0
Sum Kommunale bygninger	**15 600**	**12 000**	**11 000**	**10 000**
Park og anlegg				
Blåbyhallen - rehabilitering bygg	500	0	0	0
Friluftsområder - oppgradering	200	0	0	0
Hall i Lamarka	230 000	0	0	0
Hall i Lamarka , utsatt oppstart 2027	-230 000	230 000	0	0
Sortlandshallen - rehabilitering	500	0	0	0
Uteområdet barnehage	1 000	1 000	0	0
Utområder - Byplan	250	0	0	0
Sum Park og anlegg	**2 450**	**231 000**	**0**	**0**
Vann, avløp og VVA				
Avløp - nytt renseanlegg/avløp sentrum	7 650	14 150	0	0
Ledning Vesterålsgata - Nordre Frydenlund	1 200	0	0	0
Ny pumpestasjon kystvakta	4 200	0	0	0
Ny pumpestasjon torget	0	5 900	0	0
Pumpeledning Kystvakta Selnes	2 500	4 650	0	0
Pumpeledning Strandgata-nordre Frydenlund	3 600	0	0	0
Pumpestasjon Sjøgata	4 100	0	0	0
Pumpestasjons Havnegata	2 600	0	0	0
Sum Vann, avløp og VVA	**25 850**	**24 700**	**0**	**0**
Vei, trafikk og gatelys				
Bjørklundv - Vesterv sammenkobling	18 500	0	0	0
G/S Vesterveien	900	0	0	0
Gatelys - systematisk utskifting	1 200	1 000	1 000	0
Trafikksikkerhetstiltak - mindre fra plan	200	0	0	0

	Økonomiplan			
Investering	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Vei - Asfalt termo container	200	0	0	0
Vei - Bak skrape til veifres + kantskuff	370	0	0	0
Vei - Bakkeveien sanering	500	4 500	0	0
Vei - Åsveien Solveien	3 250	0	0	0
VEI- Strandgata fortau	0	0	5 200	0
VEI- torg parkeringsplasser	600	0	0	0
Sum Vei, trafikk og gatelys	**25 720**	**5 500**	**6 200**	**0**
Tomter				
Tomtefelt - ramme	200	0	0	0
Sum Tomter	**200**	**0**	**0**	**0**
Sum	**82 307**	**274 450**	**19 050**	**11 650**

Avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Investering	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Vann, avløp og VVA				
Avløp - avløpsanlegg Haldtstranda	4 200	0	0	0
HP vann – diverse tiltak	1 000	0	0	0
VA - 2 nye biler	1 800	0	0	0
VA - KDP avløp vannmiljø - sep. avløpsledning	9 300	9 300	0	0
VA - Truck til verksted	300	0	0	0
VA Separering Kirkåsveien, nord og sør	6 000	0	0	0
Vann - damanlegg Storvannet	18 000	0	0	0
VVA Natlandsveien, sanering	4 000	0	0	0
Sum Vann, avløp og VVA	**44 600**	**9 300**	**0**	**0**
Vei, trafikk og gatelys				
Bjørklundvn, nedre del	0	16 000	0	0
Sum Vei, trafikk og gatelys	**0**	**16 000**	**0**	**0**
Sum	**44 600**	**25 300**	**0**	**0**

Ikke-avgiftsfinansierte investeringer

Driftsmateriell og transportmidler

Aggregat legekontor
Aggregat til Havnegata legekontor for å sikre at legekontoret kan levere helsehjelp ved strømbrudd.

Bil - Eiendomsdrift
Økonomiplanperioden 1,0 MNOK.

Eiendomsdrift har flere biler som etter hvert bør skiftes ut. Driftspersonalet har ansvaret for flere bygg hver og er avhengige av å kunne forflytte seg i løpet av dagen uavhengige av andre. Tilgang på kjøretøy er nødvendig for å opprettholde en effektiv oppfølging av byggene. Utskifting av gamle kjøretøy er HMS-tiltak. Foreslått 0,6 MNOK for investeringer i 2028 og 0,4 MNOK i 2029.

Biler - Helse og omsorg
Fortsettelse av fornying av vår gamle bilpark. Første prioritet er bil til Hjelpemiddeltekniker, dagens bil fyller ikke HMS krav. Samt bytte av bl.a. HC bil (Ford Transit 4wd)

El- ladere - Komm. bygg
Kommunale bygg etablering av el-ladere, 0,2 MNOK i plan perioden

I forbindelse med elektrifisering av bilparken etableres el-ladere i kommunale bygg. Det foreslås videreføring med 0,2 MNOK per år i 2025 og 2026.

EPJ system

- Nytt EPJ system 4,2 MNOK i år 2026. (Elektronisk pasientjournal).

Helsehus - Utstyr
Treningsutstyr til "Helsehus"

IT - ramme
Løpende investeringer IT. Ramme på 1,25 MNOK per år i økonomiplanen.

Jormorbenk medtilhørende utstyr
Behov for utstyr og behandlingsbenk til jormor.

Kameraovervåkning - kommunale bygg
Kommunale bygg – kameraovervåking 0,25 MNOK i økonomiplanperioden.

KS 082/21 bevilget 0,250 MNOK for å etablere kameraovervåkning. I økonomiplan 2025-2028 ble det vedtatt videreføring med 0,25 MNOK per år i 2025 – 2026.

KI - Helse og omsorg
Dette skal bidra til å effektivisere tjenesten ved få ned bruk av overtid, redusere adm.tid slik at legene kan ta inn flere pasienter. Samt gjøre arbeidsdagen til mer meningsfullt arbeid. Skal kjøre ROS osv.

Kjøkken Strand barnehage
I møte med høye krav til kvalitet på utrustning og gjennomføring fra Mattilsynet, og forventninger til hva som leveres av måltider til barnehagebarn, trengs det en betydelig opprustning og utbedring av kjøkkenløsning og fasiliteter.

Pumpemaskin kjøkken LMT
Maskin for å effektivisere dosering av matposjoner på en mer hygienisk og mindre fysisk arbeidskrevende måte.

SFO kjøkken Sortland barneskole
I løpet av de siste årene har antall elever på SFO ved Sortland barneskole doblet seg grunnet gratis SFO. Per i dag er det130 elever på SFO. I møte med høye krav til kvalitet på utrustning og gjennomføring fra Mattilsynet, og forventninger til hva som leveres trengs det en betydelig opprustning og utbedring av kjøkkenløsning og fasiliteter.

Spider KI
Et digitalt verktøy for å effektivisere, planlegge, optimalisere og å styre besøksruter.

Velferdsteknologi omsorgsboliger ved Lamarktunet
Velferdsteknologi omsorgsboliger ved Lamarktunet

Vendeseng Lamarktunet
En vendeseng brukes for å forebygge liggesår, redusere arbeidsbelastningen for pleiere og forbedre pasientens helse og komfort. Ved å vende pasienten forhindres trykksår, lungekomplikasjoner og stivhet, samtidig som søvnen og sirkulasjonen bedres. En vendeseng kan gjøre dette automatisk, noe som letter arbeidet for pleiepersonalet betydelig.

Kommunale bygninger

Bygg og eiendom - vedlikeholdsetterslepp
Sortland kommune har tradisjonelt sett fordelt investeringsmidler på spesifikke bygg/prosjekter. Dette har ofte medført overskridelser blant annet med bakgrunn i prisstigning på vare og tjenestekjøp. Ordningen er også svært lite fleksibel i forhold til uforutsette hendelser. Noen ganger kan det oppstå akutte investeringsbehov. I disse tilfellene må eiendom lage politiske saker som tar opp verdifull tid både for prosjektet, men også for politiske organ som må behandle sakene. Det er utrykt politisk at økonomiske saker skal søkes løst i behandlingen av økonomiplan.

Sortland kommune har et løpende vedlikeholds etterslep på over 180 millioner. I tillegg blir byggene eldre. Lamarktunet, som er det største helsebygget til Sortland kommune ble bygget i perioden 1999 – 2003. Alle tekniske anlegg fra den tiden er utdaterte. I årene som kommer blir det behov for betydelige oppgraderinger. Gamle tekniske anlegg krever mye av driftspersonellet og Sortland kommune har svært mange gamle tekniske anlegg.

Teknisk drift eiendom trenger mer fleksibilitet, og foreslår at det settes av en investeringsramme for alle kommunale bygg. Tanken her er at driftsansvarlig enhet får et ansvar for å prioritere, rapportere ved utførelse, samlet kostnad samt gjenstående i forhold til tildelt økonomisk ramme.

Verdibevarende vedlikehold vil være den beste økonomien til Sortland kommune.

Teknisk Drift ber om at det avsettes en ramme på 10 millioner kroner årlig i planperioden.

Her planlegges anskaffelse av varmepumper til byggene som bruker mest energi (Rådhusene, Lamarktunet, Sortlandshallen og Kulturfabrikken). Dette tiltaket vil gi en økonomisk driftsmessig besparelse allerede fra investering tas i bruk. Her er foretatt beregninger, og mer presise kalkyler er under utarbeidelse.

Beboerbad i Lamarktunet er over 25 år og viser tydelige tegn til svikt. Badene planlegges rehabilitert i en periode på fire år. Tekniske anlegg som ventilasjon, pumper og aggregat har utløpt levetid og vi erfarer at det oppstår akutte behov for utskifting.

Skolene våre, de ansatte i skolene og elevene har ønsker og behov for flere utbedringer og ombygginger. Byggene som sto ferdig på 50, 60 og 70 tallet inneholder ikke fasilitetene som kreves av en moderne undervisning. Hver enkelt skole hat utarbeidet sine prioriteringer.

Alt av lyskilder i kommunale bygg må skiftes til LED. Problemet har vært kjent i flere å, og nå er det flere mørke rom i byggene våre. Lamarktunet har og hatt et branntilløp som startet i gamle lysarmatur.

Teknisk drift har en løpende dialog med brukerne av byggene. Frustrasjoner hoper seg opp som en naturlig konsekvens av at byggene er slitne, tidvis lite funksjonelle og kan være farlige for liv og helse - nevnte branntilløp er et eksempel på dette.

Eidsfjord barnehage
Ettersom Kommunedirektøren forslag en flytting av Eidsfjord barnehage til Paviljongen ved Holmstad skole, trengs et utbedring og tilrettelegging for barnehagedrift. Dette gjelder både innvendige bruksløsninger og uteområdet med lekestativ og inngjerding.

Jennestad brygge fundament
Jennestad handelsted 0,2 MNOK i planperioden.

- *Totalt vedtatt ramme fra 2022: 1,651 MNOK*
- *Gjenstående i økonomiplanperioden: 0,2 MNOK*

KS 082/21 bevilget 1,0 MNOK i planperioden 2022-2025, herav 0,4 MNOK i 2022. Rehabilitering av fasade sørøst og forsterkning bæresystemet. Gjelder fasaden som vender mot sjøen, samt forsterkning av peler og restaurering av steinkar under bygget. I 2022 ble det i tillegg oppdaget svakheter på fundamentet som er utbedret og det ble regulert inn 0,4 MNOK ekstra i 2022. I økonomiplan 2023-2026 ble det bevilget 0,2 MNOK ekstra i 2026 og regulert inn 51 TNOK ekstra for 2023. Arbeidet foreslåes videreført i planperioden med 0,2 MNOK i 2026.

Lamarktunet - brannsikkerhetstiltak
Lamarktunet brannsikkerhetstiltak, 0,2 MNOK i planperioden.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2019: 3,44 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 0,2 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 0,2 MNOK.
- Økonomiplan 2026-2029: 0,2 MNOK.

Videreføring av vedtak KS 082/21. 0,2 MNOK i 2026.

Lamarktunet - Rehab. Utv./innv.
Lamarktunet rehabilitering innvendig og utvendig, 0,5 MNOK i planperioden.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2021: 3,0 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 0,5 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 0,5 MNOK.
- Økonomiplan 2026-2029: 0,5 MNOK.

Videreføring av vedtak KS 082/21. 0,5 MNOK i 2026.

Lokasjon utetjenesten – nytt lager
Bygg - teknisk base til utetjenesten, 1,0 MNOK i planperioden.

Prosjektet var opprinnelig finansiert med 6,0 MNOK i 2023. Planlagt neste fase var å flytte stålhall fra tidligere Norturaeiendommen til område planlagt for den nye utebasen. Grunnlagsprosjektering hadde oppstart 2. halvår 2023 i kontrakt med avhoppklausul.

Prosjektet ble tatt bort i vedtak KS 14.12.2023, og ble av den grunn satt på vent. Vedtak i KS 044/24 åpnet for ny vurdering av flytting stålhall fra Nortura eiendommen til Vestmarka industriområde (N02). I planperioden er det avsatt 1,0 MNOK i 2028.

Nytt arkivrom
Estimerte kostnader er mellom 700 000 og 800 000 kroner, men spesialløsninger som sikring mot vanninntrengning og ventilasjon må vurderes for å få en nøyaktig pris. Det vil også komme utgifter til reoler og øvrig innredning.

Rådhuset - brannverntiltak bygg I/II
Rådhuset brannverntiltak 0,2 MNOK i økonomiplanperioden.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2021: 1,261 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 0,2 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 0,2 MNOK.

KS 113/23: 0,4 MNOK i planperioden. Videreføring av vedtak KS 082/21. Brannsikringstiltak. Arbeidet pågår, og er i rute for 2025.

Sortland barneskole oppgradering bygg
- Total vedtatt budsjettramme fra 2023: 8,5 MNOK.
- Gjenstående vedtatt budsjettramme 2026-2028: 4,0 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2025: 2,0 MNOK.
- Revidert budsjett 2025: 2,0 MNOK.

KS 113/23 bevilget 2,0 MNOK per år i 2024-2027 til oppgradering av Sortland barneskole. Tiltak som er under utførelse: Skifte inngangsparti, lys skifte, samt rehabilitering av sanitæranlegg. Utskifting av lysarmaturer til LED i noen klasserom har medført budsjettoverskridelser i 2024. Prosjektet videreføres i planperioden.

Park og anlegg

Blåbyhallen - rehabilitering bygg
Blåbyhallen rehabilitering bygg, 0,5 MNOK i økonomiplanperioden.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2020: 7,9 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 0,5 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 0,5 MNOK.

Videreføring av vedtak KS 082/21.

Vanninntrengning i yttervegger gir store utfordringer. Årsaken er for lite isolering, manglende dampsperre, utettheter i betong og manglende beslag på utvendige søyler. Dette fører til inntrenging av vann, nedbrytning av innvendige veggkledning, med fare for forringelser av innemiljø. Nødlys, lede-lys og øvrig belysning er dårlig og må skiftes ut. Lys som angår sikkerhet prioriteres først.

Rehabiliteringen fortsetter som vedtatt med 3,0 MNOK i 2024 og 0,5 MNOK i 2026.

Friluftsområder - oppgradering
Friluftsområder – oppgradering, 0,2 MNOK i økonomiplanperioden.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2022: 1,0 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 0,2 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 0,2 MNOK.

Videreføring av vedtak KS 082/21. Oppgradering friluftsområder ved Selneselva, Dalsand, Osvolldalen og Gåsfjorden. 0,2 MNOK i 2026.

Hall i Lamarka
Idrettshall i Lamarka.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2022: 254,0 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 250 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 230,0 MNOK.
    - Forslag budsjett 2026: 0,0 MNOK.
- Økonomiplan 2026-2029: 230,0 MNOK.

Forberedelsene til realisering av ny flerbrukshall pågår i tråd med politiske vedtak, herunder vedtak om finansiering. Arbeidene vil fortsette i tråd med det som vedtas i behandlingen av budsjett og økonomiplan for 2026-2029. Framdrift ble forskyver fram til 2025 ref, KS 14.12.2023.

Forslag økonomiplan 2026-2029: Skyve på oppstart flerbrukshall til 2027 slik at rentekostnader for 2026 blir redusert med 7,839 MNOK.

Hall i Lamarka , utsatt oppstart 2027
Utsatt oppstart flerbrukshall Lamarka, med forskyvning av rentekostnader og driftskostnader fra 2026 til 2027 og videre i økonomiplanen.

Sortlandshallen - rehabilitering
Utskifting av rehabilitering av bygg og tekniske anlegg, 0,5 MNOK i 2026.

Uteområdet barnehage
Uteområdet barnehage - over mange år har det vært svært lite utbedringer i uteområdet i flere kommunale barnehager. Per nå er situasjon mest kritisk i Vestmarka barnehage. Her trengs en totalrenovering og utbedring av hele området. Denne barnehagen har per i dag 85 barn.

Utområder - Byplan
Uteområder byplan – byrom og lekeplasser, planlegging og mindre tiltak.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2020: 1,5 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 0,25 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 0,25 MNOK.

I byplan og forskningsprosjektet Tettsteds-pakker for attraktive, inkluderende og miljøvennlig stedsutvikling er det vedtatt at Sortland skal bli en attraktiv by med gode møteplasser, lekeareal og rekreasjonsområder. Det er viktig å videreføre dette arbeidet, og at kommunen har ressurser slik at vi kan bidra inn i samarbeidsprosjekt med frivillige og næringslivet. 0,5 MNOK i økonomiplanperioden 2025-2028, der det er 0,25 MNOK per år i 2025 og 2026.

Vann, avløp og VVA

Avløp - nytt renseanlegg/avløp sentrum
Nytt renseanlegg og avløp, sentrum (21,8 MNOK i økonomiplanen 2026-2029).

Vedtatt KS 14.12.2023.

Tiltak ble lagt inn i henhold til anbefalinger i kommunedelplan avløp og vannmiljø 2023 - 2035. KDP avløp og vannmiljø ble vedtatt like før det ble kjent at Sortland kommune flyttes fra kapittel 13 til kapittel 14 i forurensingsforskriften.

Prosjektet er derfor satt i bero i påvente av avklaring om hvilket rensekrav det vil bli etter §14 i forurensningsforskriften. Nytt renseanlegg er et prosjekt som må ha prioritet de neste årene. Anslått investeringskostnad vurderes å være satt altfor lavt, og tidshorisont for gjennomføring av en slik investering altfor kort.

Teknisk og samfunnsutvikling foretar nå en total gjennomgang av de ulike prosjektene som ligger inne i økonomiplanen, og tar sikte på i løpet av første halvår 2026 å komme opp med en revidert og prioritert plan i forhold til de ulike prosjektene/oppgavene som må løses i planperioden innenfor gitte økonomiske rammer.

Pumpestasjons Havnegata

- Total vedtatt budsjettramme fra 2025-2026: 3,85 MNOK.
- Gjenstående vedtatt budsjettramme 2026-2028: 0,0 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 2,6 MNOK.

Status ved utgangen av 2025: Prosjekt er utsatt til vi vet hvor renseanlegg og pumpestasjoner må plasseres. Dette er en konsekvens av krav fra forurensningsmyndighet (Statsforvalteren i Nordland), om endring/overgang til forurensningsforskriften kapittel 14 for Sortland kommune. Kartlegging pågår.

Vei, trafikk og gatelys

Bjørklundv - Vesterv sammenkobling
Bjørklundveien sammenkobling, 18,5 MNOK i økonomiplanperioden.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2022: 30,5 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 18,5 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 18,5 MNOK.

Reguleringsplanen for sammenkoblingen er vedtatt, og ventes å være rettskraftig når 2023 utløper. Etter dette foreslås midler avsatt til grunnerverv og prosjektering de to påfølgende år. Bygging av sammenkoblingen er foreslått til etter at nedre del av Bjørklundveien er regulert og ferdigstilt. Regulering av nedre del pågår i 2023/2024. Endring i framdrift etter KS 14.12.2023.

Arbeid forventes gjennomført i løpet av 2025 - 2026. Økonomiplan (2025-2028): 10,0 MNOK i 2025, 18,5 MNOK i 2026.

G/S Vesterveien
0,9 MNOK i økonomiplanperioden.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2018: 4,941 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 0,9 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 0,9 MNOK.

Tiltaket er en videreføring av de to bygde parsellene med gang-/sykkelvei mellom Idrettsveien og skibua, og det er i tråd med trafikksikkerhetsplanen. Når tiltaket er fullført, finner vi sammenhengende fortau/gang-/sykkelvei fra Fv82 opp Kirkåsveien og fram til Idrettsveien. I fremtid vil forbindelsen kunne videreføres frem til Sørlia (og videre ned til Fv82).
Det er gitt tilsagn om tilskudd fra NFK til reguleringsarbeidet; tiltaket er også prioritert i trafikksikkerhetsplanen.

Reguleringsarbeid pågår i 2023/2024. Det er vedtatt midler i økonomiplanperioden som kan nyttes til grunnerverv og prosjektering hvoretter tiltaket kan fullfinansieres og bygges. 0,9 MNOK i 2026.

Gatelys - systematisk utskifting
Gatelys systematisk utskifting, økonomiplanen 3,2 MNOK.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2020: 14,12 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 3,2 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 1,2 MNOK.

Videreføring av vedtak KS 082/21.

Trafikksikkerhetstiltak - mindre fra plan
Trafikksikkerhetstiltak mindre fra plan 0,2 MNOK i økonomiplanperioden

- Total vedtatt budsjettramme fra 2019: 1,3 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 0,2 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 0,2 MNOK.

Videreføring av vedtak KS 082/21.

Vei - Asfalt termo container
Investering, vei:

- Asfalt termo container 6T 200 TNOK

Vei - Bak skrape til veifres + kantskuff

- Bak skrape til Veifres + kantskuff 370 TNOK

Vei - Bakkeveien sanering
5,0 MNOK i økonomiplanen

- Total vedtatt budsjettramme fra 2026: 5,0 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 5,0 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 0,5 MNOK.

VA-ledningene i Bakkeveien bør saneres/separeres. Tiltaket innebærer også opprustning av veien, og må ses i sammenheng med prosjektet Åsveien/Solveien. Budsjettbehov estimert til 5,0 MNOK. Av dette prosjektering i 2026 på 0,5 MNOK. og utførelse i 2027 på 4,5 MNOK.

2026; 0,5 MNOK.

2027: 4,5 MNOK. kr., herav avgifts finansiert 1,5 MNOK.

Vei - Åsveien Solveien
3,25 MNOK i økonomiplanperioden.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2021: 3,75 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 3,25 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 3,25 MNOK.

Videreføring av vedtak KS 082/21. 3,25 MNOK ligger på 2026.

VEI- Strandgata fortau
Fortau Strandgata, jfr f-sak 018/22. Vedtatt 5,2 MNOK i 2028 ref. økonomiplanen 2025-2028.

VEI- torg parkeringsplasser
0,6 MNOK i økonomiplanperioden.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2023: 2,4 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 0,6 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 0,6 MNOK.

Videreføring av vedtak KS 082/21. KS 114/22 bevilget 0,6 MNOK per år (2023-2026) til oppgradering av torg og parkeringsplasser. I planperioden prioriteres oppgraderinger i sentrum.

Planlegging er gjennomført og prosjektet startet opp i 2023. Noe gjenstående arbeid/kostnader ble overført til 2024. Disse ble sluttført innenfor total ramme.

Tomter

Tomtefelt - ramme
Videreføring av vedtak KS 082/21.

Kommunen har fortsatt noen mindre tomter/arealer for salg og utgiftene dekkes av tomtesalg. 0,4 MNOK avsatt i økonomiplanperioden.

Avgiftsfinansierte investeringer

Vann, avløp og VVA

Avløp - avløpsanlegg Haldtstranda
4,2 MNOK i økonomiplanperioden (2026-2029).

- Total vedtatt budsjettramme fra 2022: 6,8 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 4,1 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 4,2 MNOK.

Overføringsledning og pumpestasjon skal ifølge KDP avløp bygges i 2025 og 2026.

Estimert budsjettbehov er 1,1 MNOK i 2025 og 4,2 MNOK i 2026.

Første del av prosjektet er avsluttet, og går nå over i fase 2. Prosjektering i 2025, utførelse i 2026. Første del har vært etablering av slamavskillere, fase to vil være oppsamling (pumpestasjon).

HP vann – diverse tiltak
Tiltak Hovedplan vann, til sammen 1,0 MNOK i økonomiplanperioden

- Total vedtatt budsjettramme fra 2018: 7,3 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 1,0 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 1,0 MNOK.

Saneringstiltak
Årlig avsetning til mindre oppgaver med utbedring av vannledningsnettet. Dette er tiltak som er større enn at de dekkes over driften, og er nødvendige og nyttige med tanke på en løpende forbedring av vannledningsnettet. I tillegg er slike tiltak omtalt i hovedplan for vannforsyning.

Driftsutfordringer
Årlig avsetning til oppgaver av driftsmessig karakter, jfr. hovedplanen. Tilsvarende tiltak av mindre karakter som saneringstiltakene, men oppgaver mer av administrativ karakter. Nytteverdien er bl.a. at driften skjer i tråd med lov og forskrift.

VA - 2 nye biler

- to nye varebiler hhv. Vann og avløp.

2 x 900 TNOK = 1,8 MNOK.

VA - KDP avløp vannmiljø - sep. avløpsledning

- Total vedtatt budsjettramme fra 2022: 43,4 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 18,6 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 9,3 MNOK.
- Økonomiplanperioden 2026-2029: 18,6 MNOK.

I Sortland kommune er det ca. 22 km med felles avløp og overvanns-ledninger. For å kunne oppnå rensing av avløp må alt overvann/fremmedvann separeres ut fra avløpsanlegg. I KS 118/22 ble det vedtatt tiltak med lednings-fornyelse og separering på 1500 meter per år til 2030. Dette arbeide er startet med systematisk prosjektering og gjennomføring.

Prosjektet må også hensynta etableringen av fremtidig rensestasjon og lokalisering av pumpestasjoner.

Gjennomføringen av dette arbeidet er omfattende da dette berører mange grunneiendommer hvor det er etablert offentlig infrastruktur på annenmanns eiendom. Det er svært tidkrevende da de flest eiendommene strekker seg ut på offentlig vei.

VA - Truck til verksted

- Truck til verksted

VA Separering Kirkåsveien, nord og sør
6,0 MNOK i økonomiplanen.

- Total vedtatt budsjettramme fra 2023: 7,0 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 6,0 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 6,0 MNOK.

Sortland kommune har betydelige utfordringer innenfor avløpssektoren. Separering av overvann og spillvann går i dag i felles ledninger. Utfordringene med fellesledninger er mange. For å få kontroll på utslipp må separering gjennomføres. Dette lokale tiltaket er estimert til 38 MNOK. Tiltakene må også sees i sammenheng med utfordringene i Havnegata (prosjekt 60009 - utsatt).

Til økonomiplanen: 2026: 6,0 MNOK.

Vann - damanlegg Storvannet

- Total vedtatt budsjettramme fra 2018: 31,8 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 18,0 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 18,0 MNOK.

Dammen på Storvannet: prosjekter omfatter ny inntaksledning mellom inntak og vannverk, og arrondering av gammel dam. Dette er ferdigstilt.

Gjerdet rundt Storvannet er også ferdigstilt. Utførelsen er inspisert og uten anmerkninger.

Det arbeides med oppstart av prosjekt ny demning. Konsesjonssøknad ferdigstilles for innsendelse innen desember 2025. Det forventes at svar på en konsesjonssøknad vil ta 1 - 1,5 år. Frem til denne er på plass må prosjektering med tilhørende økonomiske kalkyler gjennomføres og kvalitetssikres. Foreliggende tall i økonomiplan vil nok måtte justeres ved neste behandling av budsjett og økonomiplan.

VVA Natlandsveien, sanering
4,0 MNOK i økonomiplanperioden

- Total vedtatt budsjettramme fra 2021: 8,05 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 4,0 MNOK.
- Opprinnelig budsjett 2026: 4,0 MNOK.
- Økonomiplan 2026-2029: 4,0 MNOK.

Avløpsanlegget i Natlandsveien er dårlig. Dette resulterer i at tilknyttede boliger til stadighet får kloakk i kjelleren. Veilegeme og dekke har også stort behov for oppgradering. Sanering må sees i sammenheng med utbygging i Lamarka, da kapasiteten for dette området kan økes ved å legge nye VAO-ledninger i Natlandsveien.

Prosjektet vil berøre Gunsteins vei, Mellomveien og Snorres vei. Årsaken til dette er at vi må ta med alle berørte avløpsanlegg og overvanns traséer i dette prosjektet.

Utredning er blitt gjort og prosjektering pågår i 2025.

Vei, trafikk og gatelys

Bjørklundvn, nedre del
16,0 MNOK i økonomiplanperioden

- Total vedtatt budsjettramme fra 2023: 21,0 MNOK.
- Rest vedtatt budsjettramme: 16,0 MNOK.
- Forslag opprinnelig budsjett 2026: 0,0 MNOK.
- Økonomiplan 2026-2029: 16,0 MNOK.

Reguleringsplanen for denne parsellen ble vedtatt i 2007. Mye av planområdet er ennå ikke etablert i tråd med planen; dette gjelder bl.a. gang-/sykkelveier, internveier og rundkjøring i kryss Bjørklundveien/Fv82.

Gjenstående arbeid må i hovedsak regnes som offentlig tilrettelegging for kommende, økt utnyttelse av arealer som vil benytte denne infrastrukturen. Det er grunn til å regne med at det vil bli stilt krav om realisering før videre utvikling, herunder samlevei fra Vesterveien, utbygging på Lamarka, utbygging av boliger i Rundheia. 2025: 2,0 MNOK (+ ubrukte midler fra 2024: 1,534 MNOK) , 2026: 0,0 MNOK, 2027: 16,0 MNOK. Status høsten 2025: Regulering er fortsatt i prosess.